

Jaarverslag 2008

**STICHTING
F O N D S
V O O R D E
L E T T E R E N**

DSVCCRLETTEREN
FCNDSVCCRDELET
TERENFCNDSVCCR
DELETTERENFCND
SVCCRDELETTERE
NFCNDSVCCRDELE
TTERENFCNDSVCC
RDELETTERENFCN
DSVCCRDELETTER
ENFCNDSVCCRDEL
ETTERENFCNDSVC
CRDELETTERENFC
NDSVCCRDELETTE

Jaarverslag 2008

De doelstelling van het Fonds voor de Letteren

Het bevorderen van de kwaliteit en diversiteit van de Nederlands- en Fries-talige letteren, en van literatuur in Nederlandse of Friese vertaling.

Beurzen, programma's, eregelden

Het Fonds voert deze doelstelling uit door beurzen te verstrekken aan talentvolle auteurs en vertalers in alle literaire genres. Hierdoor kunnen zij tijd vrijmaken voor literair werk dat gericht is op publicatie in boekvorm bij een professionele uitgeverij.

Daarnaast heeft het Fonds speciale programma's om te bevorderen dat het literair bedrijf veelzijdig en deskundig blijft. Tot slot verleent het Fonds eregelden aan oudere schrijvers en vertalers met grote verdiensten voor de literatuur.

1 De organisatie

Fonds voor de Letteren -9-
Bestuur -9-
Adviesraad -14-
Adviescommissies -17-
Externe adviseurs -18-
Bureau -22-
Huisvesting -24-
Website en nieuwsbrieven -24-
Archief -26-

2 Uitvoering subsidieregelingen

Werkbeurzen voor schrijvers -33-
Stimuleringsbeurzen voor schrijvers -34-
Beurzen voor biografen -35-
Beurzen reeks 'Fryske Modernen' -35-
Projectwerkbeurzen voor vertalers -36-
Stimuleringsubsidies voor vertalers -37-
Reisbeurzen en verblijfsmogelijkheden voor schrijvers en vertalers -38-
Eregelden -39-
Nadere motivering, bezwaar en beroep -40-

3 Samenwerking en overleg

Vlaams Fonds voor de Letteren -48-
Uitgevers/Literaire Uitgeversgroep -49-
Vereniging van Letterkundigen -49-
Nederlands Fonds voor Podiumkunsten+ -50-
Boekenoverleg -51-
Fondsenoverleg -51-
Pensioenfondsen zelfstandige kunstenaars -52-

4 Beleid, programma's en activiteiten

Bijzonder vertaalbeleid -57-
Bijzonder beleid oorspronkelijk werk -63-
Internationalisering -64-
 writer-in-residence programma -64-
 verblijfsmogelijkheden -66-
Cultureel divers letterenbeleid -68-
E-culture -70-

5 Subsidies 2008

Werkbeurzen schrijvers -77-
Stimuleringsbeurzen schrijvers -87-
Biografieën -90-
Projectwerkbeurzen vertalers -92-
Stimuleringsubsidies vertalers -108-
Reis- en verblijfsbeurzen -111-
Subsidies interculturele letterenprojecten -115-
Eregelden -117-

Bijlagen

(Vertalers van) bekroonde auteurs -6-30-44-54-74-118-
Dirk van Weelden over cultureel ondernemen -26-
Balans per 31 december 2008 -120-
Exploitatierkening over 2008 -122-

CULTUREEL KAPITAAL

In 2008 stond het belang en het rendement van cultuur bij velen hoog op de agenda. Het volstaat – met name voor een overheid – niet langer om voor het belang van de kunsten te verwijzen naar de intrinsieke waarde. Een overheid dient zich meer en meer ook in breder maatschappelijk verband te verantwoorden voor haar beslissingen en bestedingen.

De Commissie Cultuurprofijs bood op 31 januari minister Plasterk het advies 'Meer draagvlak voor cultuur' aan, met daarin concrete aanbevelingen hoe het maatschappelijk draagvlak voor cultuur te vergroten. Gerard Malet, directeur van economisch onderzoeksinstituut Atlas voor Gemeenten haalde in 2008 de landelijke pers met een onderzoek waaruit blijkt dat het in stand houden van cultureel aanbod ook een economisch belang heeft; het aanbod van cultuur in een bepaalde wijk heeft een dusdanige aantrekkingskracht op mensen dat het de huizenprijzen doet stijgen, bedrijven aantrekt en de horeca en het toerisme stimuleert.

In september besloot minister Plasterk van OCW tot een jaarlijkse prestatieverantwoording voor alle instellingen die een cultuursubsidie ontvangen. Ook het Fonds voor de Letteren heeft de prestatie-afspraken (feitelijk een kwantitatief activiteitenoverzicht) voor de beleidsperiode 2009-2012 vastgelegd in een overeenkomst met OCW; hoeveel aanvragen worden jaarlijks behandeld, hoeveel beurzen worden toegekend. Lang niet alle effecten van de Fondssubsidies zijn echter in cijfers uit te drukken. De resultaten reiken immers verder dan uitsluitend de boeken die met behulp van beurzen tot stand komen. Dirk van Weelden geeft in zijn in 2008 verschenen pamflet *Literair overleven* (uitgeverij Augustus) onder meer een beeld van zijn inkomsten als schrijver. Behalve de royalty's uit literair werk (gemiddeld zo'n 3.000 euro per jaar), de werkbeurzen van het Fonds voor de Letteren en de twee literaire prijzen die hij ontving, verdiende hij 'door te schrijven in kranten, tijdschriften, in bundels en catalogi van musea en galleries, door lezingen te geven, gastdocent te zijn aan kunstacademies en uni-

versiteiten, boekbespreker te zijn in radio- en televisieprogramma's, aan filmscripts te dokteren, mee te werken bij het ontwerpen van websites en samen met kunstenaars en architecten projecten uit te voeren.' Van Weelden noemt al deze activiteiten de *spin-off* van zijn literaire werk, deze – vaak lucratievere – opdrachten en klussen werden hem aangeboden op basis van zijn verdienste als *literair schrijver*. Een schrijver, dichter of vertaler biedt de samenleving beduidend meer dan alleen boeken; zijn rendement ligt veel hoger.

Recent, op 28 januari 2009, koos Nederland uit zes genomineerde dichters Ramsey Nasr als de nieuwe Dichter des Vaderlands. Dit alles kon gevolgd worden via een rechtstreekse televisie-uitzending van de NPS. Zijn uitverkiezing haalde diezelfde avond Nova en het journaal en was de volgende dag voorpaginanieuws in alle grote landelijke kranten. Gaat het hier om de intrinsieke waarde van de poëzie? Ja, maar het gaat bij dit nationale evenement ook om andere, secundaire effecten zoals sociale cohesie en welzijn. Poëzie leeft, maar de inkomsten uit royalty's zijn bij dit genre over het algemeen laag. Het is mede door werkbeurzen van het Fonds dat dichters – ook verschillende genomineerden voor de Dichter des Vaderlands – in staat worden gesteld dichter *te zijn*. Bij de grote literatuurprijzen is het al niet anders: van de zes genomineerde titels bij de AKO-literatuurprijs in 2008 (winnaar Doeschka Meijsings *Over de liefde* – Querido; ook al te volgen in een rechtstreekse uitzending op de nationale televisie) waren er drie tot stand gekomen met een werkbeurs van het Fonds voor de Letteren.

Het maatschappelijk belang van de schrijver ligt niet alleen in de boeken die ontstaan, maar ook in de manifestaties van die schrijver in woord en geschrift op vele andere plaatsen in het openbaar leven. Het is ook om die reden dat het Fonds voor de Letteren zich in de nieuwe beleidsperiode blijft beijveren voor een verhoging van het budget voor de eregelden; een jaarlijkse toelage voor gewaardeerde schrijvers en vertalers op leeftijd. De productiviteit van een schrijver neemt met het toenemen van de jaren over het algemeen af, maar dat doet niet noodzakelijk af aan zijn belang als schrijver, zo meent het Fonds. Als ambassadeurs van het woord maken schrijvers, dichters en vertalers op allerlei niveaus deel uit van het cultureel kapitaal van een land. Het Fonds voor de Letteren blijft zich ook in de toekomst uit volle overtuiging inzetten voor het behoud van dit kapitaal.

Tjalling Halbertsma

voorzitter

UIT HET JURYPAPPORT

**‘een uniek
universum
van taal’**

AB

Anneke Brassinga

(1948) is dichter,
vertaler en essayist.
Ze won in 2008 de
Constantijn Huygens-
prijs voor haar gehele
oeuvre.

Anneke Brassinga
CONSTANTIJN HUYGENSPRIJS

‘Vreselijk arm’ was Anneke Brassinga in de jaren zeventig toen ze als vertaalster onder meer Nabokov en Plath vertaalde. Het winnen van de Martinus Nijhoffprijs in 1979 bracht daar een beetje verandering in, niet vanwege die prijs zelf trouwens – die ze weigerde omdat de jury al jarenlang geen prijs had toegekend – maar omdat ze toen haar eerste beursje van het Fonds voor de Letteren kreeg, ‘een maand in geld’. In de jaren tachtig richtte Brassinga zich tevens op de dichtkunst. ‘Vanaf dat moment ontving ik van het Fonds ook daarvoor beurzen. Het is voor een schrijver een zegen om op deze manier van de letteren te kunnen leven. Werkbeurzen zijn onmisbaar voor elke auteur die niet heel veel boeken schrijft die ontzaglijk goed verkopen.’

In 1993 verscheen haar eerste prozabundel, *Hartsvanger*. Ze bleef echter ook actief als een gewaardeerd vertaalster, nog opgeleid aan het Instituut Vertaalkunde. ‘Ja, dat is al een tijdje opgeheven wegens bezuinigingen. Daar heeft de kwaliteit van het vak ook wel onder geleden.’

Brassinga heeft in de loop der jaren veel literaire prijzen gewonnen, waaronder de Herman Gorterprijs, de VSB-poëzieprijs en in 2008 de Constantijn Huygensprijs voor haar gehele oeuvre. Haar werk werd door de jury naast ‘ontroerend en geestig’ ook als ‘soms ergerniswekkend’ aangeduid. ‘Ach ja, ik schrijf soms vreselijk lange ellendige zinnen met woorden die je het in woordenboek moet opzoeken. Ik lok de lezer niet met honing mijn werk in.’ Brassinga is blij met de Huygensprijs, maar zegt ook: ‘Ik hoef eerlijk gezegd helemaal geen prijzen te winnen. Het is weliswaar een onverwachte vorm van erkenning, maar de beurzen die ik ontvang zie ik als iets belangrijkers omdat daaruit een continue waardering spreekt voor wat ik doe. De steun van het Fonds is waar ik van leef.’

1 De organisatie

F

FONDS VOOR DE LETTEREN

Het Fonds voor de Letteren (FvdL) is een zelfstandig bestuursorgaan dat uitvoering geeft aan het beleid van de rijksoverheid voor literair schrijvers en vertalers. De uitvoering van een gedelegeerde overheidstaak brengt met zich mee dat het Fonds valt onder de werking van de Algemene wet bestuursrecht. De kernactiviteit van het Fonds is het bevorderen van de kwaliteit en diversiteit van de Nederlands- en Friestalige literatuur door schrijvers en vertalers financieel te ondersteunen. Het subsidiesysteem is gebaseerd op de gedachte dat het inkomen van schrijvers en vertalers een combinatie is van inkomen uit de markt en subsidie. Daarnaast ontwikkelt het FvdL activiteiten en programma's die de kerntaken breder ondersteunen.

Het Fonds kende in 2008 de volgende subsidies: (project)werkbeurzen voor schrijvers en vertalers, reisbeurzen en verblijfsmogelijkheden, eregelden, biografiesubsidies, stimuleringsbeurzen voor schrijvers en vertalers, en financiële bijdragen op grond van intercultureel letterenbeleid, non-fictie-beleid en e-culturebeleid. Jaarlijks kunnen schrijvers en vertalers van literair werk in het Nederlands of Fries subsidies aanvragen. De inzendingstermijnen worden bekendgemaakt aan onder meer de uitgeverijen, die verzocht worden hun auteurs en vertalers daarvan in kennis te stellen. Daarnaast is in 2008 iedere maand een digitale nieuwsbrief verstuurd aan schrijvers, vertalers en andere belangstellenden. Ook is alle informatie op de website te vinden: www.fondsvoordeletteren.nl

In de hoofdstukken 2 en 5 wordt verslag gedaan van de kernactiviteiten van het Fonds. In hoofdstuk 4 zijn de aanvullende activiteiten beschreven.

Structuur

Het Fonds bestaat uit een bestuur, een adviesraad en een bureau, dat beide organen ondersteunt. Het dagelijks bestuur berust bij de directeur van het bureau.

BESTUUR

Het Fondsbestuur bestaat statutair uit minimaal vijf en maximaal zeven leden, die door de minister van OCW voor vier jaar worden benoemd. De termijn kan eenmaal met vier jaar worden verlengd. In het bestuur heeft tenminste één schrijver en één literair vertaler zitting en is financiële deskundigheid aanwezig. De leeftijd van de bestuursleden liep op 1 januari 2008 uiteen van 41 tot 55 jaar.

LEDEN VAN HET BESTUUR

T.B. Halbertsma -Tjalling-

voorzitter, herbenoemd tot 1-6-2012, *niet herbenoembaar*. Associated advisor PricewaterhouseCoopers, lid Raad van Toezicht Nederlandse Zorg Autoriteit; voorzitter Stichting Bert Schierbeekfonds; bestuurslid Stichting Annie M.G. Schmidthuis, voorzitter Halbertsmastichting.

E.C. Bruinsma -Ernst-

vice-voorzitter, benoemd tot 1-5-2010, *niet herbenoembaar*. Redacteur literair-historisch tijdschrift *ZL*; eindredacteur van Fries-Nederlands tijdschrift *de Moanne*; redacteur *Afûk*; vice-voorzitter Stichting Bert Schierbeekfonds.

F. Laroui -Fouad-

lid, benoemd tot 1-6-2010, *niet herbenoembaar*. Schrijver; essayist; medewerker Franse letterkunde, Universiteit van Amsterdam; bestuurslid Stichting Schrijvers School Samenleving; bestuurslid Stichting Praemium Erasmianum.

M.A. van Nieuwkerk -Marja-

lid, tijdelijk benoemd per 15-9-2008. Senior beleidsadviseur Kunst en Cultuur, gemeente Amsterdam.

Y.R.C. van Oort -Yvonne-

penningmeester, benoemd tot 1-5-2010, *herbenoembaar*. Algemeen directeur Nederlandse Staatsloterij; lid Raad van Commissarissen en Audit Commissie van Centraal Boekhuis te Culemborg.

M. Steenmeijer -Maarten-

lid, benoemd tot 1-9-2009, *herbenoembaar*. Vertaler; criticus; hoogleraar Spaanse Letterkunde en Cultuur, Radboud Universiteit Nijmegen; publicist; bestuurslid Stichting Bert Schierbeekfonds; lid commissie Frans Kellendonk-lezing.

J.M.C. Trossèl - Fine-

lid, afgetreden per 1-6-2008. Consultant en uitvoerend producent cross media producties; penningmeester Stichting Bert Schierbeekfonds; bestuurslid Stichting Het Schrijvershuis.

Het bestuur vergaderde in 2008 acht keer, volgens een vastgesteld schema. Een aantal bestuurders nam in het verslagjaar ook deel aan vergaderingen van het Bert Schierbeekfonds.

ALGEMENE VERGADERPUNTEN

In 2008 zette het Fonds het beleid voort zoals dat was vastgelegd in *Kwaliteit kost geld*, het beleidsplan voor de periode 2005-2008. Het bestuur besprak de projecten, bijzondere subsidies en de beleidsontwikkeling binnen die context. Het bestuur behandelde de bezwaarschriften en de meer complexe subsidieaanvragen. De directeur lichtte de door haar in mandaat genomen besluiten toe. Voorjaar 2008 stelde het bestuur de jaarrekening en het jaarverslag 2007 vast. In juni werd gezamenlijk vergaderd met de adviesraad en bureau-medewerkers.

BIJZONDERE VERGADERPUNTEN

Afscheid directeur

Sylvia Dornseiffer, die 23 jaar als directeur leiding heeft gegeven aan het Fonds voor de Letteren, vertrok op 31 maart. Met een feestelijke avond hebben schrijvers, vertalers, vakgenoten, bestuur en medewerkers afscheid van haar genomen. De werving van een nieuwe directeur werd eind januari opgeschort in verband met een verzoek van de minister van OCW om de mogelijkheden tot fusie met het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF) te onderzoeken. Na het uitbrengen van een verslag van dit onderzoek plus een advies heeft het bestuur eind december deze wervingsprocedure hervat.

Bestuurssamenstelling en interim directeurschap

Bestuurslid Fine Trossèl nam vanaf december 2007 als gedelegeerd bestuurder enkele directietaken waar en fungeerde vanaf 1 april 2008 als directeur ad interim. Omdat de periode van waarnemerschap langer duurde dan voorzien, trad zij in juni af als bestuurslid. Marja van Nieuwkerk is per 15 september 2008 benoemd als haar tijdelijke opvolger. De ervaring van Van Nieuwkerk op het gebied van uitgeven en strategische beleidsontwikkeling in de culturele sector, vormt een welkome aanvulling op de bestaande expertise in het bestuur. Tjalling Halbertsma werd op voordracht van het bestuur door de minister herbenoemd.

Beleidsnota 2009-2012

In maart 2008 stelde het bestuur het beleidsplan en de subsidieaanvraag voor de periode 2009-2012 vast. Het Fonds voor de Letteren gaat de komende beleidsperiode door op de ingeslagen weg. Een goed geëquipeerd bureau zal zich op zorgvuldige wijze blijven inzetten voor de uitvoering van de kerntaken: het verstrekken van subsidies om talentvolle schrijvers en vertalers te ondersteunen in hun voornemen literair werk te publiceren. Continuïteit van de in- en doorstroom in het literaire veld, het bevorderen van literaire kwaliteit en stimuleren van diversiteit blijven voor het Fonds de belangrijkste uitgangspunten in de komende beleidsperiode. Het bestuur selecteerde de volgende aandachtspunten:

- stimuleren van een pluriform en hoogwaardig literair aanbod
- aandacht geven aan non-fictie-projecten, zowel oorspronkelijk als vertaald
- voortzetting en uitbreiding van financiële ondersteuning aan oudere schrijvers en vertalers
- stimuleren van hoogwaardige literaire vertalingen
- continueren en intensiveren van literaire en culturele uitwisselingen
- ondersteunen van het cultureel ondernemerschap van schrijvers en vertalers
- de rol van het Fonds als kennis-instituut verder vormgeven
- continueren en waar mogelijk versterken van het intercultureel beleid
- verder samenwerken met andere fondsen en organisaties
- handhaving van de inkomensgrens.

Raadsadvies

De beleidsintenties van het Fonds werden goed gecommuniceerd met de Raad, die het Fonds in zijn advies omschrijft als “een kennisintensieve organisatie die zijn kerntaken goed uitvoert, en snel en efficiënt werkt, met korte doorlooptijden”. De Raad beaamt dat het Fonds veel tijd en zorg moet besteden aan zorgvuldige procedures, verantwoording en transparantie. De Raad spreekt in het bijzonder zijn waardering uit voor de inzet van het Fonds voor deskundigheidsbevordering van vertalers en noemt deze van zeer groot belang. Het bestuur is tevreden met de erkenning door de Raad van het belang van het FvdL voor het behoud van de kwaliteit en diversiteit van de Neder-

lands- en Friestalige literatuur en de waardering van de Raad voor de rol van het Fonds bij het stimuleren van het ondernemerschap van schrijvers en vertalers.

Beschikking beleidsnota 2009-2012

Het besluit van de minister om vanaf 2009 het Fonds 6,2 miljoen euro per jaar toe te kennen, in plaats van de gevraagde 6,38 miljoen euro, heeft ertoe geleid dat het bestuur de begroting en voornemens voor de komende beleidsperiode enigszins heeft moeten aanpassen, met name op de beleidsterreinen literaire non-fictie, e-culture en eregelden. Het bestuur meent niettemin dat de aangepaste begroting een goede basis biedt voor de beleidsuitvoering in de komende jaren.

Onderzoek samenwerking letterenfondsen

Minister Plasterk heeft begin 2008 het FvdL en het NLPVF verzocht de mogelijkheden tot nadere samenwerking of samenvoeging te onderzoeken.

Het onderzoek is ter hand genomen door een werkgroep, bestaande uit Ernst Bruinsma (bestuur FvdL), Tiziano Perez (namens personeel NLPVF), Henk Pröpper (directeur NLPVF), Fine Trossèl (interim directeur FvdL), Pieter Jan van der Veen (namens personeel FvdL) en Rien Verhoef (bestuur NLPVF).

De werkgroep heeft in dit kader gesproken met de Stichting Schrijvers School Samenleving (SSS), de Vereniging van Letterkundigen, het Huygens Instituut, het Nederlands Fonds voor

Podiumkunsten+, het Muziek Centrum Nederland, de Literaire Uitgeverijgroep, het Prins Bernard Cultuurfonds, het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten en het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Eind 2008 heeft de werkgroep ‘Samenwerking Fonds voor de Letteren en Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds’ in een brief aan de minister van OCW verslag gedaan van haar bevindingen. Kern van het verslag is dat de fondsen een krachtiger vuist kunnen maken door voortaan gezamenlijk op te trekken. In het verslag zijn beleidsmatige, strategische, organisatorische en financiële uitgangspunten benoemd die door beide fondsen essentieel worden geacht voor een fusie.

Belangrijk onderdeel om de meerwaarde van een samenvoeging te realiseren is gelegen in een zestal beleidsterreinen waarop de fondsen gezamenlijk het letterenveld denken te kunnen versterken en de positie van schrijvers en vertalers verwachten te kunnen verbeteren. Het gaat daarbij om ontsluiting van het literaire erfgoed; internationaal vertaalbeleid; non-fictiebeleid (zowel oorspronkelijk als vertaald); de diversiteit van de buitenlandse literatuur in Nederland; subsidiemogelijkheden voor nieuwe vormen van literatuur (waaronder elektronische); en het stroomlijnen van service aan schrijvers. Zonder (financiële) ondersteuning achten de fondsen de door de minister gewenste fusie niet realiseerbaar. In het nieuwe jaar heeft intensief verder overleg tussen de fondsen en het ministerie plaatsgevonden.

De minister heeft positief gereageerd op de in het verslag uitgesproken intenties en is een inspanningsverplichting aangegaan om de noodzakelijke extra middelen te verkrijgen. Inmiddels is formeel tot aanvang van het fusieproces besloten. De hoop is dat de fusie aan het einde van 2009 goed in de steigers staat.

Financiën

Door het Ministerie van OCW werd voor de periode 2005-2008 een subsidie van totaal € 23.201.912 toegelikt. Voor het jaar 2008 werd in het kader van de Cultuurnotabeschikking 2005-2008 € 6.313.010 bevoorschot, inclusief € 210.251 als bijdrage in de loon- en prijsontwikkeling en € 50.899 als bijdrage in de extra kosten voor de fusieverkenning. In totaal werd € 6.826.833 aangewend voor de in het boekjaar gerealiseerde activiteitenlasten, beheerlasten en bijzondere lasten. De bestaande financiële samenwerking met het Vlaams Fonds voor de Letteren werd gecontinueerd.

Vertaalprijzen

Op 12 december werden tijdens de Literaire Vertaaldagen in Utrecht de Fonds voor de Letteren Vertaalprijzen uitgereikt aan Rien Verhoef en aan Margreet Dorleijn en Hanneke van der Heijden.

ADVIESRAAD

De adviesraad bestond in 2008 uit 16 leden met een brede kennis van de nationale en internationale letteren en met specifieke deskundigheid op het gebied van literair proza (fictie en non-fictie), de literaire vertaling uit verschillende talen, poëzie, drama, jeugdliteratuur, intercultureel letteren-beleid en de Friese literatuur.

De leden van de adviesraad worden geworven door een oproep in de nieuwsbrief en/of dagbladen en via directe mailings. Ze worden door het bestuur benoemd voor een periode van twee jaar op voordracht van een selectiecommissie. Deze commissie bestond in 2008 uit bestuursvoorzitter Tjalling Halbertsma en de externe leden Gemma Nefkens en Geurt Gaarland.

De belangrijkste taak van de adviesraad is het uitbrengen van gemotiveerde adviezen aan het bestuur en de directeur over subsidieaanvragen van schrijvers en vertalers. De leden van de adviesraad maken deel uit van verschillende adviescommissies, die afhankelijk van de benodigde deskundigheid, beschikbaarheid en onafhankelijkheid door het bestuur worden samengesteld. De adviescommissies veranderen of per ronde of jaarlijks van samenstelling. Om te voorkomen dat binnen het Fonds een bepaalde literatuuropvatting gedurende lange tijd de overhand krijgt, kunnen de leden van de adviesraad maximaal één keer worden herbenoemd. De adviesraad adviseert het bestuur ook over het beleid van het Fonds.

Tijdens een gecombineerde vergadering van bestuur en adviesraad werden, op 11 juni 2008, de ontwikkelingen besproken naar aanleiding van het verzoek van minister Plasterk aan het FvdL en het NLPVF om een fusie te onderzoeken. Tijdens deze bijeenkomst werden de uitkomsten van een vragenlijst (voorgelegd aan het bestuur, de adviesraad en het bureau) met stellingen over de mogelijke meerwaarde van een fusie tussen de letterenfonds gepresenteerd. De uitkomsten werden op de bijeenkomst kort door verschillende bestuurs-, adviesraads- en personeelsleden becommentarieerd en vervolgens bediscussieerd door de aanwezigen. Daarbij kwamen onder meer de vragen aan de orde of één groot letterenfonds slagvaardiger zou kunnen opereren en beter zou kunnen insprijngen op ontwikkelingen in het veld, wat een fusie zou kunnen betekenen voor de positie van schrijvers en vertalers en of een nauwere samenwerking tussen de fondsen inhoudelijk meer zou opbrengen door een grotere samenhang tussen schep-pen, aanbod en afname te creëren. Het bestuur zegde toe de op deze bijeenkomst naar voren gebrachte standpunten van de adviesraad en medewerkers bij zijn afwegingen te betrekken.

Tot slot werd met speeches en een gezamenlijk diner afscheid genomen van de zeer gewaardeerde adviesraadsleden Arthur Langeveld, Klaas van der Hoek en Niek Miedema.

LEDEN VAN DE ADVIESRAAD

Yra van Dijk

benoemd tot 1-2-2010, *herbenoembaar*.

Universitair docent bij de leerstoelgroep Moderne Nederlandse Letterkunde van de Universiteit van Amsterdam; (poëzie) recensent *NRC Handelsblad*.

Toin Duijx

herbenoemd tot 1-2-2010, *niet herbenoembaar*.

Jeugdliteratuurdeskundige; stagecoördinator studenten Pedagogiek aan de Universiteit Leiden; secretaris IBBY-Nederland; Aussenlektor Internationale Jugendbibliothek München.

Aleid Fokkema

benoemd tot 1-1-2009, *herbenoembaar*.

Anglist; Oud-universitair hoofddocent Engelse Letterkunde aan de Universiteit Utrecht; eigenaar vertaal- en tekstbureau Lighthouse Texts; publicist.

Martin de Haan

benoemd tot 1-3-2009, *herbenoembaar*.

Vertaler Franse literatuur; essayist; recensent voor *de Volkskrant*.

Annelies van Hees

benoemd tot 1-6-2010, *herbenoembaar*.

Oud-universitair hoofddocent aan het Scandinavisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam; literair vertaler Deens.

Klaas van der Hoek

afgetreden per 1-6-2008.

Conservator handschriften Universiteitsbibliotheek Amsterdam; neerlandicus; mediëvist; deskundige Friese letteren.

Alpita de Jong

benoemd tot 1-6-2010, *herbenoembaar*.

Als onderzoeker verbonden aan de leerstoelgroep Moderne Europese Letterkunde van de Universiteit van Amsterdam; vertaler en essayist; deskundige Friese letteren.

Andrea Kluitmann

benoemd tot 1-1-2009,
herbenoembaar.
Germanist; literair vertaler
Nederlands-Duits; publicist.

Adriaan Krabbendam

benoemd tot 1-3-2009,
herbenoembaar.
Zelfstandig literair redacteur en
vertaler; adviseur Intercultureel
letterenbeleid.

Barbara de Lange

benoemd tot 1-3-2009,
herbenoembaar.
Literair vertaler Engels; docent aan
de VertalersVakschool.

Arthur Langeveld

afgetreden per 1-6-2008.
Literair vertaler Russisch; recensent;
docent Russische Taal- en Letter-
kunde aan de Universiteit Utrecht.

Mark Leenhouts

benoemd tot 1-9-2009,
niet herbenoembaar.
Literair vertaler Chinees; redacteur
Het trage vuur; recensent
de Volkskrant.

Menno Lievers

herbenoemd tot 1-2-2010,
niet herbenoembaar.
Docent Theoretische Filosofie aan
de Universiteit Utrecht; redacteur *De
Revisor*; recensent *NRC Handelsblad*;
publicist.

Niek Miedema

afgetreden per 1-3-2008.
Literair vertaler Engels; publicist.

Barber van de Pol

herbenoemd tot 1-4-2010,
niet herbenoembaar.
Literair vertaler Spaans en Engels;
auteur; recensent; voorzitter PEN
Nederland.

Wanda Reisel

benoemd tot 1-1-2009,
herbenoembaar.
Auteur proza en toneel.

Fleur Speet

afgetreden per 1-12-2008.
Neerlandica; recensent literatuur
Het Financieele Dagblad; publicist
De Morgen; bestuursvoorzitter
Anna Bijns Stichting.

Guido Snel

benoemd tot 1-6-2010,
herbenoembaar.
literair vertaler Kroatisch/Servisch;
universitair docent Europese letter-
kunde aan de Universiteit van
Amsterdam; auteur.

Dirk van Weelden

Benoemd tot 1-1-2009,
herbenoembaar.
Schrijver; redacteur *De Gids*.

ADVIESCOMMISSIES**Adviescommissie werkbeurzen
schrijvers**

Yra van Dijk, Toin Duijx,
Alpita de Jong (tweede ronde),
Menno Lievers, Wanda Reisel,
Fleur Speet en Dirk van Weelden
(eerste ronde). Voorzitter:
Menno Lievers.

**Vlaams-Nederlandse Advies-
commissie stimuleringsbeurzen
schrijvers**

Hugo Brems (VFL), Toin Duijx,
Adriaan Krabbendam, Jürgen Peeters
(VFL), Koen Rymenants (VFL),
Dirk van Weelden. Voorzitter:
Adriaan Krabbendam.

**Vlaams-Nederlandse Advies-
commissie Meerjarige Opdracht-
regeling Literaire Non-Fictie
(schrijversbiografieën)**

Yra van Dijk, Piet Couttenier (VFL),
Menno Lievers, Geert Swaenepoel
(VFL). Voorzitter: Menno Lievers.

Adviescommissie Fries

Klaas van der Hoek (eerste ronde),
Alpita de Jong (tweede ronde),
Rieuwert Krol (eerste ronde),
Hylke Tromp en Jant van der Weg.

**Adviescommissie projectwerk-
beurzen vertalers**

Aleid Fokkema (Engels; vier rondes),
Martin de Haan (Frans; eerste en
tweede ronde), Annelies van Hees
(Scandinavische talen; derde en vier-
de ronde), Sjef Houppermans (Frans;
toegevoegd lid voor de derde ronde),
Andrea Kluitmann (Duits; eerste,

tweede en vierde ronde), Arthur
Langeveld (Slavische talen; eerste
en tweede ronde), Barbara de Lange
(Engels; eerste, derde en vierde ron-
de), Mark Leenhouts (Chinees; eerste,
tweede en vierde ronde), Barber van
de Pol (Spaans; tweede en derde
ronde). Voorzitter eerste, tweede en
vierde ronde: Mark Leenhouts. Voor-
zitter derde ronde: Aleid Fokkema.

**Vlaams-Nederlandse Advies-
commissie stimuleringsubsidies
vertalers**

Dirk Van Hulle (VFL), Andrea
Kluitmann, Barbara de Lange en
Guy Posson (VFL). Voorzitter:
Barbara de Lange.

Adviescommissie reisbeurzen

Klaas van de Hoek (eerste ronde),
Mark Leenhouts, Adriaan
Krabbendam, Barber van de Pol
(tweede, derde en vierde ronde).

EXTERNE ADVISEURS

ADVISEURS WERKBEURZEN OORSPRONKELIJK WERK

Proza

Jan van Aken, Sevtap Baycili, Harry Bekkering, Onno Blom, Gie Bogaert, Hassnae Bouazza, Graa Boomsma, Elke Brems, Els Broeksma, Daan Cartens, Yves van Durme, Sofie Gielis, Peggy Graves, Daphne de Heer, Ingrid Hoogervorst, Judith Jansen, Birgitte Jonkers, Jeroen van Kan, Henriëtte Louwerse, Joost Minnaard, Lut Missinne, Edwin Praat, Floor van Renssen, Herman Stevens, Aleid Truijens, Jacq Vogelaar, Pim Wiersinga

Poëzie

Arnoud van Adrichem, Maria Barnas, Pieter Boskma, Tatjana Daan, Erik Jan Harmens, Ingmar Heytze, René Huigen, Hester Knibbe, Janita Monna, Maarten de Pourcq, Rob Schouten, Erik Spinoy, Bart van der Straeten, Thomas Vaessens, André Verbart, Ad Zuiderent

Non-fictie

Graa Boomsma, Marco Daane, Marjolijn Februari, Léon Hanssen, Geert Van Istendael, Marsha Keja, Ewoud Kieft, Arthur Langeveld, Conny van Manen, Piet Meeuse, Arjen Mulder, Cyrille Offermans, Pieter van Os, David Van Reybrouck, David Rijser, Jacq Vogelaar, Joost de Vries, Gerrit Jan Zwier

Kinder- en jeugdboeken

Jan van Coillie, Lieke van Duin, Vanessa Joosen, Andrea Kluitmann, Joyce Kraaijeveld, Joke van Leeuwen, Helma van Lierop, Bas Maliepaard, Jet Manrho, Casper Markesteijn, Selma Niewold, Mirjam Noorduijn, Mirjam Oldenhavé, Jelle Van Riet, Herman Verschuren, Katrien Vloeberghs, Carla Wiechers

Drama

Gitta op den Akker, Pol Eggermont, Rob de Graaf, Dirkje Houtman, Alexandra Koch, Steven Peters, Alexander Schreuder, Johan Timmers, Matin van Veldhuizen

ADVISEURS STIMULERINGS- BEURZEN SCHRIJVERS

Proza

Jan van Aken, Graa Boomsma, Jos Borré, Hassnae Bouazza, Els Broeksma, Mark Cloostermans, Nico Dros, Dirk De Geest, Daphne de Heer, Ingrid Hoogervorst, Tom Van Imschoot, Els Van De Perre, Rob Schouten, Geert Swaenepoel, Jessica Swinkels, Aleid Truijens, Peter Verstraeten, Steven Vervaeke

Poëzie

Anne Decelle, Dirk De Geest, Ingmar Heytze, René Huigen, Janita Monna, Patrick Peeters, Erik Spinoy

Non-fictie

Lars Bernaerts, Elke Brems, Graa Boomsma, Mark Cloostermans, Marie-élise van Diepen, Sjoerd van Faassen, Eveline Van Fraussen, Sofie Gielis, Tom Van Imschoot, Marijke Malfroidt, Conny van Manen, Arjen Mulder, Cyrille Offermans, Pieter Vermeulen, Katrien Vloeberghs

Kinder- en jeugdboeken

Annemie Leysen, Helma van Lierop, Bas Maliepaard, Katrien Vloeberghs

ADVISEURS MEERJARIGE OPDRACHTREGELING LITERAIRE NON-FICTIE / BIOGRAFIEËN

Toin Duijx, Harry Bekkering, Eva Devos, Alpita de Jong, Vanessa Joosen

ADVISEURS WERKBEURZEN VERTALERS

Afrikaans

Hans Ester, Margriet van der Waal

Chinees

Douwe Fokkema, Wilt Idema, René Ransdorp

Duits

Henri Bloemen, Wil Boesten, Gert Jan van Dijk, Hans Driessen, Toin Duijx, Andrea Kluitmann, Menno Lievers, Nelleke van Maaren, Sjaak Onderdelinden, Peter Wessels

Engels

Jaap van der Bent, Peter Bergsma, Lidwien Biekman, Otto Biersma, Hassnae Bouazza, Paul Bruijn, Odin Dekkers, Marijke Emeis, Jan Fastenau, Christien Franken, Paul Gabriner, Guido Golüke, Marianne Gossijé, Daphne de Heer, Michèle Hutchison, Toef Jaeger, Sjaak de Jong, Jeroen van Kan, Stacey Knecht, Maydo van Marwijk Kooij, Ko Kooman, Cees Koster, Onno Kusters, Bartho Kriek, Marian Lameris, Peter Liebregts, Saskia van der Lingen, Caroline Meijer, Niek Miedema, Selma Niewold, Michiel Nijenhuis, Jelle Noorman, Anthony Paul, Barber van de Pol, Jochem Riesthuis, José Rijnaarts, Karina van Santen, Rob Scholten, Marijke Smalbraak, Manon Smits, Guido Snel, Jan Pieter van der Sterre, Richard Todd, Axel Vandevenne, Rob van der Veer, Rien Verhoef, Wil Verhoeven, Marijke Versluys, Corrie Vink, Ronald Vlek, Marijke Voet, Peter de Voogd, Martine Vosmaer, Huberte Vriesendorp, Frans van der Wiel, Gijs IJlander

Frans

Maarten van Buuren, Elise Diallo, Marie-élise van Diepen, Romana Goedendorp, Marianne Gossijé, Eef Gratama, Eveline van Hemert, Jeanne Holierhoek, Sjef Houpermans, Mark Leenhouts, Camille Mortagne, Maria Noordman, Hans van Pinxteren, Guy Rooryck, Jan Pieter van der Sterre, Jeanette den Toonder, Agnès Vincenot

Hebreeuws

Uzi Hagai, Yaniv Hagbi,
Hannah Neudecker

Hongaars

Mari Alföldy, Casper de Groot,
Henry Kammer, John Neubauer,
Rob Visser

Italiaans

Atie Blok, Ike Cialona, Frans Denissen,
Dafna Fiano, Harald Hendrix, Monica
Jansen, Alpita de Jong, Anthonie Kee,
Linda Pennings, Reinier Speelman,
Sabine Verhulst

Japans

Ivo Smits, Paul Wijsman

Kroatisch/Servisch

Reina Dokter, Stipo Jeleč, Roel
Schuyt, Mirjana Stančić

Nieuw-Grieks

Pieter Borghart

Oekraïens

Alexander Kratochvil

Portugees

Hermien Gaikhorst, Arie Pos,
Emiel Slager, Fernando Venancio

Perzisch

Jan T.P. de Bruijn, Susanne Baghestani

Pools

Asia Szafraniec, Willem Weststeijn

Russisch

Otto Boele, Miriam Van hee,
Arent van Nieukerken, Boris Noorden-
bos, Peter van Nunen, Ellen Rutten,

Kees Verheul, Kristien Warmenhoven,
Willem Weststeijn

Scandinavisch

Anders Bay, Tanja Bouwman,
Petra Broomans, Gerard Cruys,
Isabelle Desmidt, Anna Enquist,
Maydo van Marwijk Kooij, Henk van
der Liet, Willy van der Meer,
Bertie van der Meij, Wilmy Perridon,
Suze van der Poll, Kim Snoeiijing,
Rita Verschuur

Sloveens

Mirjana Stančić, Han Steenwijk

Spaans

Adri Boon, Marike Brijder,
Troetje Loewenthal, Margriet Muris,
Barber van de Pol, Fedde van Santen,
Emiel Slager, Sander de Vaan,
Monique Woltring

Tsjechisch

Jana Beranová, Richard Ernest,
Kees Mercks, Jan Stavinoha

Turks

Hamide Doğan, Roni Margulies,
Sytske Sötemann

**ADVISEURS STIMULERINGS-
SUBSIDIES VERTALERS**

Duits

Wil Boesten, Nelleke van Maaren,
Willem van Toorn

Engels

Otto Biersma, Paul Bruijn,
Harm Damsma, Nicolette Hoekmeijer,
Ko Kooman, Rob Scholten, Manon

Smits, Tjadine Stheeman, Rob van
der Veer, Frans van der Wiel,
Willem van Toorn

Estisch

Frans van Nes

Frans

Rokus Hofstede, Jeanne Holierhoek,
Nelleke van Maaren

Hongaars

Mari Alföldy

Italiaans

Ike Cialona, Anton Haakman,
Els Jongeneel, Manon Smits

Jiddisch

Ariane Zwiers

Pools

Karol Lesman, Arent van Nieukerken

Scandinavisch

Tanja Bouwman, Annelies van Hees

Spaans

Arie van der Wal

Turks

Margreet Dorleijn, Sytske Sötemann

ADVISEURS REISBEURZEN

Toin Duijx, Kester Freriks, Arthur
Langeveld, Nelleke Noordervliet,
Dirk van Weelden

Vergoeding

Bestuur, adviesraad en adviseurs ont-
vangen voor hun werkzaamheden een
vergoeding. Voor de externe advi-
seurs bestaat deze doorgaans uit een
vergoeding per beoordelingsrapport
van € 80; bestuur en adviesraad ont-
vangen een vacatiegeld per dagdeel,
een reiskostenvergoeding en een
voorbereidingstoeslag die varieert
per vergadering.

BUREAU

Op 31 maart werd afscheid genomen van de directeur van het Fonds voor de Letteren, Sylvia Dornseiffer. De OBA stelde haar theaterzaal ter beschikking voor deze feestelijke avond. Aldaar werd Dornseiffer literair uitgewuifd door David Van Reybrouck, Tsjèbbe Hettinga, Erik Bindervoet & Robbert-Jan Henkes, Tony Bloem, Abdelkader Benali en Jan Brokken. Oud-voorzitter Ger Verrips memoreerde Dornseiffers eerste jaren bij het Fonds. Tot slot werd Dornseiffer namens bestuur, adviesraad en bureau van het Fonds door Charlotte Mutsaers als dank voor 23 jaar inzet voor de letteren de inktvis van verdienste opgespeld: een op het Fonds-logo gebaseerde broche. Alle genodigden ontvingen een exemplaar van de speciale boekuitgave *Kill your darlings*.

De werkzaamheden van Dornseiffer werden, in goed overleg met OCW, vanaf april waargenomen door bestuurslid Fine Trossèl als directeur ad interim. Zij is vanaf juni teruggetreden als lid van het bestuur van het Fonds.

Maart 2008 werd de vacature assistent adviessecretaris op de afdeling oorspronkelijk werk opgevuld met de parttime aanstelling van Maaïke Pereboom. Ad Verkuijen werkte in 2008 parttime, met name aan het archiefproject. Jacques Huiskes werkte extra uren.

Hanneke Marttin legde zich vanaf januari volledig toe op de communicatiewerkzaamheden; vanaf november 2007 combineerde ze de functies van communicatiemedewerker en adviessecretaris. Op het algemeen secretariaat werd in de loop van het jaar afscheid genomen van de werkstudenten Frederik ten Kate, Nikki Noorda en Ruben Pool. Ook juridisch assistent Eylard van Fenema verliet na zijn studie het Fonds. Margje Scheepsma en Emel Aktas, beiden student Literatuurwetenschap, werden bereid gevonden om in tijden van drukte bij te springen. Stella Capel heeft het afgelopen jaar geassisteerd bij het schrijven van nadere motiveringen en de behandeling van bezwaarschriften.

In maart werd een nieuw rechtspositiereglement voor de medewerkers van het bureau in gebruik genomen.

MEDEWERKERS

Totaal 13,8 fte inclusief tijdelijke medewerkers

Orli Austen

junior adviessecretaris oorspronkelijk werk

Martine Bibo

juridisch beleidsmedewerker

Ronald Bos

projectmedewerker intercultureel beleid

Sylvia Dornseiffer (tot 1-4-2008)

directeur

Eylard van Fenema (tot 1-9-2008)

juridisch assistent

Meltem Halaceli

assistent adviessecretaris literaire vertalingen

Greetje Heemskerk

projectmedewerker oorspronkelijk werk

Jacques Huiskes

adviessecretaris oorspronkelijk werk

Jan Kamp

secretariaatsmedewerker

Fleur van Koppen

adviessecretaris literaire vertalingen
WIR-medewerker

Hanneke Marttin

communicatiemedewerker

Maaïke Pereboom (per 1-3-2008)

assistent adviessecretaris oorspronkelijk werk

Julia Priesman

assistent algemeen secretariaat

Petra Schoenmaker

coördinator afdeling vertalingen

Anne Swarttouw

junior adviessecretaris vertalingen

Fine Trossèl (per 1-4-2008)

directeur ad interim

Pieter Jan van der Veen

senior beleidsmedewerker

Ad Verkuijen

coördinator oorspronkelijk werk

Nico de Wit

administrateur

Tijdelijke medewerkers:

Emel Aktas

assistent algemeen secretariaat

Stella Capel

juridisch medewerker

Margje Scheepsma

assistent algemeen secretariaat

Personeelsvertegenwoordiging

Bij ontstentenis van een personeelsvertegenwoordiging (PVT) werden de medewerkers in 2008 enkele malen tijdens algemene personeelsvergaderingen ingelicht over belangrijke ontwikkelingen.

Het bestuur honoreerde het verzoek van het personeel om zich met de hulp van een externe deskundige te oriënteren op mogelijke fusietrajecten en -vormen. Bertien Minco, zelfstandig adviseur in de culturele sector, heeft drie personeelsbijeenkomsten gehouden die deels een informatief en deels een coachend karakter hadden. De resultaten van een brainstorm over de positie van het Fonds in het letterenveld, een SWOT-analyse en de discussie over de mogelijke meerwaarde voor de sector van een groot letterenfonds/sectorinstituut (bestaande uit de twee letterenfondsen of nog meer organisaties) mede op basis van het advies van de Raad van Cultuur, werden neergelegd in verslagen aan bestuur en directie.

Tijdens de laatste bijeenkomst in oktober werd door het personeel besloten tot het installeren van een PVT. Namens het voltallige personeel werden Fleur van Koppen (voorzitter), Ronald Bos (plaatsvervangend voorzitter) en Hanneke Marttin vooralsnog tot 1 juli 2009 als personeelsvertegenwoordigers gekozen. De gebruikelijke zittingsduur van twee jaar werd op verzoek van de PVT (voorlopig) verkort tot negen maanden.

Na een 'kennismakingsgesprek' met de voorzitter, bestuurslid Marja van Nieuwkerk en de interim-directeur, gaf het bestuur aan het PVT-overleg

aan de interim-directeur te delegeren. Begin december vond een eerste overleg plaats tussen PVT en directeur. Door het jaar heen terugkerende onderwerpen van gesprek waren de vacature directeur, de toegenomen werkbelasting voor het bureau, de interne communicatie en de (middel)lange termijnvisie van het bestuur op het Fonds. Daarnaast was er eind 2008 overleg tussen PVT en (een vertegenwoordiging uit) het bestuur over de vacature directeur, de opzet van de wervingsprocedure en de samenstelling van de sollicitatiecommissie.

HUISVESTING

Het Fonds huurt samen met Stichting Schrijvers School Samenleving werkruimte en een tuin annex parkeerterrein van Stichting Het Schrijvershuis. Het bestuur van Stichting Het Schrijvershuis bestond in 2008 uit Maarten de Boer (voorzitter), Peter Noordervliet en Margreet Ruardi (voor Stichting Schrijvers School Samenleving) en Fine Trossel (voor het Fonds). Joyce Bonaparte is huismeester van Het Schrijvershuis. Het bestuur kwam dit verslagjaar niet bijeen.

WEBSITE EN NIEUWSBRIEVEN

Het aantal bezoekers van de website van het FvdL steeg in 2008 naar een kleine 28.000, een flinke stijging ten opzichte van de ruim 22.000 bezoekers in 2007.

In de loop van het jaar zijn enkele technische en inhoudelijke verbeteringen aangebracht, waaronder de mogelijkheid om de resultaten van

door het Fonds verstrekte werkbeurzen op een nog aansprekender wijze te presenteren op de homepage. In 2008 werden meer dan 300 nieuwe titels met covers getoond. Ook werd aan de website een reserveringspagina toegevoegd, die het mogelijk maakt aanmeldingen voor activiteiten automatisch te verzamelen en te beantwoorden. Op de website worden verder op zogenoemde 'themawebsites' bijzondere aandachtsgebieden van het Fonds voor de Letteren nader uitgelicht. Deze zijn te vinden onder 'Leestafel' maar ook rechtstreeks te benaderen. Hier is informatie te vinden over Schrijversverblijven, Poëzie op het scherm (www.poezieophetscherm.nl), het interculturele letterenbeleid (www.interculturele-letteren.nl) en, mede voor buitenlandse auteurs en hun uitgevers, een Engelstalig gedeelte over de Residency Amsterdam (www.writerinresidence.nl). Tot slot is er een themawebsite over het Bert Schierbeekfonds (www.bertschierbeekfonds.nl), een zelfstandige stichting die bij het FvdL is ondergebracht.

Net als in 2007 verscheen in 2008 iedere maand een algemene nieuwsbrief. Hierin worden onder meer de recente subsidietoekenningen gepubliceerd, nieuwe leden van de adviesraad of bestuur of nieuwe bureau-medewerkers voorgesteld, (lezingen door) de writers-in-residence die te gast zijn in Amsterdam aangekondigd en andere nieuwsberichten opgenomen; daarnaast verzorgt Joris van Groningen regelmatig de

rubriek 'Nominaties en bekroningen' en TransArtists (Erik Hagoort) de rubriek 'Schrijvers en vertalers over de grens'.

Voorts wordt tien keer per jaar een digitale nieuwsbrief 'Interculturele letteren' verspreid. Deze bevat enkele korte boeksignaleringen, de maandagenda van de 37 (in 2007: 28) aan het Platform Intercultureel verbonden organisaties en overig intercultureel letterennieuws. De redactie is in handen van Floris Dogterom. December 2008 werd de algemene nieuwsbrief aan 1.627 geïnteresseerden toegezonden (2007: 1.446) en de interculturele nieuwsbrief aan 419 personen of organisaties (2007: 350). De ruim honderd donateurs (grote en kleine vrienden) van het Bert Schierbeekfonds ontvingen in 2008 een nieuwe digitale nieuwsbrief, waarin werd toegelicht welke literaire projecten door het Bert Schierbeekfonds zijn ondersteund. Ook was er aandacht voor de opknabbeurt van en de open dag in het Roland Holst Huis in Bergen (N.H.), dat structureel door het Bert Schierbeekfonds wordt ondersteund.

ARCHIEF

In 2008 werd verder gewerkt aan het beschrijven en selecteren van het omvangrijke fondsarchief. Het Basisselectiedocument (BSD) dat in 2007 in opdracht van het Fonds is opgesteld door archivaris Michiel Gruythuysen, van ACO Archief Consultatie, werd na een positief advies van de Raad voor Cultuur door de minister van OCW vastgesteld en vervolgens gepubliceerd in de *Staatscourant* van 12 maart 2008, nummer 51.

Aan de hand van het BSD is het fondsarchief over de periode 1985-1996 door Michiel Gruythuysen bewerkt. Documenten die niet voor blijvende bewaring in aanmerking kwamen zijn vernietigd. De overige documenten zijn geordend verpakt in zuurvrije dozen en voorzien van een inventarislijst. Ook is een lijst opgesteld waarin is aangegeven wanneer welke documenten openbaar worden gemaakt. Zodra de bewerking is afgerond, wordt het tweede deel van het archief overgedragen aan het Nationaal Archief, dat het daarna in bruikleen zal geven aan het Letterkundig Museum.

Ad Verkuijlen bracht in Den Haag een deel van het fondsarchief verder in kaart dat al in 1994 aan het Letterkundig Museum was overgedragen. Dat betreft het archief over de periode 1965-1984.

*Het Fonds voor de Letteren organiseerde oktober 2008 een studiemiddag over **cultureel ondernemen**. Schrijver Dirk van Weelden verzorgde een prikkelende inleiding; de navolgende tekst biedt daarvan de neerslag.*

Een cultureel ondernemer leek mij, redenerend vanuit de grond-betekeningen van de woorden cultureel en ondernemen, iemand die de zakelijke en economische eisen van een instelling of bedrijf succesvol weet te combineren met de culturele doelstellingen die zo'n onderneming heeft. De voorbeelden die me te binnen schieten zijn: directeur van een literaire uitgeverij, directeur van een filmfestival, directeur van een kunstmuseum, directeur van een schouwburg, een orkest of de baas van een platenlabel, een producent voor de betere film enz.

In het dialect dat cultuurambtenaren en politici spreken, slaat de term cultureel ondernemer tegenwoordig ook op de afzonderlijke kunstenaar, schrijver, filmer, muzikant. Als je langs de lijnen van de economie denkt, en die van de belastingdienst, is dat niet zo vreemd. Je bent meestal een eenmanszaak die contracten sluit met opdrachtgevers of klanten, je kunt ze ook partners noemen en aan het eind van het jaar wordt je winst uit onderneming belast. Als die er is.

Het lijkt me buiten kijf dat het voor de cultuur en ook politiek hachelijk is om sociale criteria te gebruiken bij het ondersteunen van cultuur. Het leidt tot bureaucratisering, cliëntelisme en verstarring. Alsof kunst en cultuur aandoeningen of ziektes zijn waarvoor de betrokkenen verpleegd moeten worden door een zorgzame overheid.

Het idee van het corrigeren van de markt en het beheren van erfgoed heeft het uitkerings-denken van de verzorgingsstaat vervangen. Maar tegelijkertijd heeft het economisch denken terrein gewonnen, niet alleen in de politiek. Ook in de culturele wereld is, mede door de groeiende invloed van de media-industrie, economisch denken steeds belangrijker. Dat geeft de overheid extra instrumenten beleid te maken en uitgaven in de hand te houden. Om maar niet te hoeven beslissen welke cultuur of kunst nu van immaterieel belang is wordt een beroep gedaan op de economische waarde die ermee vertegenwoordigd is. Het gevaar bestaat dat alleen nog maar de cultuur die toch al een economisch potentieel heeft ondersteuning krijgt en verspreiding krijgt. Het corrigeren van de markt gaat geleidelijk over in het volgen ervan.

We weten allemaal dat er veel zwakke en waardeloze rotzooi te vinden is onder de economisch zwakke cultuur; en ook dat hetzelfde opgaat voor de kunst en cultuur die zich in grote omzetten en massale publieke aandacht kan verheugen. En in beide categorieën bevinden zich vernieuwende, esthetisch, emotioneel en intellectueel uitdagende meesterwerken. Bovendien verschuift de beoordeling daarvan door de tijd heen. Oftewel: er is geen logisch verband tussen de economische en niet-economische waarde van kunst en cultuur. Maar er is wel een maatschappelijk verband. Ze zijn wederzijds afhankelijk. Zonder reservoir miskende talenten zijn er geen sterren (hoe kunnen ze anders

ontdekt worden? Waar komen de nieuwe ideeën vandaan? Niet uit een bak waarop staat: gegarandeerde successen) en zonder bekroonde beroemdheden en bestsellers is er geen platform en ruimte voor jong volk, vreemdelingen, noodzakelijke saboteurs en experimenten.

Welk probleem is er nu opgelost met een beroep op het cultureel ondernemerschap? Niet het probleem dat we in de letteren zien, namelijk dat er steeds meer geld en aandacht naar een steeds kleiner aantal titels en auteurs gaat, terwijl zowel in de media als in de boekwinkels de diversiteit van de culturele aandacht als de kwaliteit ervan onder druk staat. André Schiffrin ziet in die media-industriële omvorming van de boekencultuur een dictatuur van de markt. Maatschappelijk en cultureel kapitaal wordt vernietigd ten gunste van de winst-maximalisatie.

Als je de Nederlandse situatie overziet klinkt dat als een enorme overdrijving en er is ook veel verschil met de Amerikaanse omstandigheden waarover Schiffrin schrijft. Toch, ondanks de kleine en zowel naar partijen als titels overvolle markt, ondanks de auteurs en vertalersbeurzen en andere subsidies, ondanks de beschermde boekenprijs en de hier en daar nog dapper stand houdende onafhankelijke boekwinkels en kleine uitgevers, voltrekt zich op Bataafse schaal eenzelfde trend.

Er worden veel boeken verkocht, maar de literaire cultuur verschaalt, wordt bijna uitsluitend nog een consumptieartikel. De band tussen

intellectuele cultuur en maatschappelijk debat wordt niet meer door boeken, maar door media-incidenten beheerst. Tel daarbij de concurrentie met audiovisuele media en het internet en de vraag rijst: wat doen we eraan?

De oplossing zou dus moeten zijn dat de schrijvers en vertalers zich meer als cultureel ondernemer moeten opstellen. Als het betekent dat de beleidsmakers bij de ministeries de letterkundigen oproepen de economische realiteit niet uit het oog te verliezen, en suggereren dat ze zich misschien niet voor de volle 100% laten leiden door de artistieke noodzaak die ze voelen, dan is het een overbodige term.

Op de uitzonderingen na die het zich kunnen veroorloven, verdienen vrijwel alle schrijvers de kost door naast de inkomsten uit royalty's en beurs werk te doen als journalist, leraar, vertaler; ze treden op, hebben een halve baan of teren op het inkomen van een partner. Ze zijn, zo zou je kunnen zeggen, al meer dan genoeg ondernemer. Zou het lot van de literaire cultuur echt verbeteren als de schrijvers en vertalers commerciëler gaan denken en zich meer dan voorheen toeleggen op winstmaximalisatie? Dat is wat uitgevers, media en boekhandel-concerns steeds meer doen en was dat niet eigenlijk een groot deel van het probleem?

Het is een neoliberaal geloofsartikel dat er een soort morele rechtvaardiging uitgaat van het ondernemerschap. Alsof wat een ondernemer uit de grond stamp, omdat het

economisch succesvol is, een intrinsieke kwaliteit heeft, die producten niet hebben die verliesgevend zijn of zijn ontstaan in een context waar de economische basis van ondergeschikt belang was.

Een echte culturele ondernemer, bijvoorbeeld een uitgever van literatuur die het zakelijke spel speelt om de door hem geliefde en bewonderde schrijvers en dichters uit te geven en om zich heen te hebben, kan je uitleggen dat zulk een geloofsartikel larioek is. Economisch succes zegt niets over de waarde of kwaliteit van literaire werken. Populariteit is vluchtig, marginale gekken worden klassiekers, beroemdheden worden vergeten. Hij weet dat het prima is dat schrijvers altijd quasi burgerlijke scharrelaars blijven, die al snel tevreden zijn als er wat geld is om ongestoord te schrijven. Of ze nu veel verkopen of niet. Sterker, daar leeft hij van! Cultureel ondernemers zijn er voor om ervoor te zorgen dat het economisch wiel blijft draaien, zonder dat geldzaken de speelruimte van de culturele en artistieke productie beknotten. De roep van de overheid om cultureel ondernemerschap is een oproep aan kunstenaars zich aan te passen aan de markt. Ik stel voor om de oproep verkeerd te begrijpen. Volgens mij is de roep om cultureel ondernemerschap een appèl aan iedereen (schrijvers, uitgevers, ambtenaren, mediasten) om de bestaande praktijk kritisch te bekijken en hedendaagse en slimme manieren te verzinnen de literatuur vrijer te maken ten opzichte van de media-industrie. Zodat er meer, kleinere en jongere publieken

bereikt worden, zodat er nieuwe manieren ontstaan voor schrijvers om iets aan hun werk te verdienen. Zodat de culturele component sterker wordt ten opzichte van de consumptieve. Een cultureel ondernemer is niet een zakenman die zoveel mogelijk geld wil verdienen aan iets cultureels. Eerder iemand die niet gelooft in geld verdienen, maar dat spel goed en graag speelt om vrijheid te kopen voor de zaken waaraan mensen niet of te weinig toekomen omdat ze geld moeten verdienen. Cultureel ondernemerschap zit 'm in dat creatieve ongeloof, die slimheid om de enorme rijkdom die er is, zo te laten stromen dat er dingen ontstaan en gedeeld kunnen worden, die weinig overlevingskansen hebben in een wereld waar massa-omzet en maximale winst heersen.

Op zulk cultureel ondernemerschap laat ik me graag aanspreken, want op microscopische schaal, dat wil zeggen die van mijn eigen huishouden, probeer ik zo al 22 jaar te denken en te handelen. Maar ik ben maar een schrijver. De literatuur heeft gewoon veel betere, slimmere, hedendaagse culturele ondernemers nodig, om te profiteren van de macht en rijkdom van de media-industrie en er minder onder te lijden.

UIT HET JURYPAPPORT
**‘een indrukwekkend
avontuur’**

Hans Hagen (1955)
was onder meer
leraar voor hij fulltime
kinderboekenschrij-
ver werd. Hij ontving
diverse griffels voor
zijn werk en in 2008
de Woutertje Pieterse
Prijs.

Hans Hagen **WOUTERTJE PIETERSE PRIJS**

Hoewel Hans Hagen de afgelopen jaren al vele mooie prijzen heeft mogen ontvangen ervaart hij de Woutertje Pieterse Prijs die hij vorig jaar met *Verkocht* won als iets bijzonders: ‘De prijs is speciaal omdat een jury één boek kiest uit de hele stapel. Geen vervelende nominaties vooraf, gewoon meteen feest! Je staat in het zonnetje en niemand hoeft in de schaduw.’

De kinderboekprijs staat bekend als een prestigieuze bekroning. In het juryrapport werd Hagen geroemd om zijn krachtige stijl en de wijze waarop hij de wereld van een kindslaaf werkelijk invoelbaar wist te maken. De literaire benadering van de jury komt Hagen niet vreemd voor, ‘het gaat om het spelen met de taal. Binnen alle genres verschijnen er prachtig geschreven boeken, je probeert je ziel erin te leggen. Of je flanst iets in elkaar en verkoopt je ziel aan de duivel.’ Toen hij voor het eerst van het Fonds voor de Letteren een reisbeurs voor een historische roman ontving, schrok hij zich rot. Hij had de beurs slechts aangevraagd met het idee: dan kennen ze mijn naam maar vast. Maar hij werd meteen naar Pakistan en Jordanië gestuurd om veldonderzoek te doen. ‘Ik had toen net ontslag genomen om fulltime als schrijver aan de slag te gaan. Ik zag die toekenning echt als mijn eerste grote prijs. Mijn werk werd gezien en gewaardeerd, het voelde als een groot compliment. Reis- en werkbeurzen maken het mogelijk rustig aan een boek te werken, al moet ik wel zeggen dat het huidige systeem van projectbeurzen mij minder bevalt. Het dwingt je om meer vooraf geplande paden te bewandelen, terwijl je soms ineens wat anders wilt.’ Dat laatste geldt echter niet voor zijn schrijverschap. ‘Schrijven is het liefste wat ik doe, papier is geduldig en spreekt je nooit tegen.’

2 Uitvoering subsidieregelingen

Gesubsidieerde boeken die na verschijning naar het Fonds worden gestuurd, worden op de homepage van de website geplaatst.

WERKBEURZEN VOOR SCHRIJVERS

Bureau: Orli Austen, Jacques Huiskes, Maaïke Pereboom, Ad Verkuijlen

In 2008 nam de adviescommissie werkbeurzen schrijvers in totaal van 178 schrijvers (2007: 206) aanvragen voor een werkbeurs in behandeling. Het aantal ingediende projecten over de twee ronden bedroeg 224 (2007: 272). Over de aanvragen van Friestalige schrijvers adviseerde de commissie Fries, een gezamenlijke commissie van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF) en het Fonds voor de Letteren (FvdL). In totaal 85 externe lezers beoordeelden recent literair werk van de aanvragers, hun leesrapporten vormden onderdeel van de overwegingen van de commissies. Bij de advisering en besluitvorming baseerden de commissies hun verwachtingen ten aanzien van het te ondernemen werk op de literaire kwaliteit van eerder en recent werk, de kwalitatieve ontwikkeling van het oeuvre, het publicatieritme en het werkplan.

Van de 178 aanvragers ontvingen er 126 (2007: 141) een werkbeurs. Dit is 71%, tegenover 68% in 2007. Van de 224 ingediende projecten werden er 144 (2007: 156) gehonoreerd (64%, tegenover 57% in 2007). Dit betekent dat 80 werkbeursaanvragen ingediend door 52 auteurs niet voor een werkbeurs in aanmerking kwamen. Het totaalbedrag van de gehonoreerde projecten bedroeg € 3.060.000 (2007: € 3.044.000). Het gemiddelde bedrag dat per schrijver werd verstrekt bedroeg € 24.286 (2007: € 21.589).

Bij de aanvragers zijn 56 'nieuwkomers' (2007: 59), van wie er 26 (2007: 36) een beurs kregen voor 29 projecten (2007: 40). In percentages: 46% van de nieuwe aanvragers ontving een beurs (2007: 61%).

Van de acht door acht Friese schrijvers ingediende werkbeursaanvragen konden er vijf worden gehonoreerd.

STIMULERINGSBEURZEN VOOR SCHRIJVERS

Bureau: Greetje Heemskerk, Maaike Pereboom

Het Vlaams en het Nederlands Fonds voor de Letteren voerden in 2008 opnieuw gezamenlijk de Stimuleringsregeling Auteurs uit. De regeling, die talentvolle beginnende schrijvers wil stimuleren in hun literaire werk, is bestemd voor recent gedebuteerde auteurs van proza, poëzie, essays, theaterteksten en kinder- en jeugdliteratuur. Deze debutanten kunnen eenmalig een aanvraag doen in het kader van deze regeling. Met een beurs worden talentvolle schrijvers (mede) in staat gesteld te werken aan een tweede literaire titel. Voordat de Vlaams-Nederlandse adviescommissie stimuleringsbeurzen auteurs zich over de aanvragen buigt, worden over alle debuten minimaal drie schriftelijke oordelen uitgebracht (twee door externe adviseurs en één door een lid van de adviescommissie). De adviescommissie baseert zich op deze oordelen en betreft bij het advies ook haar oordeel over het werkplan voor een volgend literair project.

Dit jaar waren er in totaal 71 ontvankelijke aanvragen, waarvan er 52 bij het Nederlandse fonds werden ingediend. De debuten moesten zijn verschenen tussen 1 januari 2006 en 15 augustus 2008. Twee aanvragen werden niet behandeld door de gezamenlijke adviescommissie omdat deze betrekking hadden op eigen specifieke regelingen van het Nederlands respectievelijk Vlaams fonds; één Vlaamse aanvraag van een illustrator werd apart behandeld door de adviescommissie kinder- & jeugdliteratuur van het Vlaams Fonds voor de Letteren en één aanvraag Fries werd behandeld door de commissie Fries van het Nederlands Fonds voor de Letteren en het NLPVF. De overige 69 aanvragen werden behandeld door de gezamenlijke adviescommissie stimuleringsbeurzen, bestaande uit zes leden – drie Vlaamse en drie Nederlandse – afkomstig uit de adviesraden van de twee fondsen.

Het aantal aanvragen was dit jaar net als in 2005 verrassend hoog (2007: 48, 2006: 42, 2005: 71). Er werden 18 stimuleringsbeurzen toegekend (2007: 16), voor een totaalbedrag van € 112.500. De toegekende beurzen varieerden van € 3.500 tot € 10.000 en gingen naar tien schrijvers van proza, vijf dichters, één kinder- en jeugdboekenschrijver en twee schrijvers van literaire non-fictie. Het Nederlandse fonds kende daarnaast een beurs van € 5.000 toe aan een Friese auteur.

BEURZEN VOOR BIOGRAFEN

Bureau: Greetje Heemskerk, Maaike Pereboom

De Meerjarige Opdrachtregeling Literaire Non-Fictie staat open voor hen die werken aan een schrijversbiografie en werd in 2008 voor de zesde keer uitgevoerd. Het gezamenlijk budget bedroeg in 2008 aanvankelijk € 170.000. November 2008 kwam in Amsterdam de Vlaams-Nederlandse commissie literaire non-fictie bijeen om zich te buigen over de 19 ontvankelijke biografieaanvragen die dit jaar bij de twee fondsen waren binnengekomen (2006: 13). In Nederland werden 17 aanvragen ingediend, in Vlaanderen twee. Voorafgaand aan de commissievergadering werd er voor verschillende aanvragen extern advies ingewonnen (het betrof hier aanvragen voor biografieën van kinderboekenauteurs en van auteurs Fries). De schriftelijke adviezen van de externe deskundigen werden vervolgens aan de vier commissieleden voorgelegd. Aan hen de taak om te adviseren over de voorliggende aanvragen; vergelijkenderwijs en binnen het vooraf vastgestelde budgettaire kader. De commissie kwam tot het advies vijf van de 19 aanvragen te honoreren met een maximale beurs. Het bestuur en de Raad van Deskundigen van het Vlaams Fonds voor de Letteren namen de adviezen van de commissie literaire non-fictie unaniem over en besloten gezamenlijk tot een verhoging van het budget tot € 200.000 zodat de vijf positief geadviseerde aanvragen ook daadwerkelijk een maximale beurs kon worden verleend.

BEURZEN REEKS 'FRYSKE MODERNEN'

In 2006 konden op advies van de gezamenlijke commissie Fries van het Fonds en het NLPVF de drie laatste beurzen worden verleend in het kader van de reeks 'Fryske Modernen'.

In 2001 namen drie uitgevers van Friestalige literatuur – de AFÛK, de Friese Pers Boekerij en de Koperative Utjouwerij – het initiatief tot een reeks uitgaven van hedendaagse Friestalige romans, verhalenbundels en kinder- en jeugdboeken. De verschillende onderdelen van dit project worden gesubsidieerd door het FvdL, het NLPVF en de Provinsje Fryslân. De deelnemende partijen hadden zich in beginsel gecommitteerd voor negen publicaties.

Vooralsnog heeft het project tot vier publicaties geleid: in 2006 werd *Prospero* van Nyk de Vries, het eerste deel in de reeks Fryske Modernen, gepresenteerd; in 2008 verschenen achtereenvolgens *Joppe* van Hein Jaap Hilarides, *Libben reach* van Greet Andringa en *In Jikse Libben* van Janneke Spoelstra.

PROJECTWERKBEURZEN VOOR VERTALERS

Bureau: Meltem Halaceli, Fleur van Koppen, Petra Schoenmaker, Anne Swarttouw

Coördinatie: Petra Schoenmaker

De aanvragen van vertalers voor projectwerkbeurzen zijn in 2008 in vier rondes behandeld. De adviescommissie beoordeelde de aanvragen op (bewezen) vertaalkwaliteit van de vertaler, en op literaire kwaliteit en belang van de brontekst. Ook de omvang en de moeilijkheidsgraad van de vertaling speelden een rol bij het bepalen van de hoogte van de werkbeurs. In totaal 154 externe adviseurs brachten advies uit over de literaire kwaliteit van bronteksten (317 adviezen) en/of de kwaliteit van vertalingen (146 adviezen) uit 26 verschillende talen. Ten opzichte van de voorgaande jaren nam het aantal aanvragen opnieuw toe. Over de vier rondes werden 315 aanvragen (2007: 288, 2006: 279, 2005: 262) ingediend voor de vertaling van 277 (2007: 244, 2006: 250, 2005: 234) verschillende bronteksten. Daaronder zijn 23 aanvragen afkomstig van vertalers die voor het eerst een werkbeurs aanvroegen of sinds lange tijd geen beroep op een regeling van het Fonds hebben gedaan. Van de 306 behandelde aanvragen zijn er 42 afgewezen voor een projectwerkbeurs. In totaal werden 264 aanvragen (2007: 243, 2006: 224, 2005: 228) voor de vertaling van 232 bronteksten (2007: 208, 2006: 197, 2005: 202) gesubsidieerd.

Bronteksten uit het Angelsaksische taalgebied maakten 45% (2007: 41%, 2006: 40%, 2005: 46%) van het totale aanbod uit. Daarna volgt het Frans met 15% (2007: 16%, 2006: 13%, 2005: 18%). Het percentage aanvragen voor vertalingen uit het Duits, Italiaans en Spaans is redelijk stabiel gebleven en ligt tussen de 5 en 7,5% (respectievelijk 5,4%; 7,3% en 6,7%). Opvallend is de verdere daling van vertaalaanvragen voor Russische teksten, naar 1,5%.

In totaal is in 2008 voor € 1.931.255 aan projectwerkbeurzen verleend. De *gemiddelde* toekenning per 30.000 woorden bedraagt € 2.500. Omgerekend naar een woordtarief, want dat laat zich het beste vergelijken met het honorarium van de uitgever, is dit een *gemiddeld* bedrag van 8,3 eurocent per woord. Het uitgevershonorarium bedroeg in 2008 (minimaal) 6,0 eurocent per woord.

STIMULERINGSSUBSIDIES VOOR VERTALERS

Bureau: Anne Swarttouw

Coördinatie: Pieter Jan van der Veen

Ook in 2008 werd de regeling Stimuleringsubsidies Vertaald Literair Werk gezamenlijk uitgevoerd door het Vlaams en het Nederlands Fonds voor de Letteren. Beginnende vertalers konden een subsidie aanvragen voor hun eerste twee gepubliceerde literaire vertalingen in het Nederlands – in boekvorm of in literaire tijdschriften. Elke vertaling wordt ter beoordeling van de vertaalkwaliteit, de moeilijkheidsgraad en de literaire kwaliteit voorgelegd aan twee externe adviseurs (op verzoek van het Nederlandse fonds brachten 28 externe adviseurs advies uit). Vervolgens behandelt de commissie de aanvragen en brengt haar advies uit op grond van de twee schriftelijke oordelen, de motivering van de aanvraag en overige relevante informatie, zoals toekomstige vertaalplannen.

Na de afname van het aantal aanvragen vorig jaar, nam het aantal aanvragen dit jaar weer iets toe. Er werden door 30 vertalers 35 aanvragen ingediend: vijf in Vlaanderen en 30 in Nederland. Daarvan werden 33 aanvragen (2007: 20; 2006: 40; 2005: 28) van 28 vertalers in behandeling genomen. Bij drie titels ging het om een gezamenlijke vertaling door twee beginnende literair vertalers. Het grootste deel van de aanvragen betrof prozavertalingen, maar er werd ook aangevraagd voor poëzie en tijdschriftpublicaties. Het ging om vertalingen uit het Deens, Duits, Engels, Estisch, Frans, Hongaars, Italiaans, Jiddisch, Noors, Pools, Spaans en Turks. 23 aanvragen werden gehonoreerd met een stimuleringssubsidie (2007: 12 van de 20 aanvragen; 2006: 28 van de 40 aanvragen; 2005: 22 van de 28 aanvragen), tien aanvragen zijn afgewezen. De subsidies bedroegen minimaal € 1.000 en maximaal € 5.000. In totaal werd er € 73.800 uitgekeerd. Alle vertalers die een subsidie ontvingen, kregen een samenvatting van de adviezen die over hun vertaling waren uitgebracht.

In 2008 vroegen drie vertalers die eerder een stimuleringssubsidie ontvingen een eerste projectwerkbeurs aan bij het Nederlandse fonds, alle drie met succes.

REISBEURZEN EN VERBLIJFSMOGELIJKHEDEN VOOR SCHRIJVERS EN VERTALERS

Bureau: Orli Austen, Jan Kamp (reisbeurzen), Fleur van Koppen (verblijfsmogelijkheden), Maaïke Pereboom

Schrijvers en vertalers kunnen om onderzoek te doen voor het schrijven of vertalen van een literair werk of om deel te nemen aan activiteiten die bevorderlijk zijn voor het eigen literaire (vertaal)werk, een aanvraag indienen voor een reisbeurs of een verblijfsmogelijkheid. In 2008 zijn de aanvragen voor reisbeurzen, zoals voorheen, in vier rondes behandeld. Het beschikbare budget van € 80.000 werd grotendeels besteed aan de reisbeurzen, 20% ging naar de verblijfsbeurzen. De gerealiseerde verblijfsmogelijkheden worden uitgebreid beschreven in Hoofdstuk 4, onder 'Internationalisering'.

In totaal kwamen er 45 aanvragen voor een reisbeurs binnen, waarvan er 44 ontvankelijk werden verklaard: acht van vertalers en 36 van schrijvers. Dit zijn er iets minder dan in 2007 (48). Van de 44 aanvragen zijn er 28 gehonoreerd. Twee aanvragers stopten de beurs terug omdat zij door omstandigheden uiteindelijk toch niet op reis konden gaan. De verstrekte bijdragen varieerden van € 248 tot € 5.000.

Indien van een schrijver of vertaler niet eerder werk is gelezen en beoordeeld, wordt het meest recente werk gelezen door een externe adviseur en een lid van de adviescommissie. Bij de toekenning spelen behalve de oordelen over het werk of het oeuvre ook de motivatie voor de reis en de ingediende begroting een belangrijke rol. Tijdens de behandeling van de aanvragen zijn bij vijf externe adviseurs zeven adviezen ingewonnen.

EREGELDEN

Het Fonds keerde ook in 2008 weer aan een beperkt aantal oudere schrijvers en vertalers op grond van hun bijzondere verdiensten voor de literatuur een jaarlijks eregeld uit. Het eregeld, in de regel een bedrag van € 7.500 op jaarbasis, kon dit jaar aan 23 schrijvers en vertalers worden verleend.

Het Fonds ondervindt een toenemende druk op het budget door de sterke vergrijzing van de doelgroep – schrijvers en vertalers van formaat die geen pensioen hebben kunnen opbouwen – en ziet daardoor een situatie ontstaan waarin overtuigende voordrachten voor eregeldverlening niet gehonoreerd kunnen worden.

Dit is een breed gevoeld probleem. In Vlaanderen besloot de minister van Cultuur een eregeld toe te kennen aan 20 oudere kunstenaars die een verdienstelijke artistieke loopbaan achter de rug hebben en het financieel niet breed hebben. November 2008 kreeg een 70-tal auteurs via het Vlaams Fonds voor de Letteren het bericht dat ze over 2008 een pensioenbonus (of loopbaanstimulus) zullen ontvangen. Schrijvers en vertalers stoppen niet op hun 65^e maar gaan in aangepast tempo door.

Verlening van een eregeld kan er toe bijdragen dat de oudere auteur het wat rustiger aan kan doen, maar nog tot op hoge leeftijd aan het werk kan blijven en kan bijdragen aan de Nederlandse cultuur.

De commissie Eregelden adviseerde het Fondsbestuur te blijven ijveren voor een budgetverhoging om aan de onverminderd grote en almaar toenemende belangstelling voor de eregelden tegemoet te komen.

Bij OCW vond de wens om een voorlopige lichte verhoging niet onmiddellijk gehoor, maar er werd wel toegezegd dat zou worden nagegaan welke regelingen er zijn voor oudere kunstenaars in de andere kunstdisciplines.

NADERE MOTIVERING, BEZWAAR EN BEROEP

Nadere motivering

Schrijvers en vertalers die een besluit hebben ontvangen van het Fonds over hun subsidieaanvraag kunnen om een motivering daarvan verzoeken. De reden dat het bestuur de besluiten meestal niet direct volledig motiveert zoals in de *code of conduct cultuurfondsen* is vastgelegd, is dat veel aanvragers – vooral wanneer hun aanvraag is afgewezen – daar geen prijs op stellen. Het FvdL wijkt daarom op dit punt af van de code. Het Fonds stuurt motiveringen uitsluitend aan aanvragers; aan verzoeken van uitgevers of andere derden om een nadere toelichting wordt om privacyredenen niet voldaan.

Aantal nadere motiveringen

Werkbeurzen schrijvers	40
Stimuleringsbeurzen auteurs	19
Werkbeurzen vertalers	45
Stimuleringsubsidies vertalers	27
Reis- en verblijfsbeurzen	5
Biografie	10
Totaal	146

(in 2007: 109)

De bezwaarprocedure

Schrijvers en vertalers kunnen bezwaar maken tegen de afwijzing van hun aanvraag en tegen de beslissing tot vaststelling van de verleende subsidie. Ook tegen de weigering inzage te verlenen in stukken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) kan een bezwaarschrift worden ingediend. In de Algemene wet bestuursrecht zijn regels over de bezwaarprocedure vastgelegd. Het bezwaarschrift moet binnen zes weken na dagtekening van het subsidiebesluit worden toegestuurd aan het bestuur. Aanvragers die bezwaar hebben gemaakt worden uitgenodigd voor een hoorzitting bij de bezwaarcommissie, waar ze hun bezwaar desgewenst mondeling kunnen toelichten. Naar aanleiding van het bezwaarschrift en de eventuele mondelinge toelichting daarop brengt de bezwaarcommissie advies uit aan het bestuur, dat uiteindelijk beslist.

In 2008 gebruikten 20 schrijvers en vertalers de mogelijkheid hun bezwaar mondeling toe te lichten. De bezwaarcommissie bestond

uit vice-voorzitter van het bestuur Ernst Bruinsma of bestuurslid Maarten Steenmeijer en juridisch beleidsmedewerker Martine Bibo. Secretariaatsmedewerker Jan Kamp of juridisch assistent Eylard van Fenema verzorgde de verslaglegging van de hoorzittingen.

In een bezwaarprocedure toetst het bestuur of de beoordelingsprocedure zorgvuldig is verlopen en of de ingewonnen adviezen en het daarop gebaseerde besluit deugdelijk gemotiveerd zijn. Daarbij wordt uitgegaan van de eisen die volgens vaste jurisprudentie worden gesteld: het advies en het besluit moeten enigermate inzicht bieden in de gedachtegang die eraan ten grondslag ligt. Daarnaast wordt onderzocht of er feiten of omstandigheden zijn waarvan het bestuur niet op de hoogte was en die een ander licht werpen op de aanvraag. Als het bestuur daar aanleiding toe ziet, worden degenen die over de aanvraag hebben geadviseerd in de gelegenheid gesteld een reactie te geven op de naar voren gebrachte bezwaren. In een aantal gevallen wordt aanvullend advies bij een externe adviseur ingewonnen of wordt het besluit beter gemotiveerd. Na de beslissing van het bestuur op het bezwaarschrift is beroep mogelijk bij de Arrondissementsrechtbank behorend bij de woonplaats van de klager. Hoger beroep tegen de uitspraak van de rechter kan worden ingesteld bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Het aantal ingediende bezwaarschriften was in 2008 hoger dan in 2007. Tegen de voor bezwaar en beroep vatbare besluiten van het bestuur werden in 2008 en deels nog in het begin van 2009 in totaal 42 bezwaarschriften ingediend (in 2007: 34 bezwaarschriften). De substantiële toename kan grotendeels worden toegeschreven aan de zeven bezwaarschriften van één vertaler. De vertaler heeft een andere visie op de kwaliteit van zijn vertalingen dan het bestuur. Daarnaast maakt de vertaler bezwaar tegen het feit dat er conform het Huishoudelijk Reglement geen inzage wordt gegeven in de individuele beoordelingsrapporten die door adviseurs zijn opgesteld.

Aantal bezwaarschriften

	aantal	gegrond	ongeground	ingetrokken	niet ontvankelijk	niet afgerond
Werkbeurzen schrijvers	11	3	4	3	-	1
Stimuleringsbeurzen schrijvers	4	-	3	1	-	-
Werkbeurzen vertalers	20	4	12	-	1	3
Stimuleringsubsidies vertalers	-	-	-	-	-	-
Reis- en verblijfsbeurzen	4	-	4	-	-	-
Biografiebeurzen	1	-	-	-	1	-
Vaststelling beurzen	1	-	1	-	-	-
Wob-verzoek	1	-	1	-	-	-
Totaal	42	7	25	4	2	4

Beroep

In 2008 werd een beroepschrift ingediend bij de sector bestuursrecht van de rechtbank 's Gravenhage tegen de beslissing van het bestuur op het bezwaarschrift van een vertaler naar aanleiding van drie afgewezen aanvragen voor een projectwerkbeurs.

Klachten

In de Algemene wet bestuursrecht is opgenomen dat iedereen een klacht kan indienen over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen. Het gaat daarbij niet om bestuursbeslissingen op subsidieaanvragen waar de aanvrager zich niet in kan vinden – daar is de bezwaarprocedure voor bedoeld – maar bijvoorbeeld over het niet tijdig of niet adequaat reageren op schriftelijke of telefonische vragen.

Tenzij de klacht de gedraging van een lid van de bezwaarcommissie betreft, adviseert de bezwaarcommissie van het Fonds het bestuur over de gegrondheid ervan. In 2008 ontving het bestuur drie klageschriften.

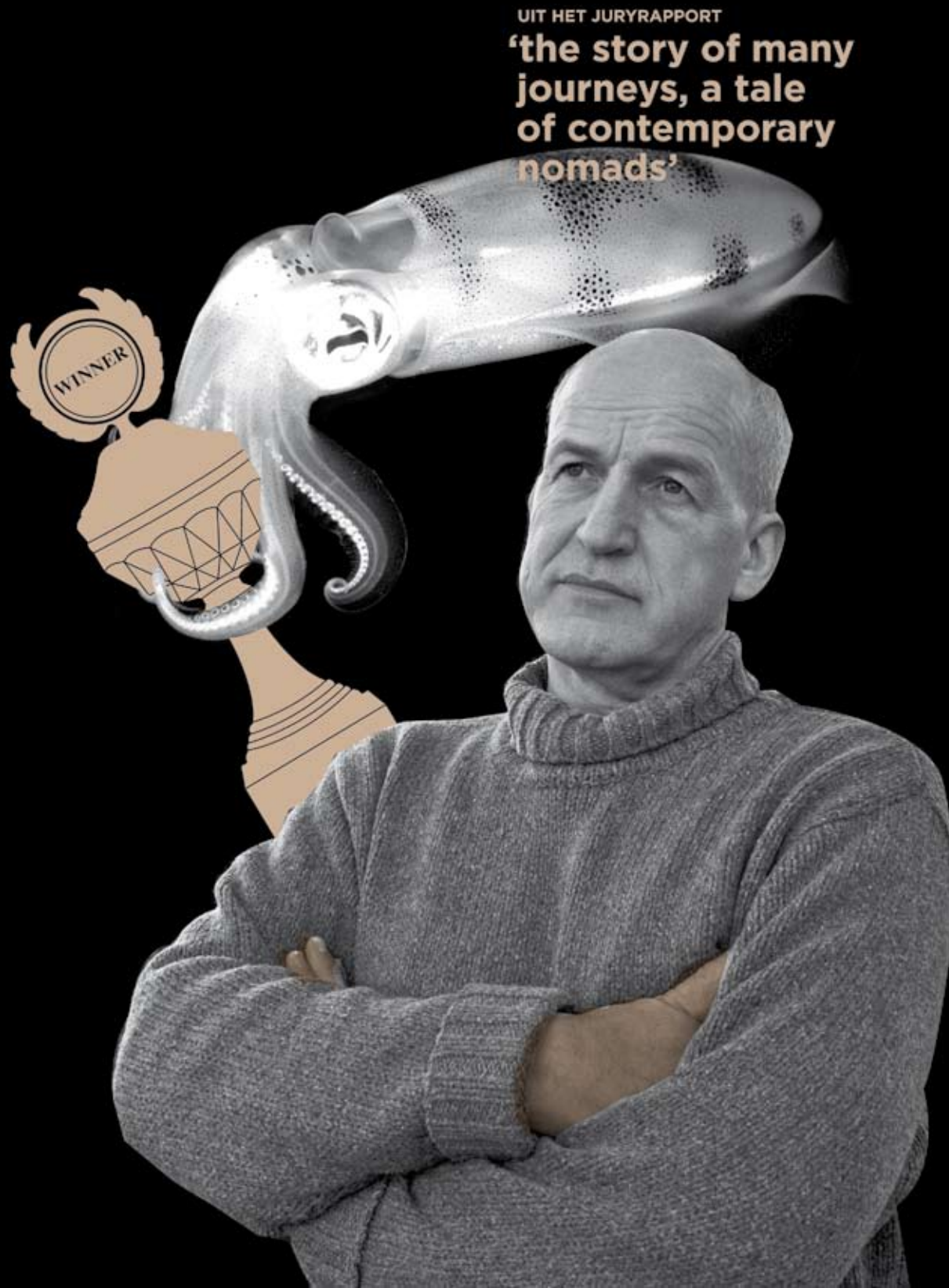
Een vertaler diende een klacht in over de handelwijze van de directeur. De klager lichtte zijn klacht mondeling toe tijdens een hoorzitting. De vertaler had de indruk dat de directeur onbevoegd beslissingen nam op de door de vertaler ingediende subsidieaanvragen.

De directeur handelde echter binnen het door het bestuur verleende mandaat. Deze klacht werd dan ook ongegrond verklaard. Dezelfde vertaler diende een klacht in over de in zijn visie opzettelijk onjuiste weergave van een telefoongesprek tussen hem en de interim-directeur in correspondentie van het Fonds. Na onderzoek verklaarde het bestuur deze klacht kennelijk ongegrond.

De vertaler diende tevens een klacht in bij OCW over de procedures en criteria die door het FvdL worden gebruikt bij het beoordelen van aanvragen voor projectwerkbeurzen in het algemeen en de aanvragen van deze vertaler in het bijzonder. De vertaler stelde onder meer dat de integriteit in die procedures onvoldoende was gewaarborgd. Het ministerie liet de vertaler en het bestuur van het FvdL weten dat de aanvragen van de vertaler volgens de door OCW goedgekeurde procedures waren behandeld en geen aanleiding te zien het Fonds opdracht te geven de procedures of beoordelingscriteria te wijzigen.

Een organisator van een literaire manifestatie diende een klacht in over de slechte telefonische bereikbaarheid van een van de medewerkers van het FvdL. Nadat het contact alsnog was gelegd, er door het Fonds excuses waren aangeboden en er afspraken waren gemaakt over vervolcontacten, werd de klacht ingetrokken.

UIT HET JURYRAPPORT

**'the story of many
journeys, a tale
of contemporary
nomads'**

KL

Karol Lesman (1951)
is vertaler Pools. Naast
de genoemde Nike-
prijswinnaars ver-
taalde hij onder meer
romans van Andrzej
Stasiuk, Tomek Tryzna
en Marek Hłasko en
poëzie van Wisława
Szymborska en
Tadeusz Różewicz.

Karol Lesman

vertaler van NIKE-PRIJSWINNAARS

Karol Lesman vertaalde tot op heden alle boeken van de in Polen bijzonder populaire schrijfster Olga Tokarczuk, die in 2009 als writer-in-residence op het NIAS in Wassenaar verblijft. Voor haar laatste boek, *Bieguni* ontving zij de Nike-publieks- en juryprijs, de belangrijkste Poolse literaire prijs. Lesman ontmoette Tokarczuk jaren geleden op een literair festival in Krakow waar haar optreden met kop en schouders uitstak boven de rest. Na afloop sprak Lesman haar aan en vroeg of hij haar werk in het Nederlands mocht vertalen. Haar nieuwste roman zal hij echter niet vertalen. 'Dat is jammer, want het is een buitengewoon boek, erg knap geconstrueerd, volgens sommigen zelfs haar beste boek tot nog toe. Ik vertaal op dit moment een andere Nike-prijswinnaar, Wiesław Myśliwski. Eigenlijk zijn de laatste tijd veel werken die ik uit het Pools vertaal bekroond met de grootste Poolse literaire prijs. Nederlandse uitgevers raken vaak ook pas geïnteresseerd wanneer een Pools boek bekroond is, ze nemen met "moeilijke" taalgebieden niet makkelijk een risico.' Bijna alle door Lesman vertaalde boeken heeft hij zelf, al dan niet met bloed, zweet en tranen, ondergebracht bij een uitgeverij. Wel had hij het geluk dat hij vanaf zijn eerste vertaling in 1979 op financiële steun van het Fonds voor de Letteren kon rekenen. 'Zonder het Fonds zou ik niet van het vertalen kunnen leven.' Tevens selecteert en begeleidt hij samen met het Fonds jonge vertalers Pools. Ook bij het laatste boek van Tokarczuk zal hij als co-vertaler of mentor optreden. 'Interessant aan dit boek is trouwens nog dat er een aantal Nederlandse aspecten aan de orde komen. Ik meende zelfs in een van de bijfiguren een medewerkster van het Fonds te herkennen.'

3 Samenwerking en overleg

Het Fonds voert samen met het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) enkele subsidieregelingen uit en werkt samen of stemt af met het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF), het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten (Fonds BJP), het Fonds Podiumkunsten+ (NFPK+) en het Fonds Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst (Fonds BKVB).

Het heeft een nauwe band met het particuliere Bert Schierbeekfonds dat subsidie geeft waar gaten vallen en het A. Roland Holst Huis in Bergen beheert.

Het werkt samen of overlegt met de overige publieke cultuurfondsen, het Scholingsfonds, particuliere fondsen, de Vereniging voor Letterkundigen (VvL), de Literaire Uitgeversgroep (LUG), alle instellingen van het boekenvak, literaire organisaties, het Ministerie van OCW, de Nederlandse Taalunie (NT), het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV), de Universiteit van Amsterdam (UvA), het Netherlands Institute for Advanced Study (NIAS), Het Beschrijf, het Vertalershuis, buitenlandse culturele instituten in Nederland, TransArtists, AIDA, Podium Werelddichters, Waag Society, et cetera.

Links:

www.fondsvoordeletteren.nl > fondsvoordeletteren > samenwerking

VLAAMS FONDS VOOR DE LETTEREN

Het FvdL en VFL werkten in 2008 voor de zevende keer intensief samen bij de uitvoering van de stimuleringsregelingen voor schrijvers en vertalers. Ook werd in 2008 de tweejaarlijkse Meerjarige Opdrachtregeling Literaire Non-Fictie (schrijversbiografieën) opnieuw gezamenlijk uitgevoerd. Verder werd er door de twee fondsen samengewerkt op het gebied van de cofinanciering van de werkbeurzen schrijvers en vertalers.

Gemeenschappelijke regelingen

In 2008 hebben de fondsen op verschillende niveaus overlegd over de wijze waarop het meest effectief en efficiënt kan worden samengewerkt. Een eerste aanzet hiertoe werd reeds in het najaar van 2007 gegeven tijdens een overleg op voorzitters- en directieniveau van het Nederlandse en Vlaamse fonds. Dit overleg kreeg een vervolg in 2008 met een delegatie van bestuurders, directie en beleidsmedewerkers van de fondsen onder voorzitterschap van de Algemeen Secretaris van de NT. Men kwam tot de conclusie dat de Nederlandstalige literatuur gebaat blijft bij een intensief werkverband tussen de twee fondsen; het relatief kleine taalgebied vergt nauwkeurige afstemming van activiteiten en beleid.

In het najaar werd door de twee bureaus de uitvoering van de regelingen geëvalueerd. Na zeven jaar kan geconcludeerd worden dat de regelingen ruime bekendheid genieten en een extra impuls hebben ge-

geven aan de professionalisering van biografen en debutanten. Uit oogpunt van efficiëntie is het echter beter de samenwerking op uitvoeringsniveau te beëindigen. Verhoudingsgewijs worden veel minder aanvragen vanuit Vlaanderen ingediend, waardoor de werklast onevenredig hoog is voor het VFL. Bovendien werd geconcludeerd dat de situatie van Vlaamse vertalers dermate verschilt van die van Nederlandse dat zelfstandige uitvoering van de regelingen effectiever zal zijn. De samenwerking tussen de fondsen zal echter op beleidsmatig niveau worden uitgebouwd.

Cofinanciering

In 2008 werden 26 werkbeurzen van Belgische auteurs, zeven werkbeurzen van Nederlandse auteurs, vijf projectwerkbeurzen van Nederlandse vertalers en zes van Belgische vertalers op basis van bestaande afspraken gezamenlijk gefinancierd.

De financiële afwikkeling van toekenningen aan in Nederland woonachtige schrijvers en vertalers werd verzorgd door het FvdL en van toekenningen aan in België wonende schrijvers en vertalers door het VFL. De cofinanciering werd door de fondsen onderling verrekend.

Bij projecten met een meerjarige looptijd werd slechts een evenredig deel van de beurs in aanmerking genomen. Dit betrof de auteurs Saskia De Coster, Joris Note, Hanneke Paauwe, Monika Van Paemel, Elvis Peeters, Yves Petry, Anne Provoost, Marc Reugebrink, Marita De Sterck, Peter Terrin, Jeroen Theunissen,

Kamiel Vanhole, Kathleen Vereecken en Erik Vlamincx, aan wie in 2005, 2006 en 2007 beurzen waren toegekend. Ook gold dit Hans Groenewegen en Arjen Mulder aan wie in 2005 beurzen waren toegekend.

Net als in voorgaande jaren werd in geval van dubbele toekenning een verrekeningsmodel gehanteerd. Bij gelijke toekenning nam ieder de helft voor zijn rekening. Bij ongelijke toekenning werd uitgegaan van de hoogste toekenning; de instantie die de laagste beurs verstrekke, betaalde de helft van haar toekenning en de instantie die de hoogste beurs toekende het restant.

In 2008 vroegen in totaal 24 Vlaamse auteurs een werkbeurs aan bij het FvdL; aan 18 van hen werd een werkbeurs toegekend.

Beide fondsen honoreerden de aanvragen van de Nederlandse auteurs Lucas Hüsgen, L.F. Rosen, Hester Knibbe, Benny Lindelauf en Hanneke Paauwe en de Vlaamse schrijvers Johan De Boose, Henri Van Daele, Geertrui Daem, Luuk Gruwez, Eric De Kuyper, Bob Van Laerhoven, Leo Pleysier, Bart Plouvier, Gerda De Preter en André Sollié.

Het Nederlandse en Vlaamse fonds financierden gezamenlijk elf werkbeurzen voor projecten van de Nederlandse vertalers Jos den Bekker, Kiki Coumans, Harrie Lemmens en Jan Pieter van de Sterre en de Vlaamse vertalers Luk Van Haute, Jan A.M. De Meyer, Jos Vos en Katelijne De Vuyst.

Na aftrek van de vrijval ten gevolge van de cofinanciering investeerde het

Fonds in totaal € 366.973 in subsidies aan Vlaamse schrijvers en € 40.808 aan Vlaamse vertalers.

UITGEVERS/LITERAIRE UITGEVERSGROEP

Met het bestuur van de LUG is in februari overleg gevoerd over de belangrijkste beleidsvoornemens voor 2009-2012. De LUG ondersteunde de plannen, met name de voornemens tot deskundigheidsbevordering van vertalers en de instelling van een master literair vertalen. Verder werd er gesproken over de mogelijkheden en onmogelijkheden van digitale publicaties, over initiatieven gericht op het stimuleren van biografieën van letterkundigen en over een aanpassing van de (minimum)honorariumen in de vertaalcontracten voor bijzondere (epische) poëzieprojecten. Het Fonds streeft ernaar, na overleg met de LUG en VvL, de aanpassingen in 2009 vast te stellen en bekend te maken.

Op uitnodiging van Mark Pieters (Uitgeverij Athenaeum-Polak & Van Gennep en tevens voorzitter van de LUG) verzorgde Pieter Jan van der Veen een college voor studenten masterclass Redigeren Fictie van de UvA (in samenwerking met het Nederlands Uitgeversverbond) over het Fonds en het letterenbeleid van de overheid.

VERENIGING VAN LETTERKUNDIGEN

In 2008 werd één keer op bestuursniveau vergaderd met de VvL. Aan de orde kwamen onder meer de subsidiebeslissing 2009-2012, het cultureel ondernemerschap, modelcontracten

met (vertaal)tarieven, de belastbaarheid van literaire prijzen, pensioenen en eregelden, de inkomensgrens en het Vertaalpleidooi. Augustus 2008 vond een kennismakingsgesprek plaats tussen bestuur van het FvdL en de nieuwe voorzitter van de VvL, Jan Boerstol.

In mei 2008 reageerde de VvL schriftelijk op het advies van de Raad voor Cultuur over de letterensector zoals vervat in *Basisinfrastructuur 1.0*. De VvL benadrukte in de brief het belang van het FvdL voor de Nederlandse schrijvers en vertalers. Ook schaarde de VvL zich achter nieuwe initiatieven zoals die op het terrein van excellentie in het vertalersvak, van stimulerende activiteiten voor het toneelschrijven en van ontwikkeling van cultureel ondernemerschap.

Erik Lindner organiseerde namens de werkgroep dichters van de VvL tijdens Poetry International een avond over de internationale mogelijkheden voor dichters; Hanneke Marttin verzorgde voor de aanwezige dichters (en schrijvers) een inleiding over de reisbeurzen en de verblijfsmogelijkheden van het Fonds. In overleg met TransArtists werd dit moment benut om een speciale writers section te introduceren op www.transartists.nl waarmee het grote internationale aanbod voor schrijvers en vertalers wordt ontsloten. De doelgroep werd ook via de nieuwsbrief van het FvdL op deze mogelijkheid geattendeerd.

De VvL en het FvdL organiseerden, met financiële steun van de Ne-

derlandse Taalunie, in oktober een studiemiddag over cultureel ondernemerschap van schrijvers en vertalers in de OBA te Amsterdam. Met een breed gezelschap van schrijvers, vertalers en vertegenwoordigers uit diverse sectoren van het boekenvak werd gesproken over de mogelijkheden en onmogelijkheden om je als schrijver of vertaler 'ondernemend' te gedragen op de boekenmarkt. Daarbij kwamen thema's aan de orde als digitalisering, internationalisering en de schrijver/vertaler als cultureel ondernemer. Voorzeten voor verdere discussie werden gegeven door de schrijvers Dirk van Weelden en Christine Otten, vertaler Kiki Coumans, Peggy de Jong (LIRA), Maria Vlaar (NLPVF), Erik Haagoort (TransArtists) en Maud Sauer (Kunstenaars&CO). De bijeenkomst stond onder leiding van René Appel (schrijver, oud-voorzitter VvL) en werd ingeleid door Pieter Jan van der Veen. De openingslezing van Dirk van Weelden is in dit jaarverslag als bijlage opgenomen (p.26). De studiemiddag krijgt in 2009 een vervolg.

NEDERLANDS FONDS VOOR PODIUMKUNSTEN+

In het Beleidsplan 2009-2012 van het FvdL wordt de positie van de toneelschrijfkunst in Nederland als aandachtspunt van beleid genoemd. Het FvdL deelt de conclusies zoals uitgesproken in het rapport *Inventarisatie Toneelschrijven* dat in opdracht van NFPK+ en het Theater Instituut Nederland (TIN) in 2007 werd opgesteld door Gitta op den Akker. In dit rapport is de positie van het toneelschrijven in Nederland en de

rol van de diverse instellingen daarin in kaart gebracht. Er is zorg over de continuïteit in de Nederlandstalige toneelschrijfkunst. Afstemming tussen en/of samenwerking met de belangrijkste fondsen (NFPK+, FvdL en LIRA Fonds) is noodzakelijk, zo luidde één van de conclusies van het rapport. Er moet duidelijker gecommuniceerd worden waar een schrijver of gezelschap terecht kan, tot wie beginnende dan wel gevorderde schrijvers zich moeten wenden en waar regelingen beschikbaar zijn voor projecten voor de korte of voor de lange termijn. Op initiatief van het FvdL zijn gesprekken gevoerd met het NFPK+ en TIN over dit onderwerp en zijn de eerste stappen gezet voor een nieuwe samenwerking waarin de verschillende instellingen hun expertise kunnen bundelen.

BOEKENOVERLEG

Het Boekenoverleg kwam in februari en december bijeen. De Koninklijke Vereniging van het Boekenvak (KVB) die zich momenteel onder leiding van Harry Kramer oriënteert op haar positie in het brede boekenvak en de letterensector, sprak in december met het Fonds over de positiebepaling van de KVB. Juist bij onderwerpen die sectorbreed gedragen worden, zoals de digitalisering, de ontsluiting van literair erfgoed en het genereren van aandacht voor het (literaire) boek in de publieke media, is de inbreng van de KVB, ook als aanjager en lobbyist, van belang. De KVB start in januari 2009 met de werkgroep digitalisering, die de knelpunten en initiatieven op het gebied van digitalisering voor

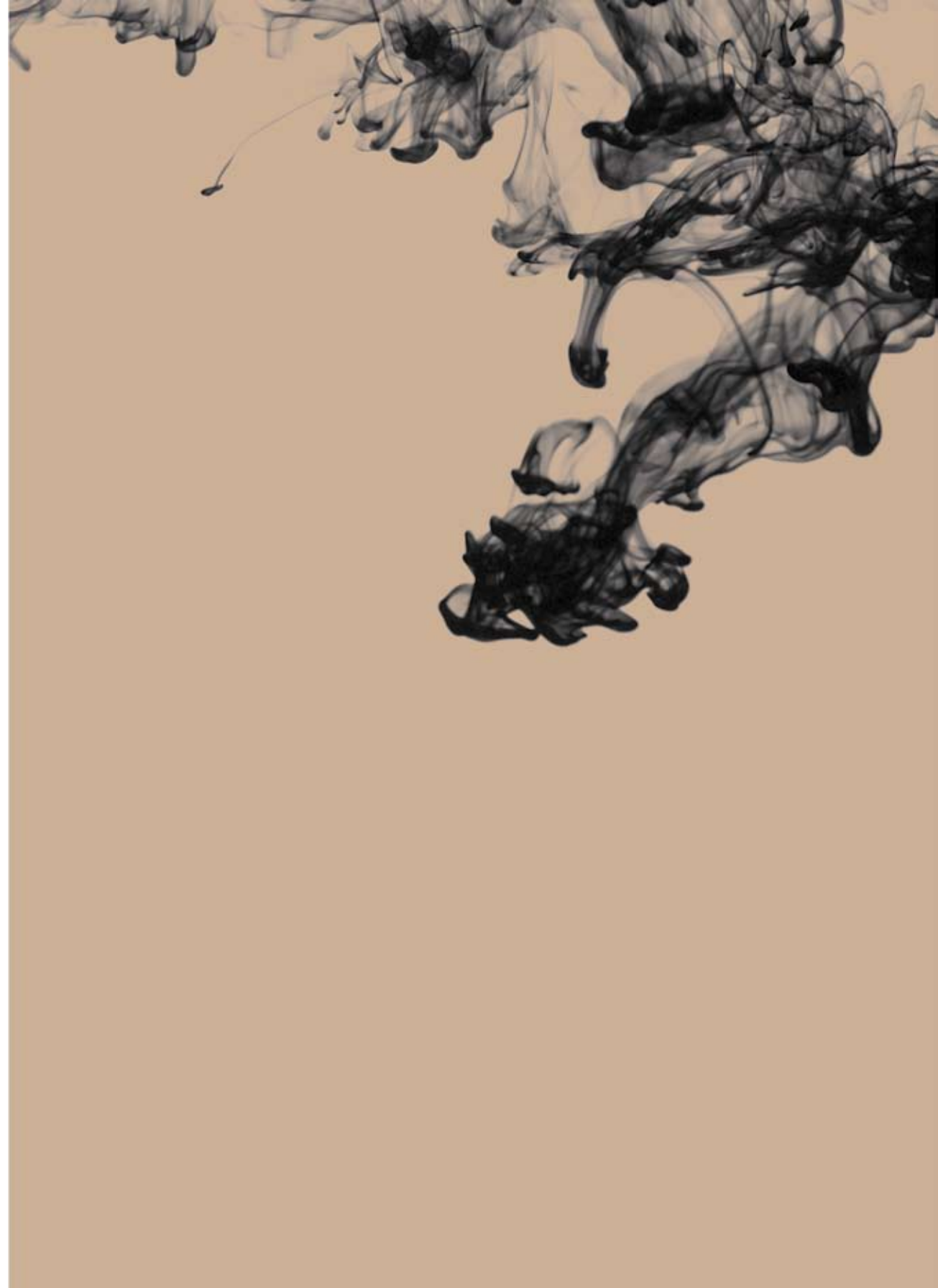
het boekenvak in kaart zal brengen. De twee letterenfondsen hebben in overleg besloten zich vooralsnog te laten vertegenwoordigen door Fine Trossèl.

FONDSENOVERLEG

In het verslagjaar kwam het Fondsenoverleg, een overlegstructuur van directeurs van de publieke cultuurfondsen, een aantal keren onder voorzitterschap van Henk Pröpper van het NLPVF bijeen. Eind juni stelden de fondsen op verzoek van minister Plasterk van OCW de inhoud van de *code of conduct cultuurfondsen* vast. Deze code bevat gedragsregels voor de publieke fondsen over integriteit en objectiviteit, transparantie, besluitvorming, kwaliteit van het functioneren en de besteding van de middelen. De code werkt volgens het principe: pas toe, of leg uit. Het FvdL werkt op bijna alle punten volgens de regels van de code. In dit jaarverslag is aangegeven wanneer en waarom het Fonds van de code afwijkt. De fondsen kwamen ook tot overeenstemming over de gezamenlijke KulturA-regeling: een bijzondere ondersteuningsmogelijkheid voor activiteiten die de versterking van het culturele klimaat op de Nederlandse Antillen en Aruba beoogt en de uitwisseling tussen een of meer eilanden en Nederland en andere landen stimuleert. Subsidieaanvragen kunnen vanaf januari 2009 worden ingediend bij de Mondriaan Stichting; Ronald Bos is bij het Fonds voor de Letteren contactpersoon voor deze regeling.

PENSIOENFONDSEN ZELFSTANDIGE KUNSTENAARS

Medio augustus werd op instigatie van het bestuur van AENA, het pensioenfonds voor zelfstandige kunstenaars, een bespreking gearrangeerd met de deelnemende cultuurfondsen. Doel van de bespreking was tweeledig. In de eerste plaats de aankondiging dat de uitvoering van de pensioenregeling met ingang van 2009 wordt overgedragen aan PGGM, de pensioenverzekeraar voor werknemers en werkgevers in de sector zorg en welzijn, en in de tweede plaats het maken van afspraken over een verdeelsleutel tussen de fondsen van het door OCW beschikbaar gestelde budget voor de pensioenvoorziening. De doelgroep, schrijvers en vertalers die beurzen van het Fonds ontvangen, zal naar verwachting, behalve dat eventuele post via een andere pensioenverzekeraar zal komen, niets van deze veranderingen merken.

UIT HET JURYPAPPORT
**'sprankelend,
geraffineerd en
toonvast boek'**

DN

Doeschka Meijsing

(1947) is schrijfster van onder meer *De kat achterna*, *De tweede man* en *Over de Liefde* waarvoor ze vorig jaar de AKO-literatuurprijs en de Bordewijkprijs ontving.

Doeschka Meijsing

AKO-LITERATUURPRIJS EN DE BORDEWIJKPRIJS

Ze won dit jaar twee grote prijzen: de Bordewijkprijs en de AKO-literatuurprijs. Met name de laatste prijs zette het leven van Doeschka Meijsing danig op zijn kop: 'Ik wist niet wat me overkwam, ze stonden in de rij om me te feliciteren, zelfs mensen van wie ik nog nooit gehoord had. Maar toen gebeurde er iets moois: het boek ging geweldig lopen.'

De Bordewijkprijs beschouwt Meijsing als eervol, maar hij zou wel iets mooier beloond mogen worden, '5.000 euro is in vergelijking met de Constantijn Huygensprijs van 15.000 euro toch een beetje schraal'.

Het verbaast haar enigszins dat juist *Over de Liefde* nu haar grote doorbraakroman lijkt. 'Ik achtte *De tweede man* veel kansrijker voor grote prijzen, dat was wel een gooi waard. *Over de liefde* was in feite een bijkomertje, ik móest het schrijven, maar telkens dacht ik: wat zeurt die vrouw toch. Mijn uitgever zei echter: Wat is dit een leuk boek! Dus zo is het er toch gekomen.'

Tot 1997 heeft Meijsing haar geld verdiend met lesgeven en schrijven: eerst aan het Ignatius College, 'maar dan wil men iets raars als carrière maken en ben ik naar de universiteit overgestapt. Wat naar was het daar, mensen zijn niet bij elkaar betrokken, collega's kenden elkaar niet. Ik ben er snel weer weggegaan en ging toen bij *Vrij Nederland* werken, met veel genoeg.

In 1997 ontving ze haar eerste werkbeurs voor *De tweede man*, ze was toen ook, onder meer vanwege gezondheidsredenen, gestopt met werken. Het Fonds voor de Letteren beschouwt Meijsing als een 'mooie instelling, het is een eer zo je geld te verdienen. Je zou het kunnen zien als een soort salaris. Want,' zegt Meijsing, 'wat een schrijver écht nodig heeft is véél geld, véél vakantie en véél Shakespeare lezen!'

4 Bijzonder beleid, programma's en activiteiten

Het Fonds voor de Letteren ziet het als zijn kerntaak subsidies te verstrekken aan talentvolle auteurs en vertalers om hen te ondersteunen in hun voornemen literair werk te publiceren. Daarnaast zijn er tal van activiteiten en programma's die aanhaken bij nieuwe ontwikkelingen in de literatuur of die de kerntaken breder ondersteunen. De uitvoering van dit bijzonder beleid wordt in dit hoofdstuk beschreven.

BIJZONDER VERTAALBELEID

Vertaalpleidooi

Op de Grote Vertaaldag die op 17 mei plaatsvond in Amsterdam werd het vertaalpleidooi, *Overigens schitterend vertaald*, aangeboden aan minister Plasterk van OCW. Drie dagen eerder was het pleidooi al door de Vlaamse ministers Anciaux en Vandenbroucke in ontvangst genomen. Het pleidooi werd in opdracht geschreven door vertalers Martin de Haan en Rokus Hofstede. Voorjaar 2007 hadden het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF), het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL), het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV), de Nederlandse Taalunie (NT) en het Fonds voor de Letteren (FvdL) het initiatief genomen om in vervolg op het manifest 'De uitkijkpost van de literatuur' een vertaalpleidooi te publiceren.

In het pleidooi, voluit getiteld *Overigens schitterend vertaald. Voor het behoud van een bloeiende vertaalcultuur* wordt het belang van goede vertaalopleidingen benadrukt en meer waardering gevraagd voor het vak van literair vertalen. Er wordt onder

meer gepleit voor een nieuwe academische opleiding voor literair vertalers en het verruimen van de bijscholingsmogelijkheden voor vertalers zodat een 'doorgaande leerlijn' ontstaat. De economische en culturele positie van de professionele literair vertaler dient te worden versterkt, ook op het punt van honorariumafspraken. Voor de pluriformiteit van het literaire aanbod in vertaling geldt hetzelfde.

De Europese Unie zou moeten worden aangespoord om het vertalen als een bij uitstek Europese discipline te omarmen – en de Europese vertalershuizen te subsidiëren.

Bij de presentatie van het vertaalpleidooi onderschreef minister Plasterk het belang van een dergelijk manifest en zegde hij toe zich – voor zover mogelijk – voor genoemde punten te willen inspannen. Daarbij liet hij meer specifiek weten de mogelijkheid tot honorariumafspraken tussen literair vertalers en literair uitgevers wettelijk te willen verankeren.

De verschillende instellingen namen onderdelen van het vertaalpleidooi op in hun beleidsplannen. De concrete aanbevelingen van het pleidooi boekten direct resultaat. De Raad voor Cultuur (RvC) liet in haar advies over het FvdL weten positief te staan tegenover de extra inspanningen op het gebied van vertaalbeleid en de vertaalopleiding. Minister Plasterk benoemde in zijn subsidiebeslissingen over de subsidie-aanvragen van de letterenfonds voor 2009-2012 het vertaalbeleid als prioriteit nummer één. Ook het Comité van Ministers van de Taalunie schaarde zich achter de

plannen. Hierdoor is de Taalunie vanaf 2009 in staat meer budgettaire middelen vrij te maken voor vertaalbeleid; met name voor het ontwikkelen van een master literair vertalen. Diverse universiteiten gaven blijk veel belangstelling te hebben voor de inrichting van een master vertalen. De Taalunie zal in nauwe samenwerking met het ELV, NLPVF, FvdL en VFL werken aan de realisering van een binationale vertaalopleiding. In oktober verscheen ten behoeve van cultuurbeleidsmakers in Europa een Engelse vertaling van het pleidooi.

Op www.fondsvoordeletteren.nl is zowel de Nederlandse als Engelse publicatie te vinden. Het onderzoek naar de sociaal-economische situatie van boekvertalers in Europa dat de CEATL (Europese Raad van literaire vertalersverenigingen; www.ceatl.eu) eind 2008 publiceerde, onderstreept dat de positie van boekvertalers in Europa verre van florissant is en maakt duidelijk dat aandacht hiervoor ook in Europees verband noodzakelijk is.

Het FvdL, het VFL, het NLPVF en de NT vormen gezamenlijk de beleidsraad van het **Expertisecentrum Literair Vertalen** (ELV). Om ervoor te zorgen dat de activiteiten van het ELV goed aansluiten bij het Nederlandse en Vlaamse vertalingenbeleid, worden de prioriteiten in het programma van het ELV gezamenlijk vastgesteld. Pieter Jan van der Veen heeft namens het FvdL zitting in de Beleidsraad. De Beleidsraad kwam in 2008 viermaal bijeen en behandelde daarin onder andere het actieplan 2008, de begrotingen, de uitwerking van het

Vertaalpleidooi, het cursusaanbod voor 2008 en 2009, de mentoraatsprogramma's en het opzetten van studiemiddagen. Ook werd er veel informatie uitgewisseld over lopende vertaalopleidingen of initiatieven daartoe en faciliteiten in binnen- en buitenland.

Eind 2007 gunde de Taalunie het samenwerkingsverband van de Universiteit Utrecht (UU) en de Lessius Hogeschool Antwerpen de opdracht voor de voortzetting en verdere ontwikkeling van het ELV voor de periode 2008-2012. De Taalunie besteedt een bedrag van 1,2 miljoen euro in vijf jaar. De overige middelen komen van de UU en het Lessius; de fondsen cofinancieren activiteiten zoals cursussen en mentoraten.

Voorjaar 2008 besteedde het ELV 100 dagen aan heroriëntatie en werden er gesprekken gevoerd met vele instellingen in het veld. In de zomer werden de uitkomsten gepresenteerd. Eén van de uitkomsten was de instelling van een Raad van Advies. De adviesraadsleden voor de komende twee jaar zijn Mark Pieters (uitgever bij Athenaeum-Polak & Van Gennep, voorzitter van de Literaire Uitgeversgroep), Sigrid Bousset (directeur van Het Beschrijf, Brussel), Désirée Schyns (docent Hogeschool Gent, literair vertaler Frans-Nederlands), Andrea Kluitmann (literair vertaler Nederlands-Duits), Rogier van der Wal (literair vertaler Hongaars-Nederlands) en Theo Hermans (hoogleraar Nederlandse en Comparatieve Literatuur, University College London).

De Raad van Advies is dit jaar tweemaal bijeengekomen; er werd onder

meer meegedacht over de vernieuwing van het mentoraatsprogramma en over de keuze van de talen voor de cursussen in de komende jaren.

In de komende jaren zal door het ELV sterker worden ingezet op de verspreiding van expertise in het opleiden van de literair vertalers onder opleidingen in binnen- en buitenland, op samenwerking met het vertalers- en uitgeversveld en op samenwerking tussen Nederlandse en Vlaamse vertalers.

Deskundigheidsbevordering literair vertalen

In februari vond de **vervolg cursus Arabisch / Turks – Nederlands** in Alden-Biesen plaats, bestemd voor de deelnemers aan de najaarscursus van 2006 onder leiding van Djûke Poppinga (Arabisch) en Margreet Dorleijn (Turks). Direct na afloop werd er een mentoraat gestart van een van de deelnemers Arabisch met een moderator; uit de voorgaande Intensieve cursus van 2006 waren ook al twee mentoraten voortgekomen (één Turks en één Arabisch).

Van 3 tot 7 november 2008 organiseerde het ELV in samenwerking met het FvdL en het VFL een **Intensieve cursus literair vertalen Engels / Russisch – Nederlands**. Na een selectie op basis van een proefvertaling werden 15 vertalers toegelaten tot deze cursus: negen vertalers Engels en zes vertalers Russisch. De cursisten werden onder meer in intensieve vertaalateliers aan het werk gezet, waarbij zij onder leiding van twee ervaren vertalers – een uit de betreffende brontaal in het Nederlands en een uit

het Nederlands in de brontaal – een aantal van tevoren vertaalde fragmenten bespraken. De cursus werd omlijst door plenaire colleges over vertaalwetenschap, vertaalkritiek, vertaalnormen en het literaire bedrijf.

De moderatoren voor de Engelse groep waren Onno Kusters, Marijke Emeis, Sherry Marx-Macdonald en David Colmer. De Russische groep werd begeleid door Arthur Langeveld, Anne Stoffel en Marina Snoek-Gorelik. Het succesvolle **mentoraatsprogramma** voor literair vertalers is voortgezet. Vertalers kunnen een gemotiveerd verzoek voor een mentoraat indienen bij het Expertisecentrum. Het ELV en de fondsen toetsen vervolgens het verzoek. Dit jaar konden acht mentoraatsprojecten voor een vertaling naar het Nederlands met subsidie van het Expertisecentrum en het FvdL worden afgerond:

- *Avondlicht* van Edna O'Brien.
Vertaler: Janneke Zwart.
Mentor: Wil Hansen.
- *La Catedral del Mar* van Ildefonso Falcones. Vertaler: Marleen Eijgenraam. Mentor: Adri Boon.
- *Mentira* van Enrique de Hériz.
Vertaler: Trijine Vermunt.
Mentor: Adri Boon.
- *Pedra de Tartara* van Maria Barbal.
Vertaler Helena Overkleef. Mentor: Adri Boon.
- *The Wild Places* van Robert MacFarlane. Vertaler: Nico Groen. Mentor: Marijke Versluys.
- *Drottningens chirurg* van Agneta Pleijel. Vertaler: Lia van Strien. Mentor: Bertie van der Meij.
- *Älter werden* van Silvia Bovenschen.
Vertaler: Jan Bert Kanon.

Mentor: Jan Gielkens.
- *Montecore* van Jonas Hassen
Khemiri. Vertaler: Jasper Popma.
Mentor: Bertie van der Meij.

Een overzicht van alle mentoraten is op de website van het ELV te vinden: **www.literairvertalen.org**
Eind 2008 organiseerde het ELV een studie- en evaluatiebijeenkomst over het mentoraatsprogramma met een groot aantal mentors en gementoreerden, vertalers en vertegenwoordigers van uitgevers en letterenfondsen waarbij er concrete suggesties werden gedaan ter verbetering. Het belang van het mentoraatsprogramma en het voornemen van het ELV en de fondsen om dit programma verder uit te bouwen werd door alle deelnemers onderschreven.

Martinus Nijhoffavond

De Martinus Nijhoffprijs 2008 werd door het Prins Bernhard Cultuurfonds toegekend aan **Birthe Lundsgaard** voor haar vertalingen uit het Nederlands in het Deens. Birthe Lundsgaard vertaalde tot 2003 onder het pseudoniem Tim Kane. Sinds 1981 heeft zij ongeveer 100 titels vertaald, waaronder 50 uit het Nederlands. Zo vertaalde ze onder andere werk van Kader Abdolah, J. Bernlef, Hugo Claus, Adriaan van Dis, Tonke Dragt, Peter van Gestel, Hans Hagen, Oek de Jong, Atte Jongstra, Guus Kuijer, Joke van Leeuwen, Margriet de Moor, Cees Nooteboom en Thomas Rosenboom.

Rondom de laureaat werd op 20 november 2008 een avond georganiseerd in de Amstelkerk te Amster-

dam. Thomas Rosenboom gaf een korte voordracht. Onder leiding van prof. Henk van der Liet (hoogleraar Scandinavische Taal- en Letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam) vond vervolgens een forumgesprek plaats met de prijswinnares, Paula Stevens (literair vertaler Noors, redacteur Scandinavisch Uitgeverij De Geus), Gerard Cruys (literair vertaler Deens, Noors en Russisch), Anders Bay (Deense Taal- en Letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam) en Thomas Rosenboom. De avond werd afgesloten met een dankwoord van Birthe Lundsgaard. De Nijhoffavond werd georganiseerd en gefinancierd door het FvdL, het NLPVF en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Literaire Vertaaldagen

Op 12 en 13 december 2008 vonden in Utrecht voor de tiende maal de Literaire Vertaaldagen plaats. Thema van dit lustrumjaar was 'De vondst': wat was voor vertalers dé vertaaltvondst uit hun loopbaan? Waarvan genieten zij na jaren nog na, of denken ze: dáárvan kreeg ik nou een tinteling in mijn vertaalhart! Deze vraag is in de zomer van 2008 voorgelegd aan alle vertalers uit de bestanden van de Nederlandse en Vlaamse letterenfondsen en vertalersverenigingen. Het organisatiecomité van de Vertaaldagen heeft uiteindelijk 30 inzendingen opgenomen in een boekje getiteld *De vondst*, dat tijdens de Vertaaldagen is uitgereikt als lustrumgeschenk. Vier inzenders – Marijke Emeis, Pauls Beers, Pietha de Voogd en Frans Denissen – hebben hun inzending op de symposiumdag ten

gehore gebracht, als entre'acte tussen de lezingen.
Sprekers over de vondst op de 12de december (met ongeveer 250 deelnemers) waren Barber van de Pol over een tiental van haar vondsten als prozavertaler, de Vlaamse toneelvertaler Pjeroo Roobjee over de vertaler als huurling, Rolf Erdolf over de vondsten van een kinderboekenvertaler, Peter Verstegen over zijn vondsten als poëzievertaler en ten slotte Jan Boerstool over liedvertalingen. Alle lezingen zijn te vinden op de website van het FvdL onder Leestafel > Publicaties.
Na de uitreiking van de vertaalprijzen, de NLPVF Vertalersprijs en de twee FvdL-vertaalprijzen, was er tot slot een lezing van schrijver en boekhandelaar Maarten Asscher, waarin hij maatregelen bepleitte tegen de 'anglicisering' van de vertaalde literatuur door onder meer het literair vertalen een prominentere plaats toe te kennen in het Nederlandse letterenbeleid. De tweede dag werd bezocht door ruim 150 vertalers. Er werd een dertiental workshops gehouden, met voor het eerst workshops liedjes vertalen Nederlands-Engels en Engels-Nederlands. Na afloop werden de liedvertalingen van deze speciale workshops ten gehore gebracht door twee zangeressen met instrumentale begeleiding.

In de begeleidingscommissie van de Literaire Vertaaldagen zijn naast het FvdL, de Lessius Hogeschool (Antwerpen), stichting LIRA, het NLPVF, de UU, het VFL en de VvL vertegenwoordigd. De praktische organisatie is in handen van het Vertalershuis/

NLPVF, met facilitaire medewerking van de UU. Voor het FvdL had Petra Schoenmaker zitting in het organisatiecomité 2008.

De Fonds voor de Letteren-vertaalprijzen

Het bestuur besloot in 2005 tot het instellen van een tweetaal jaarlijks toe te kennen vertaalprijzen voor literair vertalers die zich zowel onderscheiden door de hoge kwaliteit van hun vertaaloeuvre als door hun inzet als ambassadeur voor een bepaald taalgebied of genre en/of het literair vertalen in het algemeen. Criteria daarbij zijn: de mate van eigen initiatief van de vertaler bij het toegankelijk maken van onbekende teksten; de creativiteit van de vertaler bij het oplossen van vertaalproblemen; het literaire en culturele belang van de vertaalde werken en de eventuele stimulerende activiteiten van de vertaler op het terrein van het literair vertalen in het algemeen, dat wil zeggen activiteiten die hebben bijgedragen tot de professionalisering en het maatschappelijk aanzien van het vak van literair vertaler.

De jury van de FvdL-vertaalprijzen 2008 bestond uit Barbara de Lange (literair vertaalster Engels, lid Adviesraad FvdL), Arthur Langeveld (literair vertaler Russisch, docent Universiteit Utrecht, winnaar Martinus Nijhoffprijs 2006) en Hilde Pach (literair vertaalster Hebreeuws; winnares FvdL vertaalprijs 2007). De jury heeft unaniem gekozen voor Margreet Dorleijn en Hanneke van der Heijden, die zich buitengewoon inspannen om de canon van de Turkse literatuur, met

name de literaire fictie, voor de Nederlandse lezer te ontsluiten en voor Rien Verhoef, die als literair vertaler al decennia voorbeeldig werk levert en zich daarnaast op vele manieren inzet voor de kwaliteit van het literair vertalersvak.

De prijzen werden op 12 december uitgereikt tijdens de Literaire Vertaaldagen in Utrecht. De voorzitter van de jury, Arthur Langeveld, overhandigde na voorlezing van de juryrapporten de prijzen; de laureaten spraken daarna een kort dankwoord uit. Ter gelegenheid van de uitreiking werd alle bezoekers van de Literaire Vertaaldagen een boekje aangeboden met daarin een interview met de laureaten, een overzicht van hun literair vertaaloeuvre en een overzicht van de eerdere prijswinnaars. Het boekje *Vertaalprijzen 2008*, de juryrapporten en dankwoorden zijn te vinden op de website van het FvDL onder Vertalers > Programma's > Vertaalprijs. Onder meer door *Boekblad*, *Het Parool*, *NRC Next* en de websites van *Vrij Nederland* en het festival Winternachten werd aandacht besteed aan de bekroningen.

Margreet Dorleijn (*1956) en **Hanneke van der Heijden** (*1964) vertalen sinds 1995, meestal samen en soms solo, Turkse literatuur. Vaak gaat het daarbij om auteurs die zij zelf hebben aangedragen bij een Nederlandse uitgever. Naast hedendaags werk van Ahmet Altan, Sadik Yemni en Elif Shafak vertaalden ze van Orhan Pamuk: *Het huis van de stilte*, *Het zwarte boek*, *Ik heet karmozijn*, *Sneeuw* en *Istanbul. Herinneringen en*

de stad. Met de indrukwekkende bundel *Moderne Turkse verhalen* kreeg de Nederlandse lezer in 2005 voor het eerst een breed beeld van een eeuw Turkse (verhaal)literatuur; in het uitgebreide nawoord plaatsen Dorleijn en Van der Heijden de verscheidenheid aan literaire stromingen in de context van maatschappelijke ontwikkelingen. Dit najaar verscheen het in de pers goed ontvangen *Verboden liefde* van Halid Ziya Uşaklıgil uit 1900. De uitgave lijkt de eerste in een reeks vertalingen van Turkse klassiekers te worden: binnenkort beginnen Dorleijn en Van der Heijden aan de caleidoscopische roman *Tutunamayanlar* (1971) van Oğuz Atay, een auteur die volgens hen als geen ander humor en tragiek in een prachtige schrijfstijl weet te combineren.

Rien Verhoef (*1948) wordt door de jury gezien als een van Nederlands beste vertalers uit het Engels. Al vroeg in zijn carrière, in 1982, werd hij samen met Sjaak Commandeur bekroond met de Martinus Nijhoffprijs voor hun vertalingen van Engelstalige literatuur, en in het bijzonder van 1985 van Anthony Burgess. Later vertaalde hij andere werken uit de wereldliteratuur, zoals *Lolita* van Nabokov, verschillende titels van Faulkner en, recenter, romans van Ian McEwan. Zijn vertalingen onderscheiden zich door een bijzonder soepel, natuurlijk en idiomatisch Nederlands. Daarnaast heeft hij zich buitengewoon ingezet voor het vak van literair vertaler, als vraagbaak en bemiddelaar in zake-lijke kwesties maar ook als bevorderaar van de kwaliteit van het literair

vertalen. Zo was en is Verhoef al vele jaren actief in de werkgroep Vertalers van de VvL, als bestuurder/penningmeester van het NLPVF en van de stichting LIRA en het LIRA-fonds en van daaruit als bestuurslid van de Stichting Rechtshulp Auteurs en het P.C. Boutensfonds. Hij is als een van de initiators al tien jaar lid van het organisatiecomité van de Literaire Vertaaldagen en *last but not least* actief als docent in door het Expertisecentrum georganiseerde workshops en masterclasses en op de Vertalers-Vakschool.

BIJZONDER BELEID OORSPRONKELIJK WERK

Reeks Over de roman

In januari besloot het bestuur van het FvDL een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan met verschillende partijen voor de totstandkoming van de reeks *Over de roman*. Een redactieraad onder leiding van Annie van den Oever nodigt de komende jaren gerenommeerde prozaschrijvers uit tot het schrijven van een essayistische beschouwing over de roman als genre. De redactieraad bestaat naast Van den Oever uit Marjolijn Februari, Rosemarie Buikema, Ernst Bruinsma en Oek de Jong. Doel is 'het prestige en de positie van de roman te bevorderen in de multimediale en multiculturele samenleving'. Het FvDL stelt zich garant voor auteursstipendia (€ 10.000 per deel), de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak draagt bij aan de productiekosten en de reeks wordt uitgebracht door uitgeverij Athenaeum-Polak & Van Gennep. Het eerste deel

in de reeks, getiteld *Kruis en kraai. De romankunst na James Joyce*, geschreven door A.F.Th. van der Heijden is een essay in briefvorm aan zijn vriend Anthony Mertens. De presentatie vond op 11 september plaats in de Senaatszaal van de Universiteit van Utrecht, met later die dag een tweede presentatie en debat bij SPUI25, het cultureel centrum aan het Spui te Amsterdam. Het Comité van aanbeveling bestaat uit Hella S. Haasse, Jeltje van Nieuwenhoven, Alexander Rinnooy Kan, Dirk Schümer, Henk Vonhoff en Paul de Wispelaere.

Dag van de Friese literatuur

Om de Friese literatuur te presenteren voor een breder Nederlands publiek organiseerde het Fonds voor de vierde keer in samenwerking met het NLPVF, Stichting Lezen, Tresoar en uitgeverij Meulenhoff de Dag van de Friese literatuur. Op zaterdag 15 november 2008 vond in De Rode Hoed te Amsterdam deze manifestatie plaats onder de titel *Dichten in twee talen*. Meer dan 100 bezoekers kwamen op het feestelijke programma af. De Friese dichters Tsead Bruinja, Arjen Hut en Albertina Soepboer lazen voor uit zowel hun Friese als Nederlandstalige werk en praatte over de voor- en nadelen van tweetaligheid. Daarnaast werd de nieuwe, uitgebreide editie van de *Spiegel van de Friese poëzie* gepresenteerd, die, net als de eerste uitgave, Nederlandse vertalingen bevat van alle opgenomen gedichten. Abram de Swaan leidde deze presentatie met een voordracht in en ontving uit handen van Taeke Oppewal, een van de samenstellers,

het eerste exemplaar. Het belang van tweetalige bundels kwam uitgebreid aan de orde in een discussie tussen Teake Oppewal en Abe de Vries, samensteller van *Het goud op de weg*, en in een door Hylke Tromp uitgesproken column over canonvorming. Verder was er aandacht voor de poëzie van Tiny Mulder, de ‘grande dame’ van de Friese literatuur. De presentatie van de dag was in handen van Karen Bies, zij modereerde daarnaast ook de discussies. Naast voordracht en discussie was er aandacht voor muziek uit Friesland. Ook daarin stond het thema ‘tweetaligheid’ centraal. De Friese band ‘Souldada’ speelde Zuid-Europese, Oost-Europese, Zuid-Amerikaanse en Afrikaanse muziek waarvan de teksten voor een groot deel in het Fries werden vertaald door dichteres Baukje Wytsma.

INTERNATIONALISERING

Writer-in-residence programma Amsterdam

Het Writer-in-residence programma is een initiatief van het FvdL en het NLPVF. Het programma, dat in 2006 is opgezet als een tweejarige pilot, wordt door de twee fondsen financieel en organisatorisch gedragen. Dankzij subsidies van de Ministeries van OCW en Buitenlandse Zaken, Stichting LIRA, het Peter Paul Peterich Fonds en het R.O. van Gennep Fonds (beide beheerd door het Prins Bernhard Cultuurfonds) en de gemeente Amsterdam hebben de fondsen kunnen bewijzen dat het om een levensvatbaar en succesvol programma gaat. Vanaf 2009 brengen de lette-

renfondsen het residentieprogramma onder in het reguliere beleid, maar vanwege het Amsterdamse karakter van het programma blijft de gemeente de derde financiële partner.

Zoals in de voorgaande jaren hadden de fondsen in 2008 de beschikking over twee locaties. Het appartement aan het Spui boven Athenaeum Boekhandel, dat wordt gehuurd van de Stichting Johan Polak, werd de volle twaalf maanden van het jaar bewoond door een buitenlandse gastschrijver. De Universiteit van Amsterdam stelde een vergelijkbare woning aan de Geldersekade beschikbaar voor zes maanden. De programmacommissie, verantwoordelijk voor het uitnodigingsbeleid en de selectie van de gastschrijvers, bestond dit jaar uit Russell Shorto (directeur John Adams Institute), Maarten Asscher (directeur Athenaeum Boekhandel), de UvA hoogleraar Ieme van der Poel, literair journalist en SPUI25-directeur Margot Dijkgraaf en de beide directeuren van de letterenfondsen. Isabel-Clara Lorda Vidal, directeur van het Instituto Cervantes, vertegenwoordigt de EUNIC, het verbond van alle culturele buitenlandse instituten in Nederland.

Bij de evaluatie van de pilot werd besloten om in 2009 uitsluitend het Spui-appartement te reserveren voor gasten. Elke gastschrijver krijgt immers een op maat toegesneden programma; de fondsen kunnen op deze wijze telkens de juiste aandacht en begeleiding bieden én de verblijfsbeurzen drukken minder zwaar op het budget. Bij een gemiddelde verblijfs-

duur van twee maanden kunnen in de toekomst zes schrijvers per jaar worden ontvangen. Een andere wijziging betreft de rol van de programmacommissie. Het succes van het programma is gebaat bij een zekere flexibiliteit en naar blijkt moet er telkens ingesprongen kunnen worden op de actualiteit en nieuwe verzoeken. Besloten is dan ook om een direct individueel contact te onderhouden met de commissieleden en hen actief te betrekken bij het verblijf van de gasten en eventueel nieuw uitnodigingsbeleid.

In 2008 zijn er twaalf schrijvers uit tien verschillende landen te gast geweest in de stad. Voor het merendeel van hen gold dat zij gastcolleges verzorgden voor de studenten van de UvA en dat zij na afloop van hun verblijf een essay schreven voor *de Volkskrant*. Ook vonden de meeste writers-in-residence een podium in cultureel centrum SPUI25 of bij één van de buitenlandse instituten. Om de gasten op weg te helpen bij hun ontdekkingsstocht door Amsterdam ontving ieder een museumkaart en een bibliotheekpas.

Er is een onderscheid te maken tussen lange verblijven die ver van te voren worden gepland en korte verblijven waarbij kan worden ingespeeld op de actualiteit. Zo werd de Turkse uitgever **Ragıp Zarakolu**, die naar Amsterdam kwam om de IPA Freedom to Publish Prize in ontvangst te nemen, uitgenodigd om een week van het Spui-appartement gebruik te maken en kon dubbeltalent **Bernice Eisenstein** uit Canada worden ontvangen, die twee

weken in Nederland was ter gelegenheid van de aan haar werk gewijde tentoonstelling *Superhelden en sjle-mielen. Joodse herinnering in de strip-kunst* in het Joods Historisch museum. Ook de Amerikaanse literatuurwetenschapper **Hayden White** betrok het appartement voor een week. Hij hield een kleine tournee langs drie Nederlandse universiteiten. **Richard Mason** (UK/Zuid-Afrika) had de mogelijkheid om in te vallen voor de Duitse auteur Wilhelm Genazino, die zijn reis onverwacht moest annuleren.

De roman waar de jonge auteur **Petra Hůlová** (1979) drie maanden aan werkte in Amsterdam (*Stanice Tajga*) was in haar thuisland direct goed voor de Josef Skvoreckyprijs, één van de belangrijkste literaire prijzen in Tsjechië. De Turkse journalist en dichter **Roni Margulies** gebruikte zijn tijd in Nederland voor deelname aan het Poetry International Festival in Rotterdam. Ook zette hij zich in voor de Poëzieroute in het Rembrandtpark. De Soedanees-Britse auteur **Jamal Mahjoub** maakte in april indruk met zijn speech tijdens het Babel symposium, reden om hem te vragen in de zomer terug te komen als writer-in-residence en een artikel te schrijven voor *de Volkskrant*, getiteld ‘Open de gordijnen, zie de verschillen’. De Franse literair journaliste en schrijfster **Florence Noiville** schreef tijdens de wintermaanden aan het Spui aan haar tweede roman en ontmoette de door haar bewonderde auteur Cees Nooteboom opnieuw. Op de tweede locatie aan de Geldersekade werden de Vlaamse auteur

Anne Provoost en de Zuid-Afrikaanse **EKM Dido** ontvangen, wier boek *Een ander ik* (vertaling: Riet de Jong-Goossens) precies op dat moment in de winkels lag. Zij nam de gelegenheid te baat Zeeland te bezoeken om enkele belangrijke archieven over het Nederlands slavernijverleden te bestuderen.

Er werd voor dit project samengewerkt met de volgende uitgeverijen: De Bezige Bij, De Geus, Ailantus en Meulenhoff. Daarnaast werd er in 2008 ook samengewerkt met de organisatie achter Amsterdam Wereldboekenstad. Bij de opening van het jaar in de Amsterdamse Westerkerk was gastschrijver **Pierre Assouline** aanwezig, een Franse biograaf, romancier en essayist. Hij gaf acte de présence op het Vrije Woord festival in de OBA en deed op zijn weblog verslag van Koninginnedag. Assouline leverde een bijdrage voor *de Volkskrant* over risico's van zelf-censuur bij schrijvers en schreef voor een Frans kindertijdschrift het verhaal 'Un marronnier à Amsterdam', over de reddingsoperatie rond de Anne Frank-kastanje. De jonge Macedonische schrijver **Goce Smilevski** werd uitgenodigd voor een verblijf van drie maanden op basis van zijn boek *Conversation with Spinoza*. Spinoza is één van de iconen van Amsterdam Wereldboekenstad en Smilevski kreeg de opdracht om kritisch te kijken naar de manier waarop Spinoza in Nederland herdacht wordt. Zijn observaties werden in *de Volkskrant* gepubliceerd onder de titel 'Spinoza? Nooit van gehoord'. Van het **European Cultural**

Fund ontvingen de fondsen een bijdrage voor Smilevski's verblijfsbeurs.

Met TransArtists werden de eerste afspraken gemaakt voor een samenwerking in 2010-2011 binnen het Pépinières-programma, een bijzonder netwerk dat Europese uitwisselingen onder jonge kunstenaars bevordert.

Fleur van Koppen was één dag in de week werkzaam als projectmedewerker. Met de directeur was zij verantwoordelijk voor de ontvangst en begeleiding van de gastschrijvers.

Verblijfsmogelijkheden

Om het aanbod in verblijfsmogelijkheden divers en aantrekkelijk te houden, is het Fonds in 2008 enkele nieuwe samenwerkingsverbanden aangegaan en is een bestaande, succesvolle samenwerking uitgebreid. Hoewel de meeste nieuwe locaties pas in 2009 zullen worden ingewijd door een Nederlandse schrijver of vertaler, zijn de aanvragen al in 2008 in behandeling genomen en heeft het bureau het afgelopen jaar gebruikt om de nieuwe partners te leren kennen.

Eén van die nieuwe partners is het Omi International Arts Center. Deze organisatie beheert het Ledig House in Columbia County, **New York**. Het Ledig House is een residentie voor beeldend kunstenaars, schrijvers, musici en dansers, op zo'n tweeën-half uur van New York (per trein). Het nieuwe samenwerkingsverband met ArtOmi gaat van start in 2009, het moment dat New York viert dat de stad 400 jaar geleden door Nederlan-

ders is gesticht. De Omi-organisatie ziet het als haar missie om haar gasten te introduceren in de Amerikaanse culturele wereld en ze waar mogelijk te helpen in hun verdere carrière. De reis- en verblijfskosten worden door het Fonds gedragen.

Een tweede nieuwe partner is het LCB (Literarisches Colloquium Berlin). Deze organisatie heeft twee jaar geleden het **HALMA** netwerk opgezet, een Europees verbond van een twintigtal verschillende residenties. Het geboden programma bestaat uit een verblijf van een maand op twee verschillende plekken. Het Fonds investeert in het HALMA-netwerk door de Nederlandse schrijver te voorzien van een reis- en verblijfsbeurs.

NIAS (Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences)

Met het NIAS in Wassenaar is de samenwerking in het verslagjaar verder uitgebouwd. In elk academisch jaar is een periode van vijf maanden gereserveerd voor een Nederlandstalig auteur en eenzelfde periode voor een auteur uit het buitenland. Met ingang van het academisch jaar 2008/2009 was er voor het eerst ook plaats voor een literair vertaler in dit programma. **Karol Lesman** verbleef als eerste translator-in-residence van september 2008 tot februari 2009 aan het NIAS om voor uitgeverij Querido te werken aan *Traktat oluskanju fasoli (Traktaat over het doppen van bonen)* van de Poolse schrijver Wiesław Myśliwski. Zijn oeuvre wordt nu voor het eerst ontsloten voor de Nederlandse lezer.

De roman werd vorig jaar bekroond met de belangrijkste Poolse literatuurprijs: de Nike-prijs. Begin februari 2008 werd writer-in-residence **Jan van Aken** (Querido) opgevolgd door **David Van Reybrouck** (Meulenhoff/Manteau). Van Reybrouck werkte aan het NIAS aan twee projecten: zijn literaire non-fictieboek over de geschiedenis van Congo, dat moet verschijnen in het voorjaar van 2010 naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van de Congolese onafhankelijkheid, en zijn essay over populisme *Pleidooi voor populisme*, dat augustus 2008 verscheen in de Pamflettenreeks van uitgeverij Querido.

Vollezele

In Villa Hellebosch was in 2008 plaats voor twee Nederlandse auteurs. Op uitnodiging van onze Vlaamse partner Het Beschrijf reisden zij beiden in februari naar België af. **Willem van Toorn** deed dit in het kader van het landschapsproject *Hoezo Europa?*, waarvoor hij eerder in het jaar een reisbeurs ontving (zie overzicht reisbeurzen). **Florence Tonk** ontving een verblijfsbeurs om los van 'journalistieke beslommeringen' in alle rust aan een roman te kunnen werken.

NIA (Nederlands Instituut Athene)

De Van Hasseltkamer in Athene bood in het najaar onderdak aan de auteur **Joke Hermesen** zodat zij kon werken aan een essaybundel over het fenomeen tijd in de filosofie en kunst. De auteur **Maria van Daalen** logeerde in september aan de voet van de Akropolis om in Athene onderzoek te doen naar de verrassende parallellen tussen

vodou en de klassieke Griekse religie met haar orakels en priesteressen. Van Daalen werd voorgegaan door de dichter **Alfred Schaffer** die, voor een periode van drie weken, de julihitte in de stad trotseerde om de dichtbundel *Kooi* (De Bezige Bij) af te ronden.

Banff Literary Translation Centre

De vertalers die in het verleden via het Fonds naar Canada afreisden, werkten meestal uit het Engels. Dit jaar deed het uitwisselingprogramma voor het eerst recht aan de tweetalige status van het land. Vertaalster Frans **Pauline Sarkar** werd geselecteerd voor deelname aan het beproefde residency programma in Banff. Zij werkte daar aan de vertaling van *Un habit de lumière*, een roman van de bekende québécois schrijfster Anne Hébert (1916-2000). Collega **Nina van Rossem** verbleef in dezelfde periode (juni) ook in de Rocky Mountains om aan de vertaling van *Late Nights on Air* van Elizabeth Hay te werken. Dankzij een zogenaamde joint-residency van auteur en vertaler kon Van Rossem ter plekke allerlei vertaalkwesties aan Hay voorleggen.

CULTUREEL DIVERS LETTEREN- BELEID

In 2008 is het activiteitenbeleid van de afgelopen jaren, met name de coaching en redactie van manuscripten, gecontinueerd. De samenwerking met het NLPVF is voortgezet. De werkgroep Intercultureel Beleid bestond uit Adriaan Krabbendam, literair redacteur, vertaler en lid van de adviesraad van het Fonds; Hanneke van der Heijden, (literair) vertaalster

Turks, en Ronald Bos, projectmedewerker intercultureel beleid. De werkgroep selecteert binnengekomen manuscripten en adviseert over subsidieaanvragen en de coaching van schrijvers. Ook adviseert ze het bestuur over voortgang en veranderingen van het intercultureel beleid. Niet alleen schrijvers maar ook organisaties kunnen in dit kader een beroep doen op het Fonds voor ondersteuning van hun werk en/of literaire projecten.

Coaching & stimuleringsbeurzen

Ook dit jaar werd het aantal coachingstrajecten voor aankomende auteurs licht uitgebreid. Het doel is schrijvers met een manuscript te ondersteunen bij de laatste stap richting uitgever. De coaching is gericht op schrijvers in de moedertaal, maar vooral ook op schrijvers die zijn begonnen in het Nederlands te schrijven. Een zevental schrijvers (2007: 5) uit respectievelijk de Antillen, Congo, Iran, Sierra Leone, Somalië en Servië werd dit jaar redactioneel begeleid door Claire Hülsenbeck, Adriaan Krabbendam, Bouke Jagt, Stipo Jeleč, Ed Korlaar, Sjoerd Kuiper en Jos Versteegen. Met Kunstenaars&CO wordt samengewerkt op het gebied van coaching bij de beroepsuitoefening van auteurs; in 2008 begeleidde zij twee schrijvers. Voorts werd dit jaar een stimuleringsbeurs intercultureel beleid toegekend aan Ali Albazzaz voor het schrijven van zijn derde dichtbundel.

Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba

In 2008 zijn *De stille plantage* van Albert Helman en *...die revolutie niet begrepen...* door Cynthia McLeod verschenen in de serie Suriboeken. De boeken worden in Suriname geproduceerd en tegen een zeer lage prijs beschikbaar gesteld voor de Surinaamse markt. Met steun van de twee letterenfonds worden de komende jaren klassiekers uit de West-Indische literatuur uitgebracht in Suriname door Stichting SuriBoek Suriname. Op 27 augustus 2008 is de Stichting Schrijversvakschool Paramaribo opgericht met het doel het Creatief en Literair Schrijven in Suriname te bevorderen. De schrijversvakschool (directeur Ruth San a Jong) is een initiatief van Stichting Bukutori, die al vijf jaar lang bezig is activiteiten te ontwikkelen en uit te voeren. De stichting startte in oktober 2008 de vierjarige schrijversvakopleiding. Het project wordt door verschillende partijen gefinancierd: het FvdL, het HIVOS-fonds, de Nederlandse Taalunie, de Nederlandse ambassade in Suriname en uitgeverij Augustus.

Symposium Babel aan de Amstel

Het symposium over migrantenliteratuur vond plaats van 24 tot en met 26 april 2008 aan de Universiteit van Amsterdam onder de titel *Babel aan de Amstel*. Het was de eerste keer dat een dergelijk symposium in Nederland werd georganiseerd. Het programma bestond uit *keynote speeches* door Fouad Laroui, Jamal Mahjoub, Mireille Rosello en Rosemary Marangoly George en een

paneldebat 'The Language of the Other' met Sevtap Baycili, Abdelkader Benali, Driss Ksikes en Jamal Mahjoub. Verder waren er zes workshops: Mapping Babel, Institutionalizing / Marketing Babel, Labelling Babel, Imagining Babel, Translating Babel en Living Babel. De belangrijkste subsidiënten waren naast het FvdL: het NLPVF, de European Cultural Foundation, het Amsterdams Fonds voor de Kunst en het Johan Huizinga Instituut. Verder was in het Goethe Instituut in Amsterdam een optreden van de Turks-Duitse schrijver Feridun Zaimoglu.

Een dansje in de regen

Op 10 december werd de verhalenbundel *Een dansje in de regen* (Passage) gepresenteerd door dichteres Anneke Claus in Perdu te Amsterdam. De bundel werd ondersteund door FvdL en NLPVF. In deze bundel staan veertien verhalen over Nederland van schrijvers van de Balkan en uit het Midden-Oosten, Afrika en China. Het zijn schrijvers die de afgelopen jaren op een of andere manier te maken hebben gehad met het intercultureel beleid van het Fonds. Sommigen hadden al een of meerdere publicaties op hun naam, zoals Jamila Amadou, Raouf Basta, Snežana Bukal, Baro Cengiz, Borislav Čičovački, Stipo Jeleč, Nasim Khaksar, Ibrahim Selman en Albana Shala; voor anderen was het hun debuut in Nederland, zoals voor Árpád Nagy Abonyi en Ahmed al-Malik. Voor Babah Tarawally, Ka Pui Cheung, Nazan Bilen was het de eerste publicatie.

Noord-Afrikaanse poëzieavond

Op 11 december traden in Perdu in Amsterdam vijf Noord-Afrikaanse dichters op: El Mehdi Acherchour (Algerije), Lamia Makaddam (Tunesië), Omar El Keddi (Libië), Emad Fouad (Egypte) en Koulsy Lamko (Tsjaad). De voordrachten waren in het Frans en Arabisch, de Nederlandse vertalingen van de gedichten werden geprojecteerd. Djûke Poppinga leidde de avond in. Alle dichters wonen in Nederland, behalve Koulsy Lamko. Hij verblijft op uitnodiging van Amsterdam Vluchtstad een jaar in Nederland. De organisatie was in handen van het FvdL.

E-CULTURE

Via de proeftuin van het 'virtueel atelier' stimuleert het FvdL al sinds 2004 dichters, schrijvers en vormgevers om de literaire mogelijkheden van nieuwe media te exploreren door gezamenlijk aan een project te werken. Door een nieuwe samenwerking tussen het FvdL en het Fonds Beeldende Kunsten Vormgeving en Bouwkunst (Fonds BKVB) kreeg dit stimuleringsbeleid in 2008 een extra impuls. Het FvdL en Fonds BKVB organiseerden gezamenlijk de vierde editie van **Poëzie op het scherm**. Daarnaast gaven zij Marcel van der Drift de opdracht een website te bouwen die voor alle geïnteresseerde kunstenaars en schrijvers de mogelijkheid tot samenwerking online onder handbereik brengt: **digidicht.nl**. De praktische organisatie en uitvoering van deze nieuwe samenwerking lag bij Anne Hoogewoning (Fonds BKVB) en Hanneke Marttin.

Bij de evaluatie werd besloten de geslaagde samenwerking in de komende jaren voort te zetten: naar verwachting zal zomer 2009 een **nieuwe gezamenlijke regeling** van start gaan, die vooralsnog een looptijd van twee jaar zal hebben.

Dichter **Tonnus Oosterhoff** legde oktober 2008 reeds aan het FvdL, het NLPVF en het Fonds BKVB een verzoek voor tot bijzondere **subsidiering** van zijn 'bewegende poëzie'. Het Fonds BKVB en het FvdL besloten gezien Oosterhoffs status als pionier op dit gebied, zijn bijzondere verzoek gezamenlijk te honoreren met een werkbeurs van in totaal € 50.000 voor de jaren 2009-2011.

Poëzie op het scherm IV

Rond de jaarwisseling maakten de fondsen bekend dat een aanvraag kon worden ingediend door dichters en vormgevers in de nieuwe media die geïnteresseerd zijn in de samenwerking tussen poëzie en beeldende kunst en deze mogelijkheden al samenwerkend nader willen onderzoeken. Het Fonds BKVB ontving 14 aanvragen van nieuwe media-vormgevers, het FvdL ontving 16 voorstellen van dichters: aanmerkelijk meer dan in voorgaande jaren. Vanuit het FvdL kan geconstateerd worden dat de oproep bredere kringen dan de bij het Fonds bekende dichters heeft bereikt. Alle 30 voorstellen en aanvragen zijn ter advisering voorgelegd aan een gezamenlijke commissie die bestond uit Rogerio Lira (grafisch/nieuwe media-vormgever, lid commissie Vormgeving Fonds BKVB), Tonnus Oosterhoff (dichter, schrijver), Annelys de Vet

(grafisch/nieuwe mediavormgever, verbonden aan de Design Academy Eindhoven, lid commissie Vormgeving Fonds BKVB) en Dirk van Weelden (auteur, essayist, redacteur Media-matic, lid Adviesraad FvdL). Lex ter Braak (directeur Fonds BKVB) trad op als voorzitter.

Anders dan bij de drie vorige edities die het FvdL met Waag Society organiseerde, werden de dichters en vormgevers dit jaar door de fondsen aan elkaar gekoppeld. In januari werd tweemaal vergaderd om de dichters en vormgevers te selecteren en te matchen tot samenwerkingskoppels. Bij de selectie hechtte de commissie met name belang aan de kwaliteit van het eerdere/voorgelegde werk van de dichter of vormgever, een originele en overtuigende formulering van de dichtelijke inzet van het digitale experiment, en een (uit de meege-stuurde motivatie blijkende) open en constructieve houding ten opzichte van de samenwerking met de nieuwe media-vormgever of dichter. Uiteindelijk werden zes koppels geselecteerd. Medio februari 2008 werd voor hen een kennismakingsbijeenkomst georganiseerd bij het Fonds BKVB. Na een voorstelronde gaf Hanneke Marttin een korte presentatie over de drie eerdere edities van Poëzie/Literatuur op het scherm en demonstreerde Marcel van der Drift de toekomstige mogelijkheden van de digidicht-website. De 'matches' bleken succesvol: op 29 mei 2008 presenteerden de zes koppels hun intermediale kunstwerken in Pakhuis De Zwijger te Amsterdam. In volgorde van verschijnen: Elma van Haren en

Eva Knutz, Nachoem M. Wijnberg en William van Giessen, Astrid Lampe en Marcel van den Berg, K. Michel en Dirk Vis, Xavier Roelens en Gabriëlle Marks, en Tsead Bruinja en Catelijne van Middelkoop (Strange Attractors). Ruim 120 bezoekers woonden de avond bij. De presentatie van het programma was in handen van Dirk van Weelden. Na een kort welkomstwoord van Lex ter Braak gaven de deelnemers zelf een toelichting op hun werk. Er was een afwisseling van meer ingetogen e-gedichten en audiovisuele presentaties. Opvallend was dat in veel gepresenteerde werken het auditieve aspect een belangrijke rol speelt. Ook de nieuwe website **www.digidicht.nl** werd geïntroduceerd. Tot slot vond een discussie plaats onder leiding van Dirk van Weelden met Annelys de Vet, dichter Martin Reints en het publiek. Arnoud van Adrichem, dichter en hoofdredacteur van *Parmentier*, schreef voor de digitale nieuwsbrief van het FvdL (juni 2008) een verslag van de presentatie van de vierde editie van Poëzie op het scherm. Verder verschenen er artikelen op de *Boekblad*-website, in de *Volkskrant*, *NRC Handelsblad* en het tijdschrift *Creatie*.

www.digidicht.nl

Bij de presentatie van de vierde editie van Poëzie op het scherm werd tevens de nieuwe website **digidicht.nl** geïntroduceerd. De website wordt gehost door Waag Society. Deze door Marcel van der Drift gebouwde proeftuin wil een virtuele ontmoetings- en werkplaats zijn voor dichters en nieuwe media-vormgevers. De website heeft daarom deels een besloten

karakter. Om daadwerkelijk op de website samen te werken kan een inlognaam worden aangevraagd. Om de kwaliteit van de potentiële samenwerkingsverbanden te waarborgen, voeren de fondsen een minimale professionaliteitstoets uit bij het verstrekken van inlognamen. Voor dichters en schrijvers betekent dit dat zij minimaal één publicatie op hun naam dienen te hebben staan. Eenmaal ingelogd kan iedereen een ruw idee planten: een gedicht, foto, animatie, grafiek, enzovoorts. De andere deelnemers op de website kunnen dit idee aanpassen en er iets aan toevoegen. Dit werk in uitvoering voltrekt zich achter de digitale schermen: pas als alle makers hun handtekening zetten onder het resultaat, komt de vrucht van deze samenwerking op de voorpagina te staan.

Daarnaast zijn op **digidicht.nl** vrijwel alle resultaten van de vier edities Poëzie op het scherm bij elkaar gebracht. Er is werk te zien van Jan Baeke & Alfred Marseille, Mark Boog & John van der Wens, Paul Bogaert, Maria van Daalen & Yuri Goul, F. Dixhoorn & Teun de Lange, Liesbeth Eugelink & Miriam Reutelingsperger, Rozalie Hirs & Harm van den Dorpel, Hans Kloos & Olivier Otten, Ted van Lieshout & Niels Schrader, Erik Lindner & Ruth Verraes, Marcel Möring & Han Hoogerbrugge, Tonnus Oosterhoff & Marcel van der Drift, Peter Verhelst & Luna Maurer. Bezoekers kunnen op de website reageren op het werk.

Digidicht.nl trok van augustus tot en met december 2008 2.234 unieke bezoekers, die elk gemiddeld 5,67 pagina's bekeken. Eind 2008 hadden

96 professionele dichters, schrijvers, kunstenaars en vormgevers zich als maker op digidicht aangemeld. Tezamen plantten zij een kleine 20 ideeën; deze ontkiemden doorgaans wel in een uitwisseling of samenwerking maar groeiden vooralsnog niet uit tot online oogst: misschien kan de spontane online samenwerking toch niet zonder real-life contact? Oktober 2008 werd door Marcel van der Drift in samenwerking met docent Niels Schrader een succesvolle digidicht-workshop georganiseerd aan de Willem de Kooning Academie in Rotterdam. Tweedejaarsstudenten kregen de opdracht om een gedicht over taalverschil in Flash aan te vullen met beeld, geluid en interactie. De gedichten waren voorgelegd naar aanleiding van een oproep op digidicht. Als afsluiting presenteerden de studenten hun werk aan dichters Liesbeth Eugelink en Ad Poppelaars, Hanneke Marttin en de docenten Niels Schrader en Marcel van der Drift.

Een selectie van de werken die in de vier edities Poëzie op het scherm zijn gemaakt, werd in overleg met Jan Schuijren, curator van CASZ, opgenomen in de programmering van het kunst-beeldscherm op het Amsterdamse Zuidplein. Ook het Medialab Enschede besteedde met een debataavond en een expositie aandacht aan een keuze uit de resultaten. Paul Bogaert werd door het 4. Zebra Poetry Film Festival in Berlijn (oktober 2008) genomineerd voor de 'beste poëziefilm'.

UIT HET JURYRAPPORT
**'explorer of
a humanity
beyond and
below
the reigning
civilization'**

Maria Noordman

(1943) is vertaalster Frans. Naast Nobel-prijswinnaar Le Clézio vertaalde zij werk van o.a. Tahar Ben Jelloun, Claude Simon, Amin Maalouf en Anne Cuneo.

Maria Noordman **vertaalster van NOBELPRIJSWINNAAR**

Dit jaar werd de Nobelprijs voor Literatuur uitgereikt aan Jean-Marie Gustave Le Clézio, een Franse auteur waarvan lange tijd heel weinig in het Nederlands was vertaald. Toen vertaalster Maria Noordman in de jaren tachtig diverse uitgevers benaderde om werk van hem te laten uitgeven, voelde men daar weinig voor. Gelukkig ging uitgeverij De Geus in 1995 wel in op haar voorstel om werk van Le Clézio te vertalen, en sindsdien zijn er zes titels bij deze uitgeverij verschenen. Noordman heeft in de eerste plaats grote bewondering voor zijn stijl: 'Hij heeft het vermogen om met schijnbaar eenvoudige middelen heel indringend een bepaalde sfeer of gemoedstoestand op te roepen, zowel zintuiglijk als gevoelsmatig.' Daarnaast heeft zijn werk een kosmopolitisch karakter. 'Le Clézio heeft veel gereisd, waarbij hij andere culturen en levensvormen heeft leren kennen door eraan deel te nemen, soms jarenlang.' Gelijkwaardigheid van mensen, culturen en volken is voor hem dan ook een vanzelfsprekendheid, die je terugvindt in al zijn romans.

'*Omwentelingen (Révolutions)* is een boek dat ik met erg veel plezier heb vertaald, alle grote thema's uit zijn werk komen erin samen: fascinatie voor de omzwervingen van zijn voorouders, voor de natuur, sociale thema's als slavernij en immigratie, het moeizame proces van het volwassen worden, en natuurlijk de liefde.'

Meestal zorgt een grote literaire prijs wel voor een toename van de verkoop; het is in ieder geval een stimulans om zijn werk te blijven vertalen en uitgeven. Dat blijkt wel: er zijn alweer twee nieuwe titels ter vertaling aangekocht.

Wordt een vertaalster hier nu ook financieel beter van?

'Ik kan leven van het vertalen van literatuur, maar dat is wel mede dankzij de werkbeurzen van het Fonds voor de Letteren. Of deze prijs me iets oplevert zal ik straks zien op de royalty-overzichten.'

5

Subsidies 2008

WERKBEURZEN SCHRIJVERS

Een werkbeurs is een projectsubsidie, bestemd voor het schrijven van een nieuw Nederlands- of Friestalig literair werk, dat zal verschijnen bij een professionele uitgeverij en dat in de reguliere boekhandel verkrijgbaar zal zijn. Een werkbeurs bedraagt minimaal € 4.500 en maximaal € 68.000 per boek. Over het algemeen zal een auteur die een hoge werkbeurs ontvangt, gedurende enkele jaren aan het manuscript werken en de beurs over meerdere jaren verspreid opnemen. Bij het bepalen van de hoogte van de beurs wordt vooral gelet op de literaire kwaliteit van het eerder in boekvorm gepubliceerde werk. Daarbij ligt de nadruk op het recent verschenen werk. Daarnaast zijn de kwalitatieve ontwikkeling van het werk, het werkplan (inhoudelijke kwaliteit; geplande tijdsinvestering in verband met omvang en research), de mate van realisering van eerdere werkplannen en het publicatieritme van de auteur van belang. De regeling kent een inkomensgrens, die in 2008 € 51.000 bedroeg.

De hieronder genoemde projecttitels zijn vaak nog slechts werktitels.

A

Jan van Aken

€ 40.000

voor de historische roman **Tengnagel**
–*Querido*–

Robert Anker

€ 45.000

voor de verhalenbundel
Fortuyn en Liefde –*Querido*–

Marijn Backer

€ 7.500

voor de jeugdroman
Ik ben van niemand
–*Leopold*–

Jan Baeke

€ 30.000 en **€ 10.000**

voor het schrijven van de poëzie-
bundel **Blessures** en voor zijn eerste
roman –*De Bezige Bij*–

Els Beerten

€ 35.000

voor de adolescentenroman **Juliette**
–*Querido*–

Walter van den Berg

€ 10.000

voor de roman **De man die zijn vrouw
sloeg** –*De Bezige Bij*–

Wilco Berga

€ 25.000

voor de Friestalige poëziebundel
De Harnzer tijdgedichten
–*Uljouwerij Fryslân*–

Ienne Biemans

€ 15.000

voor de dichtbundel voor kinderen
Dorp –*Nieuw Amsterdam*–

Erik Bindervoet

€ 12.500

voor zijn aandeel in de met Robbert-
Jan Henkes te schrijven roman
**Het Natuurhistorisch Museum Spoel-
bergh (een fictionele catalogus)**
–*De Harmonie*–

Tjeerd Bischoff

€ 15.000

voor het avondvullend toneelstuk
**Mansholt, een kwestie van maak-
baarheid**

Jan Blokker jr.

€ 15.000

voor het non-fictieboek **Tussen
Keulen en Parijs: verslag van een
wandeling** –*Contact*–

Hans Boland

€ 10.000

voor het non-fictieboek
Zeer Russisch zeer –*Triade*–

Mark Boog

€ 40.000

voor de dichtbundel **Toekomstige
gedichten** –*Cossee*–

Johan De Boose

€ 10.000 en **€ 20.000**

voor de dichtbundel **Verlangen
naar dementie** en voor de roman
Het verdriet van Rusland
–*Meulenhoff / Manteau*–

Pieter Boskma

€ 45.000 en **€ 45.000**

voor de dichtbundel **De Grote
Verzoening** en voor het epos in
verzen **Mensenhand** –*Prometheus*–

Fleur Bourgonje

€ 25.000

voor de roman **Het bericht**
–*De Arbeiderspers*–

Machiel Braaksma

€ 5.000

voor zijn derde Friestalige kinderboek
Spoar 87 –*Bornmeer*–

Conny Braam

€ 7.500

voor de roman **Papaver** –*Augustus*–

Anneke Brassinga

€ 40.000

voor een dichtbundel –*De Bezige Bij*–

Thera Coppens

€ 15.000

voor een verhalende biografie
Sophie in Weimar –*Meulenhoff*–

Maria van Daalen

€ 30.000

voor de dichtbundel **Tussen plasma
en queeste** –*Querido*–

Henri van Daele

€ 10.000

voor het leesboek **Het tweede boek
van Noach** –*Manteau*–

Geertrui Daem

€ 35.000

voor de roman **De bedlegerige**
–*Podium*–

Hiske Dibbets

€ 15.000

voor haar vierde roman **Dolhuis**
–*Prometheus*–

Bibi Dumon Tak

€ 10.000 en **€ 20.000**

voor een non-fictieboek voor volwas-
senen over oorlogsdieren –*Athenae-
um-Polak & Van Gennep*– en voor een
non-fictieboek voor kinderen **Wojtek
de oorlogsbeer** –*Querido*–

Serge van Duynhoven

€ 15.000

voor de roman **Harde nacht**
–*Nieuw Amsterdam*–

Lida Dykstra

€ 5.000

voor het Friestalig non-fictieboek
voor kinderen **Pod is in frjemde fûgel.
In boek mei 100 bisten** –*Bornme*–

Bies van Ede

€ 10.000

voor de roman **Een foto van Maria**
–*Mouria*–

Stan van Elderen

€ 10.000

voor de jeugdroman **Vrijheid**
–*Nieuw Amsterdam*–

Yolanda Entius

€ 25.000

voor haar derde roman **Dertien bij
een ongeluk** –*Querido*–

F

Ed Franck

€ 10.000

voor een bewerking van verhalen uit de **Decamarone** –*Davidfonds*–

Herman Franke

€ 50.000

voor deel drie van de doorlopende roman **Voorbij ik en waargebeurd** –*Podium*–

Esther Gerritsen

€ 20.000

voor de roman **Superheldin** –*De Geus*–

Elke Geurts

€ 15.000

voor haar eerste roman

De wereld van de misdaadauteur –*Nieuw Amsterdam*–

Wouter Godijn

€ 20.000 en **€ 25.000**

voor de roman **Mijn ontmoeting met God en andere verhalen** en voor de dichtbundel **Wiegeliederen en blaaskikermuziek** –*Contact*–

Hadewijch Griffioen

€ 10.000

voor de roman **De dronken boot** –*Contact*–

Marieke Groen

€ 10.000

voor haar derde roman **De caravan** –*Nieuw Amsterdam*–

Jacob Groot

€ 35.000

voor de roman **Pornografie En De Zee** –*De Harmonie*–

Luuk Gruwez

€ 25.000

voor de dichtbundel **Verborgen gebreken** –*De Arbeiderspers*–

Robert Haasnoot

€ 30.000

voor de roman **Spiegelgevecht** –*De Geus*–

Robbert-Jan Henkes

€ 12.500

voor zijn aandeel in de met Erik Bindervoet te schrijven roman **Het Natuurhistorisch Museum Spoelbergh (een fictionele catalogus)** –*De Harmonie*–

Joke Hermsen

€ 40.000

voor de roman **Op drift** –*De Arbeiderspers*–

Marjolijn Hof

€ 15.000 en **€ 20.000**

voor de jeugdromas **Moeder nummer 0** en **Een leven ernaast** –*Querido*–

Leen Huet

€ 20.000 en **€ 20.000**

voor haar tweede roman **Delphine** en voor een essaybundel –*Atlas*–

Lucas Hüsgen

€ 20.000

voor het essayproject **De dichter als Duitser** –*Vantilt*–

J

Adriaan Jaeggi (†2008)

€ 15.000

voor de roman **De laatste duik van de dag** –*Nieuw Amsterdam*–

Sasja Janssen

€ 15.000

voor haar tweede dichtbundel **Riviervoeten** –*Querido*–

Marco Kamphuis

€ 15.000

voor de roman **De havik** –*Wereldbibliotheek*–

Theo Kars

€ 25.000

voor het eerste deel van zijn memoires **Memoires van een slecht mens** –*Athenaeum-Polak & Van Gennepe*–

Hester Knibbe

€ 35.000

voor de dichtbundel **Geleend landschap** –*De Arbeiderspers*–

Rudy Kousbroek

€ 30.000

voor de essaybundel **Medereizigers** –*Augustus*–

Elmar Kuiper

€ 25.000

voor zijn derde Friestalige dichtbundel **Sûchreidsjes** –*Bornmeer*–

Marco Kunst

€ 25.000

voor de jeugdroman **De klok van Kroons** –*Querido*–

Eric de Kuyper

€ 35.000

voor het prozaboek **Adolescenten-cultuur/Familielectuur** –*SUN*–

Sjoerd Kuyper

€ 10.000 en **€ 7.500**

voor de dichtbundel **September** –*Nieuw Amsterdam*– en voor de kinderpoëziebundel **Ik blijf altijd bij je** –*Querido*–

L

Bob Van Laerhoven

€ 10.000

voor de roman **De vrouw die van Dante hield** –*Houtekiet*–

Astrid Lampe

€ 30.000

voor haar zesde dichtbundel **Lil (zucht)** –*Querido*–

Ton van der Lee

€ 12.000

voor het non-fictieboek **Geheimen van de Maasai** –*Balans*–

Benny Lindelauf

€ 7.500

voor een kinderboek **Door en Door lente** –*Querido*–

H

K

Céline Linssen

€ 15.000

voor haar tweede roman **Het meisje**
–Augustus–

Jannah Loontjens

€ 15.000

voor haar tweede roman **Lariam**
–Prometheus–

N

Therese Major

€ 20.000

voor het kinderboek
Stad aan het water –Nieuw
Amsterdam–

Nicolaas Matsier

€ 40.000

voor een literair non-fictieboek over
het Nieuwe Testament
–De Bezige Bij–

Piet Meeuse

€ 20.000 en **€ 15.000**

voor de bundel aforistische notities
Schrikdraad en voor de novelle
Groeten uit Efeze –De Bezige Bij–

Doeschka Meijsing

€ 60.000

voor een roman –Querido–

Geerten Meijsing

€ 60.000

voor de roman **Anderzijds** –Balans–

Tosca Menten

€ 7.500

voor het kinderboek **Dummie**
de Mummie –Van Goor–

Pauline Michgelsen

€ 7.500

voor het kinderboek **Timmer**
–Querido–

Bart Moeyaert

€ 35.000 en **€ 20.000**

voor de jeugdroman **Cassis** –Querido–
en voor de jeugdnovelle **Dongemont**

Marente de Moor

€ 10.000

voor de roman **Sabreurs** –Querido–

N

Bert Natter

€ 25.000

voor zijn tweede roman
Met de bloem van de mond
–Thomas Rap–

David Nolens

€ 20.000

voor zijn derde roman **Werkeloos**
–Meulenhoff/Manteau–

Jelle Noorman

€ 10.000

voor een literair essay/roman
Proust, een roman –Atlas–

Selma Noort

€ 15.000

voor een jeugdroman –Leopold–

C

Dorinde van Oort

€ 7.500

voor de literaire documentaire
Van Vaderszijde –Cossee–

Christine Otten

€ 30.000

voor een roman –Atlas–

Vincent Overeem

€ 20.000

voor zijn tweede roman **Cabin Fever**
–De Bezige Bij–

P

Hanneke Paauwe

€ 15.000

voor de theatertekst **Krankheit Frau**

Elvis Peeters

€ 10.000

voor zijn eerste dichtbundel **Dichter**
–Podium–

Ilya Leonard Pfeijffer

€ 30.000 en **€ 7.500**

voor de roman **Peachez, een romance**
–De Arbeiderspers– en voor een
avondvullend toneelstuk **Twee oude**
Russen –Toneelgroep Annette Speelt–

Hans van Pinxteren

€ 15.000

voor een essaybundel over vertalen
De identiteit van de vertaler

Leo Pleysier

€ 55.000

voor de roman **Verdrongen kind**
–De Bezige Bij–

Bart Plouvier

€ 10.000

voor het egodocument
Omzwervingen –Manteau–

Alma Post

€ 5.000

voor het jeugdboek
De prinses op de erwt 2 –Lannoo–

Gerda De Preter

€ 15.000

voor de adolescentenroman
Maan –Querido–

Marja Pruis

€ 20.000

voor een roman –Nijgh & Van Ditmar–

R

Robin Raven

€ 7.500

voor zijn derde jeugdroman
Treinkaping! –Van Goor–

J. Rentes de Carvalho

€ 40.000

voor de roman **Carga** –Atlas–

Pjeroo Roobjee

€ 15.000

voor de roman **Een mismaakt**
gouvernement –Querido–

L.F. Rosen

€ 25.000

voor de dichtbundel **Slurpmomenten**
–Wagner & Van Santen–

S

David Sandes

€ 25.000

voor zijn derde roman **Lara** –*De Geus*–

Alfred Schaffer

€ 35.000

voor de dichtbundel **Kooi**

–*De Bezige Bij*–

Marijke Schermer

€ 17.500 en **€ 17.500**

voor het toneelstuk **Glasdak** –*toneelgroep Alaska*– en voor het toneelstuk

Safety first

Patty Scholten

€ 15.000

voor een nieuwe berijming van

Der Naturen Bloeme van Jacob van

Maerlant –*Atlas*–

Elske Schotanus

€ 15.000

voor de Friestalige roman

Under eagen –*Utgjowerij Fryslân*–

Rob Schouten

€ 25.000 en **€ 15.000**

voor de roman **De groene nazi** en

voor de dichtbundel **Geoorloofde**

liederen –*De Arbeiderspers*–

Margreet Schouwenaar

€ 10.000

voor de dichtbundel

Posten tot we dagen

Allard Schröder

€ 20.000

voor de kleine roman **Amoy**

–*De Bezige Bij*–

Jan Paul Schutten

€ 15.000

voor het non-fictiekinderboek

Kinderen van Nederland

–*Nieuw Amsterdam*–

Joost II Sickenga

€ 20.000

voor de monoloog **Drieënzestig jaar**

–*Alles voor de kunsten*–

Nicolette Smabers

€ 33.000

voor de verhalenbundel **Nostalgia**

–*De Bezige Bij*–

Guido Snel

€ 15.000

voor de roman **Munir. Een helden-**

dicht –*De Arbeiderspers*–

André Sollie

€ 15.000

voor het kinderboek **Mees en**

Klaverman lopen door de wijde

wereld –*Querido*–

Maria Stahlie

€ 55.000

voor de roman **Transgressie**

–*Prometheus*–

Frans Strijards

€ 15.000 en **€ 15.000**

voor het toneelstuk **Modum** –*Toneel-*

groep Dorst– en voor de monoloog

Jij daar –*Het Zuidelijk Toneel*–

T

Jeroen Thijssen

€ 25.000 en **€ 25.000**

voor de verhalenbundel **De kinderen**

van de Triple A en voor de roman

Bonsai –*Nieuw Amsterdam*–

Harm Tilstra

€ 10.000

voor de jeugdroman **De heremiet**

–*Clavis*–

Ernst Timmer

€ 30.000

voor de roman **De Noordzee-opening**

–*Prometheus*–

Vrouwke Tuinman

€ 15.000

voor de roman **Buurvrouw**

–*Nijgh & Van Ditmar*–

U

Manon Uphoff

€ 35.000

voor de roman **De spelers**

–*De Bezige Bij*–

Anne Vegter

€ 25.000

voor de dichtbundel **De functie**

van alles –*Querido*–

Heleen Verburg

€ 20.000 en **€ 20.000**

voor de bewerking van Shakespeare's

Richard III –*Amsterdamse jeugd-*

theaterschool– en voor het muziek-

theaterstuk **Geen bijen geen fruit**

–*toneelgroep Het Filaal*–

Hans Verhagen

€ 40.000

voor een dichtbundel –*Nijgh & Van*

Ditmar–

Rita Verschuur

€ 20.000

voor haar eerste herinneringsboek

voor volwassenen **Het geheim van**

mijn moeder –*Cossee*–

Willem de Vlam

€ 7.500

voor het toneelstuk **Ontwenning**

–*toneelgroep Opium voor het Volk*–

Jacq Vogelaar

€ 40.000

voor de roman **Jakobs stem.**

Biografie van een ongeschreven

roman –*Querido*–

Dirk van Weelden

€ 35.000 en **€ 20.000**

voor de roman **Purk & Jomme**

en voor het essayproject **De Trans-**

digitale Schrijfmachine –*Augustus*–

Bernard Wesseling

€ 10.000 en **€ 15.000**

voor zijn tweede roman

Zen was geen mens en voor zijn

tweede dichtbundel –*Nieuw*

Amsterdam–

Hans van Wetering

€ 15.000

voor de roman **Terug naar Nauru met**

Willy Star –*Contact*–

V

Rogi Wieg

€ 35.000

voor de dichtbundel **Afgekapt**
Dichtwerk -De Arbeiderspers-

Tanneke Wigersma

€ 7.500

voor de jeugdroman **Ylva Eline**
-Querido-

Herman van de Wijdeven

€ 20.000 en **€ 20.000**

voor de muziektheatertekst
De Broers Boele En Hun Broer En
Het Meisje Met Het Rode Haar
-toneelgroep De wetten van Kepler-
en voor het toneelstuk **Wolfswinkel**
-Het Nationale Toneel-

Flip Willemsen

€ 15.000

voor de roman **Morgen jij**
-Meulenhoff-

Y

Gijs IJlander

€ 40.000

voor zijn roman **Wildzang** -Cossee-

Z

Aya Zikken

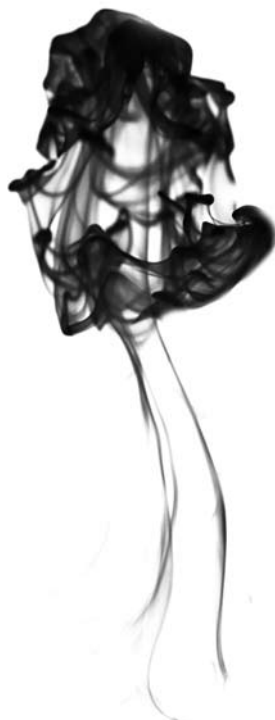
€ 7.500

voor het voltooien van de roman
De schil van de ui -Atlas-

Jacqueline Zirkzee

€ 5.000

voor een historische roman
-Conserve-

S

STIMULERINGSBEURZEN SCHRIJVERS

Een stimuleringsbeurs is bestemd voor recent gedebuteerde schrijvers. Het betreft een gezamenlijke regeling van het Nederlands en Vlaams Fonds voor de Letteren. De fondsen beogen met deze regeling talentvolle beginnende schrijvers te stimuleren in hun literaire werk: met een stimuleringsbeurs kan een tweede boek gerealiseerd worden. De beurs kan éénmaal worden aangevraagd. Een stimuleringsbeurs bedraagt minimaal € 3.500 en maximaal € 10.000.

A Arnoud van Adrichem
€ 10.000
voor zijn dichtbundel **Gas** op basis
van zijn debuut **Vis** –*Contact*–

C Ricus van de Coevering
€ 3.500
voor zijn roman **De groene fee** op
basis van zijn debuut **Sneeuweieren**
–*Van Gennep*–

F Edwin Fagel
€ 3.500
voor zijn dichtbundel **Lichaam** op
basis van zijn debuut **Uw afwezigheid**
–*Nieuw Amsterdam*–

G Annemieke Gerrist
€ 3.500
voor haar dichtbundel op basis van
haar debuut **Waar is een huis**
–*De Bezige Bij*–

Anne-Gine Goemans
€ 5.000
voor haar roman **Glijvlucht** op basis
van haar debuut **Ziekzoekers**
–*De Geus*–

H Tania Heimans
€ 10.000
voor haar roman **De huurmoeder** op
basis van haar debuut **Hemelsleutels**
–*Artemis & Co*–

K Natalie Koch
€ 5.000
voor haar roman **Het oog van
de orkaan** op basis van haar
debuut **Streken** –*Querido*–

Enne Koens
€ 3.500
voor haar roman **Mama** op basis
van haar debuut **Tot alles gezegd is**
–*Podium*–

L Simone Lenaerts
€ 3.500
voor haar roman **Spinnenverdriet** op
basis van haar debuut **Zeewater is
zout, zeggen ze** –*De Geus*–

N Vera Marynissen
€ 3.500
voor haar roman **Paulus** op basis
van haar debuut **Ingewikkeld kind**
–*Querido*–

R Matthijs De Ridder
€ 10.000
voor zijn non-fictieboek **Bankroet
jazz. Wat er gebeurt als kunstenaars
de wereld echt willen veranderen**
op basis van zijn debuut **Aan Borms.
Willem Elsschot, een politiek schrij-
ver** –*Meulenhoff/Manteau*–

Eric Rinckhout
€ 10.000
voor zijn non-fictieboek **Willem
Elsschot. Van Parijs tot Rotterdam**
op basis van zijn debuut **Dwaalspoor**
–*Meulenhoff/Manteau*–

Xavier Roelens
€ 10.000
voor zijn dichtbundel **Het wetboek
van mentale moed** op basis van zijn
debuut **Er is een spookrijder
gesignaleerd** –*Contact*–

S Roel Smits
€ 5.000
voor zijn roman **Berezovka**
op basis van zijn debuut
Honderd procent mens
–*Nieuw Amsterdam*–

Philip Snijder
€ 7.500
voor zijn roman **Zee-egel** op basis
van zijn debuut **Zondagsgeld**
–*Mouria*–

V Mieke Versyp
€ 10.000
voor haar graphic novel **Echternach**
op basis van haar debuut **Linus**
–*Lannoo*–

Samuel Vriezen
€ 3.500
voor zijn dichtbundel **Minuten** op
basis van zijn debuut **4 zinnen**
–*Wereldbibliotheek*–

Robert Vuijsje
€ 5.000
voor zijn roman **Beste vriend** op basis
van zijn debuut **Alleen maar nette
mensen** –*Nijgh & Van Ditmar*–

Het Nederlandse Fonds voor de
Letteren kende nog een stimulerings-
beurs toe aan de Friese auteur

Hidde Boersma
€ 3.500
voor zijn roman **Sels gjin fûgel** op
basis van zijn debuut **De rop om
Doede** –*Friese Pers Boekerij*–

BIOGRAFIEËN

De opdrachtenregeling voor biografieën wordt door het Nederlands en het Vlaams Fonds voor de Letteren gezamenlijk uitgevoerd. De doelstelling is biografen financiële ondersteuning te kunnen bieden bij het schrijven van een biografie (kosten voor research, reis- en verblijfskosten) danwel biografen de mogelijkheid te bieden zich voor een bepaalde tijd (gedeeltelijk) vrij te maken uit een dienstverband om zich aan het project te kunnen wijden.

Onno Blom **€ 40.000**

biograaf van de in 2007 overleden schrijver en beeldend kunstenaar Jan Wolkers, publiceerde eerder *Zo is het genoeg* (De Bezige Bij, 2008), over het laatste levensjaar van Wolkers. Tevens schrijver en samensteller van *Marszwart & titaanwit* (De Bezige Bij, 2008) dat als begeleidende publicatie verscheen bij de tentoonstelling over het beeldend werk van Jan Wolkers (1925-2007) in De Lakenhal te Leiden. De biografie van Jan Wolkers zal naar verwachting in 2012 bij De Bezige Bij verschijnen.

F Arjen Fortuin **€ 40.000**

werkt aan een biografie van uitgever Geert van Oorschot (1909-1987) die onder het pseudoniem R.J. Peskens een aantal verhalenbundels publiceerde. Uit de na zijn dood verschenen brievenboeken bleek Van Oorschots grote epistolaire talent. De biografie van NRC journalist Fortuin, zal naar verwachting in 2012 verschijnen bij uitgeverij Van Oorschot.

G Evelien Gans **€ 40.000**

begin 2008 publiceerde Evelien Gans het eerste deel van de dubbelbiografie van Jaap & Ischa Meijer onder de titel *Jaap en Ischa Meijer. Een joodse geschiedenis 1912-1956* (Bert Bakker). De biografie werd zeer goed ontvangen en stond op de shortlist van De Grote Geschiedenisprijs 2008. In het nieuwe deel dat eveneens een dubbelbiografie zal worden van vader en zoon, zal Ischa Meijer meer op de voorgrond treden.

K Madelon de Keizer **€ 40.000**

de biografie van dichter en literator Albert Verwey (1865-1937), die zal worden geschreven door NIOD-onderzoeker De Keizer zal naar verwachting in 2012 verschijnen.

V Johan Vanhecke **€ 40.000**

ontvangt een beurs voor het schrijven van de biografie van Johan Daisne (pseudoniem van Herman Thiery, 1912-1978). Vanhecke is werkzaam bij het Letterenhuis Antwerpen en tevens oprichter van het Studiecentrum Johan Daisne. De biografie zal naar verwachting najaar 2011 bij Houtekiet verschijnen.

PROJECTWERKBEURZEN VERTALERS

Een projectwerkbeurs is een *projectsubsidie* voor de totstandkoming van een vertaling van een literair werk in het Nederlands of Fries, dat wordt uitgegeven bij een professionele uitgeverij in een redelijke oplage en dat in de reguliere boekhandel verkrijgbaar is. Maximaal vier vertaalprojecten kunnen jaarlijks voor subsidie worden voorgelegd. Per vertaler kan jaarlijks maximaal € 51.000 aan projectwerkbeurzen worden uitgekeerd.

A

Mari Alföldy

€ 10.000

Vertaling uit het Hongaars
Színék és évek Margit Kaffka
-Van Gennepe-

Marijke Arijs

€ 2.500

Vertaling uit het Frans
Le fait du prince Amelie Nothomb
-Manteau-

B

Gerda Baardman

€ 1.875

Vertaling uit het Engels
Gentlemen of the Road
Michael Chabon
-Ambo/Anthos-

Benno Barnard

€ 5.000

Vertaling uit het Engels
Collected Poems Wystan Hugh
Auden -Meulenhoff-

Irene Beckers

€ 1.250

Vertaling uit het Frans
Le târ de mon père Yasmine Ghata
-De Arbeiderspers-

Paul Beers

€ 6.250

Vertaling uit het Duits
Don Juan de la Mancha
Robert Menasse
-De Arbeiderspers-

Jos den Bekker

€ 6.250, € 5.000 en € 3.750

Vertaling uit het Engels
Life Class Pat Barker -De Geus-
en Vertaling uit het Spaans
La mula Juan Eslava Galan
-De Geus- en **Los Ejércitos**
Evelio Rosero -De Geus-

Jana Beranová

€ 10.000

Vertaling uit het Tsjechisch
geselecteerde gedichten
Miroslav Holub -De Bezige Bij-

Margriet Berg

€ 3.125

Vertaling uit het Russisch
verzamelde gedichten
Joseph Brodsky -De Bezige Bij-

Peter Bergsma

€ 27.500

Vertaling uit het Engels
The Man Who Loved Children
Christina Stead
-Atlas-

Michèle Bernard

€ 2.500, € 1.250 en € 5.000

Vertaling uit het Engels
Beware of God Shalom Auslander
-Meulenhoff-, **Hate That Cat** Sharon
Creech -Hoogland & Van Klaveren- en
The Flying Troutmans Miriam Toews
-Nieuw Amsterdam-

Lidwien Biekmann

€ 10.000 en € 5.000

Vertaling uit het Engels
Lullabies for Little Criminals Heather
O'Neill -Mouria-
en **The Vagrants**
Yiyun Li -Atlas-

Otto Biersma

€ 6.250

Vertaling uit het Engels
The Gargoyle Andrew Davidson
-De Bezige Bij-

Erik Bindervoet

€ 30.000

Vertaling uit het Engels
Ulysses James Joyce
-Athenaeum-Polak &
Van Gennepe-

Femke Blekkingh-Muller

€ 1.250

Vertaling uit het Noors
Svein og rotta feirer jul pa landet
Marit Nicolaysen -Lemniscaat-

Dick Bloemraad

€ 3.750

Vertaling uit het Spaans
El infinito en la palma de la mano
Gioconda Belli -De Geus-

Yond Boeke

€ 1.250 en € 1.000

Vertaling uit het Italiaans
Il Paese dove non si muore mai
Ornela Vorpsi -Van Oorschot- en
La mano che non mordi Ornela
Vorpsi -Van Oorschot-

Ernst de Boer

€ 6.250

Vertaling uit het Engels

Ghost Train to the Eastern Star

Paul Theroux *-Atlas-*

Wil Boesten

€ 3.750

Vertaling uit het Duits

Sturm Ernst Jünger

-De Arbeiderspers-

Anneke Bok

€ 12.500, € 5.000 en € 5.000

Vertaling uit het Engels

The Tender Bar J.R. Moehringer

-De Geus-, **Loving Frank** Nancy

Horan *-Mouria-* en **Serena** Ron Rash

-De Geus-

Adri Boon

€ 25.000

Vertaling uit het Spaans

Os libros arden mal Manuel Rivas

-Ambo/Anthos-

Truus Boot (*2008)

€ 3.750

Vertaling uit het Frans

Le dernier frère Nathacha Appanah

Mouriquand *-De Bezige Bij-*

Edu Borger

€ 3.750

Vertaling uit het Frans

A l'abri de rien Olivier Adam

-De Arbeiderspers-

Floor Borsboom

€ 8.750 en € 2.500

Vertaling uit het Frans

L'usage du monde

Nicolas Bouvier *-Bas Lubberhuizen-*

en **Lettres d'amour en héritage** Lydia

Flem *-De Arbeiderspers-*

Tjalling Bos

€ 1.000, € 5.000, € 5.000 en

€ 6.250

Vertaling uit het Duits

An der Arche um Acht Ulrich Hub

-Lemniscaat- en

Vertaling uit het Engels

Right Behind You Gail Giles *-Lemnis-*

caat-, **Drums, Girls & Dangerous Pie**

Jordan Sonnenblick *-Lemniscaat-* en

The Tiger's Egg Jon Berkeley

-Unieboek/Van Goor-

Leen van den Broucke

€ 3.125

Vertaling uit het Italiaans

Lamante senza fissa dimora

Carlo Fruttero *-Wereldbibliotheek-*

Paul Bruijn

€ 6.250

Vertaling uit het Engels

The Gargoyle Andrew Davidson

-De Bezige Bij-

Edgar de Bruin

€ 1.000 en € 2.500

Vertaling uit het Tsjechisch

Karla Klenotníka cesta na Korsiku

Filip Topol *-Voetnoot-* en **O rodičích**

a dětech Emil Hakl *-Voetnoot-*

Gerrit Bussink

€ 6.250, € 10.000 en € 3.750

Vertaling uit het Duits

Eine Frage der Zeit Alex Capus

-Mouria-, **Wallner beginnt zu fliegen**

Thomas von Steinaecker *-Podium-* en

Gut gegen Nordwind Daniël

Glattauer *-Wereldbibliotheek-*

Mia Buursma

€ 15.000

Vertaling uit het Spaans

El corazón helado Almudena Grandes

-Signatuur-

Brigitte Coopmans

€ 15.000

Vertaling uit het Spaans

La batalla del calentamiento Marcelo

Figueras *-Signatuur-*

Kiki Coumans

€ 5.000

Vertaling uit het Frans

Chagrin d'école Daniel

Pennac *-Meulenhoff-*

Bernadette Custers

€ 5.000, € 2.500 en € 3.750

Vertaling uit het Zweeds

Isdraken Mikael Engström *-Unieboek/*

Van Goor-, **Majas morsas kompis**

sambo och andra noveller Katarina

Kieri *-Unieboek/Van Goor-* en

Skuggorna växer i skymningen

Henning Mankell *-De Geus-*

Tatjana Daan

€ 6.250

Vertaling uit het Frans

Fils unique Stéphane Audeguy

-Cossee-

Eugène Dabekaussen

€ 5.000

Vertaling uit het Engels

The China Lover Ian Buruma *-Atlas-*

Harm Damsma

€ 1.250, € 6.250 en € 10.000

Vertaling uit het Engels

The Uncommon Reader Alan

Bennett *-Mouria-*, **The Rules of**

Perspective Adam Thorpe *-Podium-*

en The Selected Works of T.S. Spivet

Reif Larsen *-Ailantus-*

Gyorgyi Dandoy

€ 26.250

Vertaling uit het Hongaars

Hongaarse verhalen diverse auteurs

-Atlas-

Rikkie Degenaar

€ 8.750

Vertaling uit het Spaans

La Sangre de los angeles

Eugenio Fuentes *-De Geus-*

Margreet Dorleijn

€ 21.250 en € 25.000

Vertaling uit het Turks

Tutunamayanlar Oğuz

Atay *-Athenaeum-*

Polak & Van Gennep-

Masumiyet Muzesi

Orhan Pamuk

-De Arbeiderspers-

Pieter van der Drift

€ 3.750 en € 17.500

Vertaling uit het Italiaans

Un mattino a Irgalem Davide Longo

-De Geus- en **L'ultimo orco** Silvana

De Mari *-Van Gennep-*

E

Aleid van Eekelen-Benders

€ 7.500

Vertaling uit het Engels

Paper Towns John Green

–*Lemniscaat*–

Marij Elias

€ 2.083

Vertaling uit het Frans

Suite a l'hotel Crystal Olivier Rolin

–*IJzer*–

Arie van der Ent

€ 5.000

Vertaling uit het Russisch

Vospominanija detstva + Nigilistka

Sofja Kovalevskaja –*Artemis*–

F

Jan Fastenau

€ 20.000

Vertaling uit het Engels

The Indian Clerk David Leavitt

–*De Harmonie*–

Elbrich Fennema

€ 12.500

Vertaling uit het Japans

Blind Willow, Sleeping Woman

Haruki Murakami –*Atlas*–

Tineke Funhoff

€ 5.000

Vertaling uit het Engels

Inside the Whale Jennie Rooney

–*Artemis*–

Hank Geerts

€ 1.000

Vertaling uit het Tsjechisch

Ráchel Eda Kriseová –*Voetnoot*–

Molly van Gelder

€ 6.250

Vertaling uit het Engels

The Autobiography Benjamin

Franklin –*Bornmeer*–

Rob Gerritsen

€ 5.000 en € 5.000

Vertaling uit het Italiaans

Ad occhi chiusi Gianrico Carofiglio

–*Prometheus*– en **Ragionevoli dubbi**

Gianrico Carofiglio –*Prometheus*–

Mieke Geuzebroek

€ 3.125

Vertaling uit het Italiaans

La Solitudine dei numeri primi

Paolo Giordano –*De Bezige Bij*–

Aline Glastra van Loon

€ 21.250

Vertaling uit het Spaans

Tu rostro mañana 3 Javier Marías

–*Meulenhoff*–

Marianne Gossije

€ 13.750

Vertaling uit het Frans

La mémoire amputée

Werewere Liking –*De Geus*–

Eef Gratama

€ 2.500 en € 5.000

Vertaling uit het Frans

La secte des egoïstes Eric-Emmanuel

Schmitt –*Atlas*– en **La rêveuse d'Os-**

tende Eric-Emmanuel Schmitt –*Atlas*–

G

Marga Greuter

€ 8.750

Vertaling uit het Spaans

Diccionario del amante de América

Latina Mario Vargas Llosa –*Atlas*–

Diederik Grit

€ 3.125 en € 2.500

Vertaling uit het Deens

Frygtelig lykkelig Erling Jepsen

–*Cossee*– en **geselecteerde brieven**

Søren Kierkegaard –*Bornmeer*–

H

Anton Haakman

€ 10.000

Vertaling uit het Italiaans

Sorelle Materassi Aldo

Palazzeschi –*De Bezige Bij*–

Martin de Haan

€ 20.000, € 1.875, € 6.250, € 5.625

en € 2.085

Vertaling uit het Frans

Du côté de chez Swann Marcel Proust

–*Athenaeum-Polak & Van Gennepe*–,

Courir Jean Echenoz –*De Geus*–,

Une rencontre multiple Milan Kundera

–*Ambo/Anthos*–, **Ennemis publics**

Michel Houellebecq –*De Arbeiders-*

pers– en **Dans la luge d'Arthur Scho-**

penhauer Yasmina Reza –*Voetnoot*–

Jan van der Haar

€ 6.250

Vertaling uit het Italiaans

L'uovo di Salai Monaldi & Sorti

–*De Bezige Bij*–

Luk van Haute

€ 5.000

Vertaling uit het Japans

Hashiru koto ni tsuite kataru

Haruki Murakami –*Atlas*–

Goverdina Hauth-Grubben

€ 11.250

Vertaling uit het Duits

Die Mittagsfrau Julia Franck

–*Wereldbibliotheek*–

Hanneke van der Heijden

€ 21.250

Vertaling uit het Turks

Tutunamayanlar

Oğuz Atay

–*Athenaeum-Polak &*

Van Gennepe–

Joop van Helmond

€ 15.000 en € 3.125

Vertaling uit het Engels

Sea of Poppies Amitav Ghosh

–*De Bezige Bij*– en **A Better Angel**

Chris Adrian –*Ailantus*–

Ria van Hengel

€ 10.000

Vertaling uit het Duits

Ein liebender Mann Martin Walser

–*De Geus*–

Robbert-Jan Henkes

€ 30.000

Vertaling uit het Engels

Ulysses James Joyce

–*Athenaeum-Polak &*

Van Gennepe–

**Nicolette
Hoekmeijer**

€ 8.750, € 6.250 en € 6.250

Vertaling uit het Engels

Death of a Murderer Rupert Thomson
–*Meulenhoff*–, **The Mayor's Tongue**
Nathaniel Rich –*Ambo/Anthos*– en **A
Mercy** Toni Morrison –*De Bezige Bij*–

Rokus Hofstede

€ 20.000, € 5.625 en € 2.085

Vertaling uit het Frans

Du côté de chez Swann Marcel Proust
–*Athenaeum-Polak & Van Gennep*–,
Ennemis publics Michel Houellebecq
–*De Arbeiderspers*– en **B-17G**
Pierre Bergounioux –*Voetnoot*–

Hero Hokwerda
€ 5.000

Vertaling uit het
Nieuwgrieks

Gesloten deuren
Kostas Montis
–*Ta Grammata*–

Sylvia Hoyinck
€ 10.000

Vertaling uit het Hebreeuws

Im jesj gan eden Ron Leshem
–*Meulenhoff*–

Sjaak de Jong

€ 8.750 en € 5.000

Vertaling uit het Engels

Nothing To Be Frightened Of Julian
Barnes –*Atlas*– en **A Thousand Years
of Good Prayers** Yiyun Li –*Atlas*–

Jenny de Jonge

€ 2.500 en € 3.750

Vertaling uit het Engels

Finding Violet Park Jenny Valentine
–*Moon*– en **Broken Soup** Jenny
Valentine –*Moon*–

Riet de Jong-Goossens

€ 10.000

Vertaling uit het Afrikaans

'N ander ik EKM Dido –*Ailantus*–

Christien Jonkheer
€ 1.875 en € 13.750

Vertaling uit het Engels

Gentlemen of the Road Michael
Chabon –*Ambo/Anthos*– en
The Millennium Tom Holland
–*Athenaeum-Polak & Van Gennep*–

Annelies Jorna

€ 7.500 en € 5.000

Vertaling uit het Engels

Absolute Brightness James Lecesne
–*Pimento*– en **Clay** David Almond
–*Lemniscat*–

Marianne Kaas

€ 3.125, € 3.125 en € 6.250

Vertaling uit het Frans

Col de l'Ange Simonetta Greggio
–*De Geus*–, **La douceur des hommes**
Simonetta Greggio –*De Geus*– en
Journal Hélène Berr –*De Geus*–

Anthonie Kee

€ 3.750 en € 2.500

Vertaling uit het Italiaans

Il ricordo della Basca Antonio Delfini
–*Coppens & Frenks*– en **La stanza del
Vescovo** Piero Chiara –*Serena Libri*–

Dennis Keesmaat

€ 6.250

Vertaling uit het Engels

The Book of Dahlia Elisa Albert
–*Ailantus*–

Ankie Klootwijk

€ 6.250

Vertaling uit het Engels

Ghost Train to the Eastern Star
Paul Theroux –*Atlas*–

Edith Koenders

€ 3.125 en € 2.500

Vertaling uit het Deens

Frygtelig lykkelig Erling Jepsen
–*Cossee*– en **geselecteerde brieven**
Søren Kierkegaard –*Bornmeer*–

Inge Kok

**€ 6.250, € 7.500, € 7.500 en
€ 10.000**

Vertaling uit het Engels **On Trying To
Keep Still** Jenny Diski –*Atlas*–, **When
Will There Be Good News** Kate At-
kinson –*Atlas*–, **Goldengrove** Francine
Prose –*Atlas*– en **Blue Angel** Francine
Prose –*Atlas*–

Ko Kooman

€ 13.750, € 1.250 en € 7.500

Vertaling uit het Engels

Unaccustomed Earth Jumphah Lahiri
–*De Bezige Bij*–, **The Breast** Philip
Roth –*De Bezige Bij*– en **The Profes-
sor of Desire** Philip Roth
–*De Bezige Bij*–

Maartje de Kort

€ 7.500

Vertaling uit het Portugees

Mizé Ricardo Adolfo –*Querido*–

Patty Krone

€ 1.250 en € 1.000

Vertaling uit het Italiaans

Il Paese dove non si muore mai
Ornela Vorpsi –*Van Oorschot*– en
La mano che non mordi Ornela
Vorpsi –*Van Oorschot*–

Marian Lameris

€ 3.750 en € 2.500

Vertaling uit het Engels

The Sorrows of an American
Siri Hustvedt –*De Bezige Bij*– en
**Nocturnes: five Stories of Music and
Nightfall** Kazuo Ishiguro –*Atlas*–

Barbara de Lange

€ 12.500

Vertaling uit het Engels

America America
Ethan Canin –*Ambo/Anthos*–

Arthur Langeveld

€ 16.250

Vertaling uit het Russisch

verzamelde gedichten

Joseph Brodsky

-De Bezige Bij-

Paul van der Lecq

€ 2.500 en **€ 6.250**

Vertaling uit het Engels

Disquiet Julia Leigh *-Cossee-* en

Snow Angels Stewart O Nan

-Cossee-

Auke Leistra

€ 3.750, € 5.000, € 3.750 en

€ 8.750

Vertaling uit het Engels

Shakespeare: The World as a Stage

Bill Bryson *-Atlas-*, **Marc Chagall**

Jonathan Wilson *-Atlas-*, **The City of**

Words Alberto Manguel *-Ambo/*

Anthos- en **Netherland** Joseph

O'Neill *-De Bezige Bij-*

Harrie Lemmens

€ 8.750, € 7.500 en **€ 11.250**

Vertaling uit het Portugees

Auto dos danados António Lobo

Antunes *-Ambo/Anthos-*, **Os meus**

sentimentos Dulce Maria Cardoso

-Meulenhoff- en **As mulheres do**

meu pai José Eduardo Agualusa

-Meulenhoff-

Nan Lenders

€ 5.000 en **€ 5.000**

Vertaling uit het Engels

Loving Frank Nancy Horan *-Mouria-*

en **Serena** Ron Rash *-De Geus-*

Karol Lesman

€ 2.500 en **€ 15.000**

Vertaling uit het Pools

Widmokrag Wojciech Kuczok *-Van*

Gennep- en **Traktat o luskaniu fasoli**

Wiesław Myśliwski *-Querido-*

Saskia van der Lingen

€ 5.625

Vertaling uit het Engels

Dreams of Rivers and Seas Tim Parks

-De Arbeiderspers-

Nelleke van Maaren

€ 7.500

Vertaling uit het Engels

Het circus van Max Beckmann en

andere essays

Ian Buruma *-Atlas-*

Mieke Maassen

€ 2.500

Vertaling uit het Frans

L'Excuse Julie Wolkenstein

-Ambo/Anthos-

Tilly Maters

€ 5.000

Vertaling uit het Engels

The China Lover Ian Buruma *-Atlas-*

Lydia Meeder

€ 2.500

Vertaling uit het Engels

America E.R. Frank *-Lemniscaat-*

Bertie van der Meij

€ 6.250

Vertaling uit het Zweeds

Norrlands Akvavit Torgny Lindgren

-De Geus-

Caroline Meijer

€ 5.625

Vertaling uit het Engels

Dreams of Rivers and Seas Tim Parks

-De Arbeiderspers-

Kees Meiling

€ 7.500

Vertaling uit het Hebreeuws

Pirché ha-aféla Aharon Appelfeld

-Ambo/Anthos-

Kees Mercks

€ 3.750

Vertaling uit het Tsjechisch

Utrpení knízete Sternenhocha

Ladislav Klíma *-Coppens & Frenks-*

Ineke Mertens

€ 10.000

Vertaling uit het Frans

Souvenirs Alexis de Tocqueville

-Voltaire-

Madeleine Mes

€ 6.250

Vertaling uit het Russisch

Russische verhalen diverse auteurs

-Atlas-

Jan A.M. De Meyer

€ 12.500

Vertaling uit het Chinees

Liezi jishi Lie Yukou *-Augustus-*

Janny Middelbeek-Oortgiesen

€ 6.250

Vertaling uit het Zweeds

Drömfakulteten Sara Stridsberg

-De Geus-

Niek Miedema

€ 1.250, € 6.250, € 6.250 en

€ 10.000

Vertaling uit het Engels

The Uncommon Reader Alan Bennett

-Mouria-, **The Rules of Perspective**

Adam Thorpe *-Podium-*, **The Wasted**

Vigil Nadeem Aslam *-Mouria-* en

The Selected Works of T.S. Spivet

Reif Larsen *-Ailantus-*

Marianne Molenaar

€ 8.750 en **€ 8.750**

Vertaling uit het Zweeds

Ladies Mara Lee *-De Arbeiderspers-*

en **Mysterier** Knut Hamsun *-De Geus-*

Babet Mossel

€ 7.500

Vertaling uit het Engels

Indignation Philip Roth

-De Bezige Bij-

Joost Mulder

€ 5.000

Vertaling uit het Engels

Beat the Reaper Josh Bazell

-De Bezige Bij-

Margriet Muris

€ 8.750

Vertaling uit het Spaans

Diccionario del amante de América Latina Mario Vargas Llosa –*Atlas*–

N

Arjaan van Nimwegen

€ 6.250

Vertaling uit het Engels

The White Tiger Aravind Adiga –*De Bezige Bij*–

Jelle Noorman

€ 6.250

Vertaling uit het Engels

A Song for Occupations Alain de Botton –*Atlas*–

Frans Oosterholt

€ 13.750 en € 16.250

Vertaling uit het Catalaans

Vida privada Josep Maria de Sagarra –*Menken Kasander & Wigman*– en

Vertaling uit het Spaans

de trilogie **La raza, La dama errante** en **La ciudad de la niebla** Pío Baroja –*Menken Kasander & Wigman*–

Marcel Otten

€ 15.000

Vertaling uit het IJslands

Óreida á striga Kristín Marja Baldursdóttir –*Querido*–

Esther Ottens

€ 12.500 en € 6.250

Vertaling uit het Duits

Tintentod Cornelia Funke –*Querido*– en

Vertaling uit het Engels

The Second Coming of Mavala Shikongo Peter Orner –*Veen*–

P

Hilde Pach

€ 8.750

Vertaling uit het Hebreeuws

Tanin pigoea Assaf Gavron –*Ailantus*–

Harry Pallemans

€ 22.500

Vertaling uit het Engels

Beijing Coma Ma Jian –*Contact*–

Elke Parsa

€ 3.125

Vertaling uit het Italiaans

Lamante senza fissa dimora Carlo Fruttero –*Wereldbibliotheek*–

Zsuzsó Pennings

€ 12.500

Vertaling uit het Frans

L'homme foudroyé Blaise Cendrars –*Voltaire*–

Harriët Peteri

€ 3.750

Vertaling uit het Spaans

Plata quemada Ricardo Piglia –*Signatuur*–

Els van der Pluym

€ 5.000, € 2.500 en € 7.500

Vertaling uit het Italiaans

Ritorno a Baraule Salvatore Niffoi –*De Arbeiderspers*–, **Cuore di mamma** Rosa Matteucci –*Wereldbibliotheek*– en **I due amici** Alberto Moravia –*Wereldbibliotheek*–

Barber van de Pol

€ 17.500

Vertaling uit het

Spaans

Obra Poetica I-III

Jorge Luis Borges

–*De Bezige Bij*–

Cora Polet

€ 5.000 en € 15.000

Vertaling uit het Zweeds

Dekanen Lars Gustafsson –*Hoogland & Van Klaveren*– en **Ett annat liv** Per Olov Enquist –*Ambo/Anthos*–

Arie Pos

€ 5.000

Vertaling uit het Portugees

A Ira de Deus sobre a Holanda J. Rentes de Carvalho –*Atlas*–

Ard Posthuma

€ 7.500

Vertaling uit het Duits

Handy / 13 Geschichten in alter

Manier Ingo Schulze –*Meulenhoff*–

José Rijnaarts

€ 6.250, € 3.750 en € 11.250

Vertaling uit het Engels

Brother, I'm Dying Edwidge Danticat –*De Bezige Bij*–, **The Legend of Colton H. Bryant** Alexandra Fuller –*De Bezige Bij*– en **Through Black Spruce** Joseph Boyden –*De Bezige Bij*–

R

Nina van Rossem

€ 7.500 en € 7.500

Vertaling uit het Engels

Late Nights on Air Elizabeth Hay –*Ailantus*– en **The Bellini Card** Jason Goodwin –*De Bezige Bij*–

Kathleen Rutten

€ 5.000

Vertaling uit het Engels

October Richard B. Wright –*De Geus*–

S

Mariolein Sabarte Belacortu

€ 5.000 en € 6.250

Vertaling uit het Spaans

Una Semana De Octubre Elizabeth Subercaseaux –*Mouria*– en **Las viudas de los jueves** Claudia Piñeiro –*Signatuur*–

Helen Saelman

€ 2.500

Vertaling uit het Oekraïens

Poljowi doslidschennja z ukraïnjskogo seksu Oksana Zaboezjko –*Wereldbibliotheek*–

Karina van Santen

€ 6.250, € 6.250, € 2.500, € 2.500
en **€ 2.500**

Vertaling uit het Engels

The Enchantress of Florence Salman
Rushdie –*Contact*–, **Revenant** Tristan
Hughes –*Nieuw Amsterdam*–, **From**
A to X John Berger –*Meulenhoff*–
en Vertaling uit het Frans

Nikolski Nicolas Dickner –*Ailantus*– en
Jour de souffrance Catherine Millet
–*De Bezige Bij*–

Wybrand Scheffer

€ 11.250

Vertaling uit het Engels

The Age of Wonder Richard Holmes
–*Contact*–

Theo Scholten

€ 7.500 en € 10.000

Vertaling uit het Engels

Submarine Joe Dunthorne –*Contact*–
en **Sag Harbor** Colson Whitehead
–*Contact*–

Marijke Scholts

€ 5.000

Vertaling uit het Frans

Le soleil des mourants
Jean-Claude Izzo –*De Geus*–

Eugenie Schoolderman

€ 11.250

Vertaling uit het Spaans

Crematorio Rafael Chirbes
–*Menken Kasander & Wigman*–

Roel Schuyt

€ 2.500 en € 8.750

Vertaling uit het Servisch

Mongolski Bedeker

Svetislav Basara –*De Geus*– en

Vertaling uit het Sloveens

Prisleki Lojze Kovacic –*Van Gennep*–

Annemarie Smit

€ 5.000

Vertaling uit het Noors

Markus og jentene Klaus Hagerup
–*Unieboek/Van Goor*–

Manon Smits

€ 11.250, € 6.250 en € 5.000

Vertaling uit het Engels

The Saint of Incipient Insanities

Elif Shafak –*De Geus*– en

Vertaling uit het Italiaans

Century 3: La città del vento Pierdo-
menico Baccalario –*Beackens Books*–

en **Century 4: La prima sorgente**

Pierdomenico Baccalario –*Beackens*
Books–

Guido Snel

€ 11.250

Vertaling uit het Kroatisch

Sonnenschein Daša Drndić –*De Geus*–

Jan Pieter van der Sterre

€ 20.000, € 5.000, € 1.875 en
€ 2.085

Vertaling uit het Engels

I Am a Strange Loop Douglas Hof-
stadter –*Contact*–, **The Second Plane**

Martin Amis –*Contact*– en

Vertaling uit het Frans

Courir Jean Echenoz –*De Geus*– en

Matteo Falcone Prosper Merimee
–*Voetnoot*–

Paula Stevens

€ 7.500

Vertaling uit het Noors

Marions slør Roy Jacobsen
–*Signatuur*–

Tjadine Stheeman

€ 3.750 en € 7.500

Vertaling uit het Engels

Atmospheric Disturbances

Rivka Galchen –*Ambo/An-
thos*– en **Kill Your Friends**

John Niven –*Prometheus*–

Liesbeth Teixeira de Mattos

€ 3.750 en € 2.500

Vertaling uit het Engels

The Sorrows of an American

Siri Hustvedt –*De Bezige Bij*– en

Nocturnes: five Stories of Music and
Nightfall Kazuo Ishiguro –*Atlas*–

Jabik Veenbaas

€ 18.750

Vertaling uit het Engels

Lyrical Ballads William Wordsworth
–*Athenaeum-Polak & Van Gennep*–

Rob van der Veer

€ 7.500, € 5.000 en € 21.250

Vertaling uit het Engels

The Impostor Damon Galgut

–*Querido*–, **Mirror** André Brink

–*Meulenhoff*– en **A Fork in the Road**

André Brink –*Meulenhoff*–

Ruben Verhasselt

€ 35.000

Vertaling uit het Hebreeuws

Isja borachat mi-besora

David Grossman –*Cossee*–

Boukje Verheij

€ 6.250

Vertaling uit het Engels

With my Lazy Eye Julia Kelly

–*De Bezige Bij*–

Marijke Versluys

€ 7.500 en € 6.250

Vertaling uit het Engels

Taking Pictures Anne Enright

–*De Bezige Bij*– en **The Last Supper**

Rachel Cusk –*De Bezige Bij*–

Jan Albert Versteeg
€ 5.000, € 6.250 en € 2.500

Vertaling uit het Frans

Rosebud Pierre Assouline *-De Geus-*,
Le portrait Pierre Assouline *-De Geus-* en **Dans la nuit Mozambique et autres récits** Laurent Gaude *-De Geus-*

Mirjam de Veth
€ 5.000

Vertaling uit het Frans

Tom est mort Marie Darrieussecq *-Meulenhoff-*

Annemarie Vlaming
€ 5.000 en € 5.000

Vertaling uit het Duits

Ein perfekter Kellner Alain Claude Sulzer *-Ambo/Anthos-* en **Privatstunden** Alain Claude Sulzer *-Ambo/Anthos-*

Ronald Vlek
€ 11.250

Vertaling uit het Engels

Home Marilynne Robinson *-De Arbeiderspers-*

Pietha de Voogd
€ 3.125

Vertaling uit het Italiaans

La Solitudine dei numeri primi
Paolo Giordano *-De Bezige Bij-*

Jos Vos
€ 12.500 (€ 75.000 verspreid over 6 jaar: 2006-2012)

Vertaling uit het Japans

Genji Monogatari Murasaki Shikibu *-Athenaeum-Polak & Van Gennep-*

Martine Vosmaer
€ 6.250, € 2.500 en € 2.500

Vertaling uit het Engels

The Enchantress of Florence

Salman Rushdie *-Contact-*,
From A to X John Berger *-Meulenhoff-* en

Vertaling uit het Frans
Jour de souffrance Catherine Millet *-De Bezige Bij-*

Gert J.J. de Vries
€ 12.500

Vertaling uit het Perzisch

Tuba wa ma'nay shab Shahrnush Parsipur *-Meulenhoff-*

Kor de Vries
€ 2.500

Vertaling uit het Deens

Forestillingen om et kompliceret liv med en mand Helle Helle *-Contact-*

Katelijne De Vuyst
€ 4.167 en € 8.750

Vertaling uit het Frans

Suite a l'hotel Crystal Olivier Rolin *-IJzer-* en **Adieu à la littérature** William Marx *-Querido-*

Arie van der Wal
€ 2.500

Vertaling uit het Spaans

Historia del llanto Alan Pauls *-Meulenhoff-*

Marja Wiebes
€ 3.125

Vertaling uit het Russisch

verzamelde gedichten Joseph Brodsky *-De Bezige Bij-*

Frans van der Wiel
€ 11.250, € 6.250 en € 3.125

Vertaling uit het Engels

Captives Todd Hasak-Lowy *-Ambo/Anthos-*, **Where The Money Went** Kevin Canty *-De Harmonie-* en **A Better Angel** Chris Adrian *-Ailantus-*

Mark Wildschut
€ 15.000 en € 15.000

Vertaling uit het Duits

Romantik: eine Deutsche Affäre Rüdiger Safranski *-Atlas-* en **Was ist Philosophie?** Karl Jaspers *-IJzer-*

Regina Willemse
€ 6.250

Vertaling uit het Engels

Fine Just the Way It Is, Wyoming Stories 3 Annie Proulx *-De Geus-*

Rosalien van Witsen
€ 5.000

Vertaling uit het Frans

Sur ma mère Tahar Ben Jelloun *-De Bezige Bij-*

Frans van Woerden
€ 3.750 en € 3.750

Vertaling uit het Frans

La femme la plus riche du Yorkshire Fouad Laroui *-De Geus-* en **Mon coeur tout seul ne suffit pas** Mathieu Lindon *-Ailantus-*

Martine Woudt
€ 2.500, € 2.500 en € 2.500

Vertaling uit het Frans

On n'empêche pas un petit coeur d'aimer Claire Castillon *-Ambo/Anthos-*, **Nikolski** Nicolas Dickner *-Ailantus-* en **L'Excuse** Julie Wolkenstein *-Ambo/Anthos-*

Nele Ysebaert
€ 5.000

Vertaling uit het Engels

A Death in the Family James Agee *-Van Oorschot-*

Frans van Zetten
€ 6.250

Vertaling uit het Duits

Gottes Eifer: vom Kampf der drei Monotheismen Peter Sloterdijk *-Boom-*

STIMULERINGSSUBSIDIES VERTALERS

Een stimuleringsubsidie is een publicatiesubsidie voor gedebuteerde literair vertalers van vreemdtalig literair werk in het Nederlands. Sinds 2002 wordt de regeling gezamenlijk uitgevoerd door het Fonds voor de Letteren in Nederland en het Vlaams Fonds voor de Letteren. De twee Fondsen beogen met deze regeling talentvolle beginnende vertalers te stimuleren bij hun literaire vertaalwerk. De subsidie kan worden toegekend voor de eerste twee literaire vertalingen verschenen in boekvorm of literaire tijdschriften.

Ralph van der Aa **€ 4.000**

voor zijn vertaling uit het Engels:
Een kist ontploffende mango's
van Mohammed Hanif *-Contact-*

Femmigje Grietje Andersen-Sijtsma **€ 3.700**

voor haar vertaling uit het Noors:
Honingval van Unni Lindell
-Querido-

A

B

Hanneke Bos **€ 4.000 en € 3.300**

voor haar vertaling uit het Engels:
De vrouwen van Casanova van Judith Summers *-Meulenhoff-* en voor haar aandeel in de vertaling uit het Engels:
De vergeten twintigste eeuw van Tony Judt *-Contact-*

Evert van den Broek **€ 3.200**

voor zijn vertaling uit het Turks: **Licht als de liefde, duister als de dood** van Mehmed Uzun *-De Geus-*

D

Maike Dicke **€ 4.000**

voor haar vertaling uit het Italiaans:
De universele bouwkunst van Vincenzo Scamozzi
-Architectura & Natura-

Judith Dijs **€ 4.000**

voor haar vertaling uit het Engels:
De ketter en de hoveling van Matthew Stewart *-Meulenhoff-*

Liesbeth Dillo **€ 2.500 en € 4.000**

voor haar vertalingen uit het Italiaans:
De nacht van de waarheid van Piero Degli Antoni *-AMBO/Anthos-* en
Het einde als begin van Tiziano Terzani *-Primaveraquint-*

Hamide Doğan **€ 1.900**

voor haar vertaling uit het Turks:
Moord op de boodschappenjongens
van Perihan Magden *-Athenaeum*
-Polak & Van Gennepe-

E

Marleen Eijgenraam **€ 2.800**

voor haar vertaling uit het Spaans:
Enigma in Parijs van Pablo De Santis
-Mouria-

H

Rebekka Herman Mostert **€ 5.000**

voor haar vertaling uit het Hongaars:
De witte koning van György Dragomán *-Atlas-*

K

Angélique de Kroon **€ 4.000**

voor haar vertaling uit het Deens:
Kroonprinses van Hanne-Vibeke Holst *-Archipel-*

Kris Lauwerys **€ 5.000**

voor zijn vertaling uit het Duits:
Memoires van een antisemiet
van Gregor von Rezzori *-Atlas-*

L

N

Marijke van der Meer

€ 3.400

voor haar vertaling uit het Engels:
Het verjaardagsfeest van Panos
Karnezis –*Atlas*–

Gijs Mulder

€ 4.000

voor zijn vertaling uit het Spaans:
**Het beste wat een croissant kan
overkomen** van Pablo Tusset
–*Signatuur*–

Jesse Niemeijer

€ 4.000

voor zijn vertaling uit
het Estisch:

Luchtfietsen van Jaan Kross
–*Prometheus*–

Asker Pelgrom

€ 1.000

voor zijn vertalingen uit het Italiaans:
Bijna alles ontgaat ons van Nicola
Lecca en **Een gesprek in
Eliseïsche Velden tussen Machiavelli
en Petrarca** van Ugo Dotti versche-
nen in tijdschrift *Nexus*

Maria Postema

€ 1.700

voor haar vertaling uit het Engels:
De roep van de wilde kat van Linda
Newbery –*Lannoo*–

S

M.H. Silverberger

€ 2.300

voor haar vertaling uit het Jiddisch:
Het lied van het paradijs van Itsik
Manger –*Veen*–

Elisabeth Tonnard

€ 1.000

voor haar vertaling uit het
Engels van **gedichten van
Rae Armantrout** verschenen
in de tijdschriften *Yang* en
Parmentier

Katrien Vandenberghe

€ 1.000

voor haar vertalingen uit het Frans:
Lagere engelen van Antoine Volodine
en een fragment van **Hors de moi**
van Claire Marin, verschenen in *Deus
ex Machina* en *Kortsluiting* en **andere
verhalen** van Marcel Mariën, versche-
nen in *Raster*

Paul Witte

€ 4.000

voor zijn vertaling uit het Engels:
God is niet groot van Christopher
Hitchens –*Meulenhoff*–

REIS- EN VERBLIJFSBEURZEN

Reis- en verblijfbeurzen zijn projectsubsidies voor schrijvers en vertalers van literair werk in het Nederlands of Fries die een aantal dagen of weken in binnen- of buitenland willen verblijven. De reis- en verblijfsbeurzen kunnen worden aangewend voor een specifiek literair project dat in boekvorm zal verschijnen, maar kunnen ook worden bestemd voor research of deelname aan activiteiten die verdieping van het eigen literaire werk of reflectie daarop beogen.

Bas Blokker

€ 4.162

voor een reis naar Indonesië,
bedoeld voor het inmiddels
verschenen boek *De geschiedenis
van Nederland in 12 moorden*. Twee
van de moorden vonden plaats op
het grondgebied van voormalig
Nederlands-Indië.

Bianca Boer

€ 615

debuteerde in 2007 met de verha-
lenbundel *Troost en de geur van
koffie*. Voor haar tweede boek, een
roman, reisde ze naar Polen, waar
ze onderzoek deed op verschillende
locaties.

Fleur Bourgonje**€ 3.000**

voor een reis naar Argentinië om daar onderzoek te doen ten behoeve van een te schrijven roman die zich gedeeltelijk in het Argentinië ten tijde van het militaire bewind (1976-1983) zal afspelen.

Marnel Breure**€ 5.000**

kreeg een bijdrage voor een reis naar India om daar onderzoek te doen voor een te schrijven literair non-fictie boek over vrouwen en religie.

Thera Coppens**€ 2.519**

is in staat gesteld in Duitsland onderzoek te doen ten behoeve van een verhalende biografie, werktitel *Sophie in Weimar*, die naar verwachting in 2010 bij uitgeverij Meulenhoff zal verschijnen.

G**Kristina Goikoetxea-Langarika****€ 5.000**

voor een reis naar Afrika voor toekomstig literair werk. De van oorsprong Baskische maar in Nederland woonachtige en in het Nederlands schrijvende auteur studeerde vroeger Afrikaans in Kaapstad. In 2007 debuteerde ze met de roman *Evamar*.

Martin de Haan**€ 248**

is onder meer voorzitter van de Europese vertalersraad. Hij was door de Sloveense vertalersvereniging gevraagd om in Slovenië (voorzitter van de Europese Unie in 2008) tijdens een meerdaags congres te komen spreken over de situatie van het vertalen in Nederland en Europa. Het Fonds nam een deel van de reisen en verblijfskosten voor zijn rekening.

Jeanne Holierhoek**€ 525**

reisde naar Spanje om de auteur Jonathan Littell – die in Barcelona woont – onder meer vertaalkwesties voor te leggen. Dit in verband met de vertaling van de roman *Les bienveillantes* (*De goedwillenden*).

Lucas Hüsgen**€ 2.047**

is in staat gesteld Duitsland te bezoeken in verband met zijn essayproject *De dichter als Duitser*.

Stipo Jeleč**€ 3.086**

die in 2006 debuteerde met de roman *Als jij kon kruipen in mijn huid* reisde naar de VS. Een in San Francisco woonachtige Nederlandse emigrant staat model voor het hoofdpersonage uit een nieuwe roman. Naast interviews met hem greep Jeleč het verblijf aan om in het stadsarchief informatie te verzamelen over aardbevingen en de wederopbouw van de stad.

K**Nico Keuning****€ 400**

is onder meer biograaf van Bob den Uyl en Jan Arends. Hij verbleef een paar dagen in Arnhem. Naast archieven heeft hij daar plekken bezocht uit de jeugd van Johnny van Doorn (1941-1991) over wie hij een monografie aan het schrijven is.

Bert Kouwenberg en An 't Oosten**€ 2.250 p.p.**

voor een reis naar Spanje voor een gezamenlijk project: een historisch jeugdboek dat in het zestiende-eeuwse Spanje gesitueerd is.

Clementine Luijten**€ 1.440**

voor een reis naar Zweden in verband met de vertaling van *Mig äger ingen* van Asa Lindenberg. De vertaalster heeft aldaar met de auteur vertaalkwesties besproken, de omgeving waarin het boek is gesitueerd bekeken en de boekenbeurs bezocht.

Mark Leenhouts**€ 1.198**

voor een reis naar China waar in 2008 het driejaarlijkse wereldcongres van de Fédération Internationale des Traducteurs plaatsvond. Leenhouts heeft onder meer een presentatie gehouden over het vertalen van Chinese literatuur in Nederland en over de problemen bij het ontsluiten van een exotische literatuur in het Westen.

Richard Meijer**€ 1.000**

werkt aan een vijfluk. Het eerste deel uit de reeks jeugdboeken, *Het fort van Sjako*, verscheen in 2008 bij Prometheus. Voor het derde deel – waarin vodou een centraal thema gaat worden – heeft hij op Haïti research gepleegd.

David Mulder**€ 1.043**

reisde naar de Canarische eilanden, de locatie waar zijn derde roman zich gaat afspelen.

C**Hans Olink****€ 4.000**

de biograaf van schrijver en journalist A. den Doollaard bezocht met een bijdrage van het Fonds in diverse landen (onder meer in de Balkan) plekken waar Den Doollaard sporen heeft achtergelaten.

Marieke van der Pol**€ 5.000**

die in 2007 met de roman *Bruidsvlucht* debuteerde, bezocht diverse landen als voorbereiding op haar tweede roman.

P

R

Jannie Regnerus

€ 5.000

gaat in China onderzoek doen voor een derde boek dat vergelijkbare uitgangspunten heeft als haar meest recente werk uit 2007: *Het geluid van vallende sneeuw; herinneringen aan Japan*.

S

Diederik Samwel

€ 3.368

reisde naar Suriname voor een non-fictieboek over Suriname tegen de achtergrond van de kwalificatiewedstrijden voor het wereldkampioenschap voetbal in 2010. Auteur/journalist Samwel – die in het verleden een aantal jaren in Suriname woonde en werkte – schreef eerder over voetbal en Suriname in *Blootvoeters en beschuitgras*.

Allard Schröder

€ 1.117

bezocht het Chinese eiland Gulang – bekend van Slauerhoffs verhaal *Lente-eiland* – voor onderzoek en inspiratie. De bedoeling is dat reis en verblijf in een novelle of korte roman gaan resulteren.

Guido Snel

€ 450

bezocht in Zagreb een festival van de Kroatische PEN. De auteur en vertaler Kroatisch combineerde dit met het doen van onderzoek in het kader van een te schrijven boek over de Kroatische kunstverzamelaar en -vervalser Ante Topic.

T

Jeroen Thijssen

€ 2.149

is in staat gesteld Indonesië te bezoeken voor een historische roman, een familiegeschiedenis die groten-deels in Nederlands-Indië is gesitueerd.

Willem van Toorn

€ 5.000

kreeg een bijdrage voor een project waar hij samen met fotograaf Theo Baart aan werkt: een essay dat in tekst en beeld de ontwikkelingen van een aantal cultuurlandschappen schetst.

V

Robbert Welagen

€ 1.500

reisde naar Italië voor research voor een derde roman.

SUBSIDIES INTERCULTURELE LETTERENPROJECTEN

A

Stichting AIDA

€ 1.775

aanvullende subsidie voor de publicatie *Meanderen aan de Maas. Het veranderende landschap van de balling in taal en beeld*.

Ali Albazzaz

€ 3.500

stimuleringsbeurs voor een nieuwe dichtbundel.

B

Stichting Bukutori

€ 7.000

Schrijversvakschool Paramaribo – oprichting en start oktober 2008

E

El Hizjra

€ 6.400

als bijdrage in het prijzengeld en de masterclass van de El Hizjra Literatuurprijs april 2008.

F

Fundashon di Artista

€ 3.100

als bijdrage auteurshonoraria voor het literair festival Literaire Toppelzone / Hanchi di Pleizí Literario, Willemstad, mei 2008.

Stichting Julius Leeft!

€ 3.500

J schrijfpdracht aan Paulette Smit, Manoushka Zeegelaar, Guus Pengel voor het toneelstuk *Amandla!* dat december 2008 in De Balie is opgevoerd.

On File / Uitgeverij Atlas

€ 3.410

C als bijdrage in de auteurs-honoraria voor de bundel *Thuis. Verhalen over heimwee en reislust.*

P

Uitgeverij Passage

€ 2.580

ter ondersteuning van de publicatie van de verhalenbundel *Een dansje in de regen. 14 verhalen over Nederland.*

Stichting Suriboek

€ 3.000

S als bijdrage in de productiecosten van twee nieuwe Suriboeken: Albert Helman, *De stille plantage* en Cynthia McLeod, *...die revolutie niet begrepen...*

EREGELDEN

Een beperkt aantal oudere auteurs en vertalers ontvangt een eregeld vanwege hun bijzondere verdiensten voor de Nederlandstalige of de Friestalige literatuur. Een eregeld is een jaarlijkse toelage van maximaal € 7.500 die in principe voor onbepaalde tijd wordt toegekend.

In 2008 werd aan 23 letterkundigen in totaal € 165.000 uitgekeerd.

Maarten Biesheuvel

Willem Brakman*

Remco Campert

Thérèse Cornips

Miep Diekmann

Jan Eijkelboom*

Aline Glastra van Loon

F. ten Harmsen van der Beek

Veronica Hazelhoff

Rudy Kousbroek

Gerrit Kouwenaar

Willem G. van Maanen

Hannes Meinkema

Marga Minco

Els Pelgrom

Ankie Peypers*

Sybrene Polet

Ton van Reen

Jean Schalekamp

Bea Vianen

Simon Vinkenoog

Leo Vroman

Aya Zikken

* overleden in 2008

UIT HET JURYRAPPORT
**'verbluffend
goede poëzie'**

HV

Hans Verhagen (1939)
is dichter, schilder,
performer. In 2008
won hij de P.C. Hooft-
prijs voor zijn poëzie.

Hans Verhagen **P.C. HOOFTPRIJS**

In 1963 ontving Hans Verhagen, net 23 jaar oud, zijn eerste literaire prijs: de Amsterdamse Poëzieprijs voor het gedicht 'Walcheren'. Tweehonderdvijftig gulden leverde hem dit op. Op het Boekenbal, dat toen nog bezocht werd door de koningin, werd hij aan Juliana voorgesteld. De koningin wilde graag alles weten van zijn onderscheiding. Verhagen vertelde haar van de poëzieprijs. 'Zo en wat heeft u daar dan mee gewonnen?' wilde Juliana weten. 'Tweehonderdvijftig gulden,' zei Verhagen en hij zag de vorstin denken: tweehonderdvijftig gulden voor één gedicht, dat ga ik ook doen! Nadien zou Verhagens carrière vele hoogten kennen, maar ondanks goede kritieken volgde geen prijzen meer. 'Mijn werk werd door academici toch vaak als te weinig literair beschouwd, ze vonden het teveel "van de straat" terwijl poëzie juist daar vandaan komt. Ik werd een beetje een underdog en werkte ook bij de *Haagse Post* en voor de televisie.' Zijn aanvragen voor poëzie en proza werkbeurzen bij het Fonds voor de Letteren werden vaak wel, soms pas na bezwaar en één keer niet gehonoreerd. In het nieuwe millennium ging het beter. In 2003 verscheen zijn *Verzameld Werk, Eeuwige Vlam*; gevolgd door drie dichtbundels die in 2009 zijn herdrukt onder de titel *Automatische profeet*. 'Ineens kreeg ik voor het schrijven van twee bundels een mooi bedrag van het Fonds.' De laatste toekenning viel ongeveer samen met het winnen van de belangrijkste literaire prijs in Nederland, de P.C. Hooftprijs. 'Er werd al jaren geroepen dat ik hem moest winnen. Dus toen ik te horen kreeg dat ik hem gewonnen had, was ik blij – ook al ben ik niet als feestvarken in de wieg gelegd. Ik vond het wel heel leuk om te merken dat vrienden overal feestjes aanrichten en een borrel dronken op mijn bekroning terwijl ik naar Hilversum moest, naar het mediapark. Maar uiteindelijk schrijf ik niet om een prijs te krijgen.'

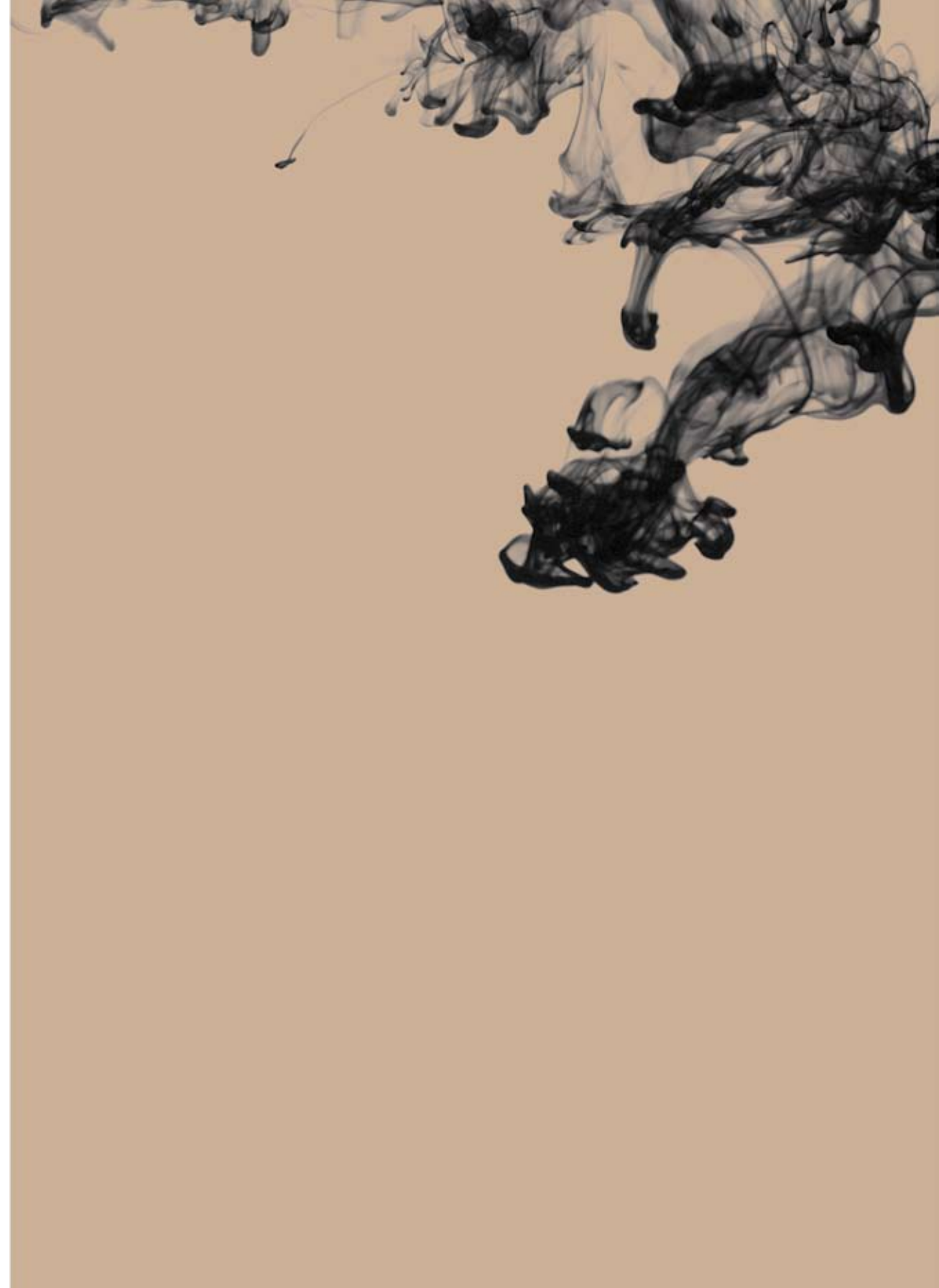
Balans per 31 december 2008

	31/12/ 2008	31/12/ 2007
VASTE ACTIVA	€	€
<u>Materiële vaste activa:</u>		
Inventaris en inrichting	73.328	94.752
<u>Financiële vaste activa:</u>		
Vorderingen op gelieerde Rechtspersonen	7.108	17.772
Effecten	0	2.010.357
	<u>7.108</u>	<u>2.028.129</u>
<u>Totaal vaste activa</u>	<u>80.436</u>	<u>2.122.881</u>
<u>VLOTTENDE ACTIVA</u>		
<u>Vorderingen:</u>		
Ministerie van OCW (subsidie CuNo)	0	5.670.878
Begrote rentebaten CuNo	0	60.692
Overige vorderingen	111.696	109.189
	<u>11.696</u>	<u>5.840.759</u>
Liquide middelen	3.605.571	1.902.404
<u>Totaal vlottende activa</u>	<u>3.717.267</u>	<u>7.743.163</u>
<u>TOTAAL ACTIVA</u>	<u>3.797.703</u>	<u>9.866.044</u>

	31/12/ 2008	31/12/ 2007
EIGEN VERMOGEN	€	€
<u>Stichtingskapitaal</u>	45	45
<u>Algemene reserve</u>	116.268	308.406
<u>Bestemmingsfonds OCW</u>	0	12.204
	<u>116.313</u>	<u>320.655</u>
<u>KORTLOPENDE SCHULDEN</u>		
<u>Schulden aan subsidie-ontvangers</u>	3.396.225	3.272.041
<u>Nog te realiseren activiteitenlasten</u>	0	5.532.297
<u>Nog te realiseren beheerlasten</u>	0	331.023
<u>Crediteuren algemeen</u>	65.706	84.983
<u>Overlopende passiva en overige schulden</u>	219.459	325.045
	<u>3.681.390</u>	<u>9.545.389</u>
<u>TOTAAL PASSIVA</u>	<u>3.797.703</u>	<u>9.866.044</u>

E Exploitatierkening over 2008

	2008	begroting 2008	2007
BATEN	€	€	€
<u>Subsidie Ministerie OCW</u>			
Basissubsidie	<u>6.444.760</u>	<u>5.800.478</u>	<u>6.250.362</u>
<u>LASTEN</u>			
<u>Beheerlasten</u>			
Personele lasten	839.586	605.000	752.782
Materiële lasten	310.809	215.000	288.388
	<u>1.150.395</u>	<u>820.000</u>	<u>1.041.170</u>
<u>Activiteitenlasten</u>			
Verleende subsidies	5.325.994	4.855.000	4.869.325
Overige activiteitenlasten	268.600	210.000	195.252
	<u>5.594.594</u>	<u>5.065.000</u>	<u>5.064.577</u>
<u>SOM DER LASTEN</u>	<u>6.744.989</u>	<u>5.885.000</u>	<u>6.105.747</u>
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-300.229	-84.522	144.615
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	189.935	84.522	96.026
Bijzondere lasten	-81.844	0	-240.641
<u>EXPLOITATIERESULTAAT</u>	<u>-192.138</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Jaarverslag 2008 Stichting Fonds voor de Letteren

Interviews met bekroonden Daphne de Heer

Tekst alle medewerkers van het Fonds voor de Letteren

Eindredactie Martine Bibo, Greetje Heemskerk en Hanneke Marttin

Portretfotografie p.6, 26, 30, 44, 54, 74 en 118 Klaas Koppe

Overige portretfotografie Hannie van Herk

Foto's inktvissen Foto Natura

Bijlage (poster): gebruikersonderzoek Fonds voor de Letteren
met medewerking van IVA, Tilburg

Ontwerp Barlock Sofie Aelterman, Jesse Skolnik en Saskia Wierinck
Druk Lithos Printing Oplage 600 Amsterdam April 2009

Stichting Fonds voor de Letteren Huddestraat 7, 1018 HB Amsterdam
Telefoon + 31 (0)20 6235708 **Fax** +31 (0)20 6388659 **E-mail** info@fondsvoordeletteren.nl
www.fondsvoordeletteren.nl

FCNDSVCCRDELET
TERENFCNDSVCCR
DELETTERENFCND
SVCCRDELETTERE
NFCNDSVCCRDELE
TTERENFCNDSVCC
RDELETTERENFCN
DSVCCRDELETTER
ENFCNDSVCCRDEL
ETTERENFCNDSVC
CRDELETTERENFC
NDSVCCRDELETTE
RENFCNDSVCCRDE

**STICHTING
F O N D S
V O O R D E
L E T T E R E N**

